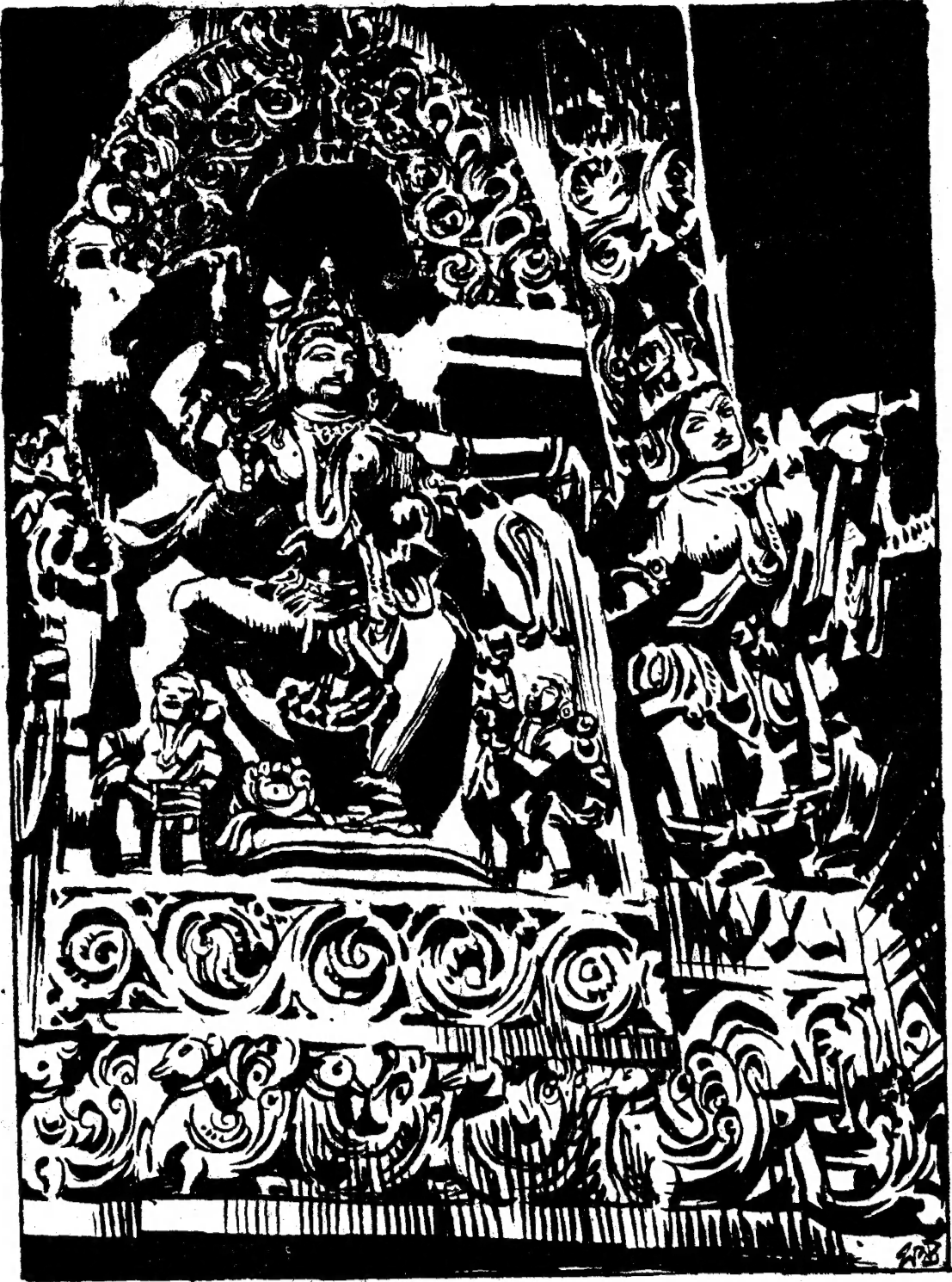

645 97
7-9-

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

సెపెంబరు ౨^వ తేది ఆంధ్రదేశమంతట

ఏ.వి.ఎం ప్రొడక్షన్సువారి

వదిగ

శీతితో కూడిన . నూతన వినోదం కూర్చే అత్యున్నత చిత్రం

నాగేశ్వరరావు • రేలంగి • బి.ఆర్. పంతులు
గుమ్మడి • సావిత్రి • కన్నాంబ • పండరి బాయి

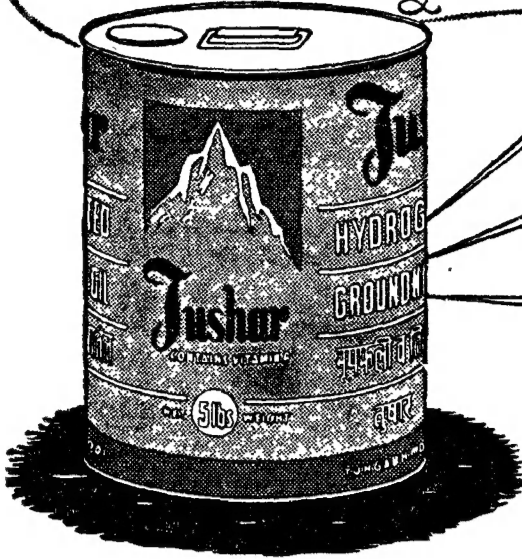

డైరెక్షన్: ఎం.వి.రామన్

రచన: స్టర్లియం "తోలేటి"

ఇది మీకు పూర్తిగా హామీ...

ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన
ప్రమాణాల మేరకు
తుషార్ తయారు
చేయబడుతున్నది.

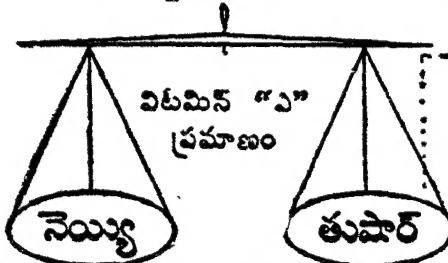
ప్రతి ఔన్సులోను
700 ఐ. యు. అ విట
మిన్ "ఎ" వున్నది.

చేతి
తాకుడదు.

విటమిన్ "డి"
కూడా చేరివున్నది.

మీరు ఆహార పదార్థాలను వండడానికి తుషార్ ను వాడితే, మొదటిరకం
వనస్పతిని వాడుతున్నామన్న హామీ మీకు వుంటుంది. ఎందుచేతనంటే, అధునాత
నమైన ఫ్యాక్టరీలో ఆరోగ్యప్రదమైన పద్ధతులలో, ప్రభుత్వము నిర్ణయించిన
ప్రమాణాల మేరకు తుషార్ ఉత్పత్తి చేయబడుతున్నది కనుక.

దక్షిణ భారతంలోని వనస్పతి ఫ్యాక్టరీలలో కెల్ల పెద్దది అయిన ఫ్యాక్టరీలో
భారతీయుల పెట్టుబడితో, భారతీయ కార్మికులచే ఉత్పత్తి చేయబడుతున్నది.

ఔన్సుకు 700 ఐ. యు. అ ఔన్సుకు 700 ఐ. యు. అ

విటమిన్ "ఎ" ఆరోగ్యానికి వృద్ధికి
ఉపకరిస్తుంది. ఆరోగ్యాన్ని రక్షించే
రక్తజాల వృద్ధికి ముఖ్యం. వ్యాధి
విరోధక శక్తిని ఇనుమడిస్తుంది. విట
మిన్ "డి" ఆరోగ్యప్రదమైన పం
డ్లను, ఎముకలను వృద్ధిపరుస్తుంది.

తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్., కర్నూలు.

సంవత్సర చందా
రూ. 12-0-0
విడిపత్రిక 4 ల.

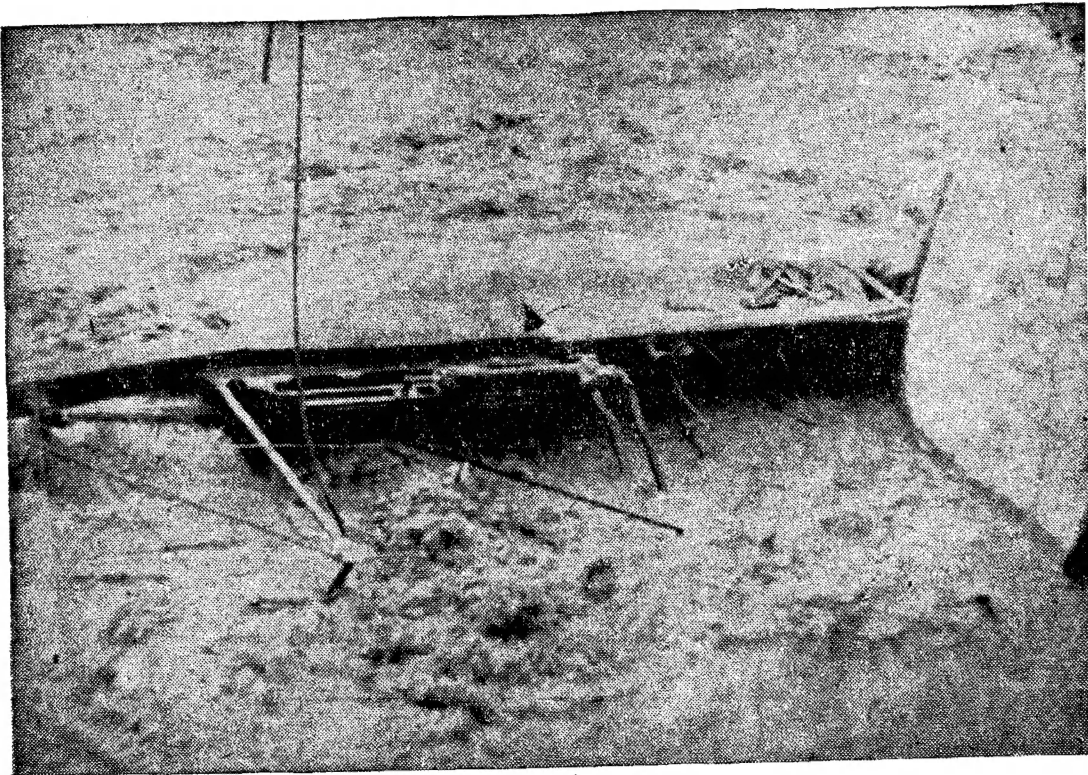
ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవార్తపత్రిక

Founder : K. NAGESWARA RAO

సంపుటము 49
సంచిక 1
7.8-55

మన్మథ అధిక భాద్రపద బహుళ వంచమి బుధవారం

ఆగస్టు 24 న తేదీని విజయవాడదగ్గర కృష్ణానదిలో బరాజ్ శస్త్ర లాంచి మునిగిపడినందు
మతనించారు. ఫాటోలో జరద తేగానికి అడ్డంగా వజ్రపున్న లాంచి కనపడుతుంది.

జి.సి.రామకృష్ణ

2

అది హరిజనవాడలో ఒక పూరి గుడిసె. ఆ గుడిసెలో ఒక రామభక్తుడు వేకు వనే లేచి, స్నానంచేసి, నుగుట పెద్ద కుంకుమబొట్టు పెట్టుకొని సీతారామస్వామి కలంతుండు కూచోని,

“రామ రామ రామసీతా

సీతా రామ రామసీతా”

అని రామనామసంకీర్తనం చేస్తున్నాడు.

ఆ రామభక్తుని పేరు గరటయ్య.

గరటయ్య మంచి యావనంలో ఉండే

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : జెమినీవారి

హిందీచిత్రం “ఇస్కా

నియత్”లో బీనారాయ్.

చాచాగి—(సీరియల్)	4
కుసుమలూ మనసులూ—	7
ఇద్దరమ్మాయిలూ -	
ముగ్గురబ్బాయిలూ—	18
ఎదురింట్లో పెండ్లి—	28
వనితాలోకం—	28
నవవిధ్య—	32
బాలసాహితీ—	35
కథా కేయ నుధానిధి—	36
హిరణ్మయి—(సీరియల్)	38
చింతపరతు—	43
నైసివ్ కథలు—	45
సినిమా—	50

కోజులో వీధి భాగవతంలో నలమహారాజు, హరిశ్చంద్రుడు, ధర్మరాజు వేషాలు వేసి వాడు.

గరటయ్య రామభక్తుడుగా మారడానికి గొప్ప కారణం ఉంది!

హరిజనవాడలో ప్రతి సంవత్సరం కలరా వచ్చి, జనాభా తగ్గించిపోతూ ఉంటుంది. మలేరియావల్ల కొంత జనాభా ఎప్పుడూ తిరిగిపోతూనే ఉంటుంది.

గరటయ్యభార్య కలరా తగిలి భర్తకు భారం తగించి వెళ్లిపోయింది. గరటయ్య కుమార్తె పదహారేళ్ళ యువతి, మలేరియా జ్వరంతో క్రుంగిపోయి లివరవచ్చి తిండిని ఒంటరిగా బ్రతకమని వెళ్లిపోయింది.

గరటయ్య హృదయంలో భార్య బిడ్డలు చేసిన గాయం ఎన్ని కోజులకూ మానలేదు. ఆ గాయం చూస్తుకోవడానికి గరటయ్య సీతారామస్వామిని ఆశ్రయించాడు. రామ నామ సంకీర్తనం ఆతని హృదయానికి ఊరట కల్గించేది.

ప్రతిరోజూ గరటయ్య వేకువజానునే లేచి రామనామ సంకీర్తనం చేస్తూనే హరి జనవాడలో అందరూ మేల్కొనేవారు. ఆయన పాట వినిపించగానే స్త్రీలు నిద్ర లేచి, వాకిళ్లు చిమ్మడం ప్రారంభించేవారు. పురుషులు కూలివారికి, సేద్యాలకు వెళ్తుండే వారు. గరటయ్య రామనామసంకీర్తన హరిజనుల నిత్య జీవితంలో ప్రధాన స్థానం సంపాదించుకుంది. ఆయన తన ఆత్మ సంతృప్తికోసం భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నా ఆయన గొంతు హరిజనుల్ని మేల్కొల్పేది.

ఒకనాడు గరటయ్య రామనామ సంకీర్తనం ముగించి గుడిసెలోనుండి వెలుపలి కొచ్చాడు. ప్రకృతి కన్య కప్పుకోన్న మేలి ముసుగులాగా లోకమంతా మంచు వ్యాపించి ఉంది. మార్గభగవానుడు తీరని ఆశేలతో ప్రకృతిని కొగలించుకొంటున్నాడు - దేవాలయంలోని పెద్ద గంట ఓంకారనాదం

చేస్తూ ఒక చుల వ్యాధియాలను పులికితం చేస్తోంది.

రామభక్తుడు గరటయ్య విన్నాడు ఆ ఘంటారావం. చేతికట్టి తీసుకొని, ముని నవ్వులు నవ్వుతూ, గరటయ్య హరి జనవాడలో పిల్లలందరినీ కేకలేసి పిల్చాడు.

“ఏం తాతా, ఏం తాతా? ఎందుకు పిల్చినావా?” అంటూ పిల్లలందరూ ముసురు కున్నాడు.

“మీకెందుకు రాండా, చెప్తా రాండా మీకు చేపుకొనేపాదం చెప్పిస్తా రాండాయ్. ఇయ్యోగేనుంచి పండగ నెల కదంటాయ్” అని గరటయ్య ఒక పిల్లలగుంపును వెంట జేసుకొని దేవాలయానికి వచ్చాడు.

ధ్వజ స్తంభం అరుగుమీద దేవాలయం ఎక్కితూ ఆగ్రేసరుగారు, మానవతాస్త్రి గారు కూర్చొని ఏకోకబుద్ధు చెప్పకం టున్నారు.

గరటయ్య వారిద్దరికీ నమస్కరించాడు. కొంతమంది పిల్లలు కిలకిల నవ్వుతూ “నమ స్కారం సార్” అన్నారు.

ఎక్కితూ ఆగ్రేసరుగారు గరటయ్యను చూచి సంతృప్తిగా నవ్వి, “కాస్త్రీగారు, కులానికి ఎవ్వరైతే ఏం గానీ, గరటయ్యను చూస్తే నాకు మహాభక్తుడు నందివారు జ్ఞాపకం వస్తాడండీ. మీరూ విన్నారో లేదో, కోర్కూరు రామ్మూర్తిగారు హరికథ చెప్తారూ, నందనారకభ! మాబ్బబ్బ! అన్ను తంగా ఉంటుందండీ” అన్నాడు. మాధవ కాస్త్రీ నివల్లభమైన నవ్వు నవ్వి, గరటయ్యను ఆదరించోయ్యాచి,

“ఏం గరటయ్య, ఎలా ఉన్నారూ... చరిత్యరాతేమైనా తగ్గయ్యా లేదా మీ వాళ్లెలా?” అన్నాడు. గరటయ్య విన యంగా నవ్వి,

“ఎక్కడ తగుతాయి స్వామీ. ప్రతి యింట్లో యిద్దరో ముగ్గురో, మంచాలమీద ఉంటానే ఉండారు. చూడండి...” అని

రటయ్య తన చెనుక నిల్పూరి పావురాళ్లను చూస్తున్న పిల్లల్ని చూపించాడు. మాధవ కాస్త్రీ ఆ పసిబిడ్డల్ని చూచాడు. కుండలొంటి పొట్టలు, సన్నగా చేతులు కాళ్ళూ... నీరసించి, చూడడానికే బాధ కలుగుతోంది.

పూజారిగా రైస వీరభద్రయ్యగారు, గర్భగుడిలోనుండి వెలుపలికి వచ్చి, గరటయ్యను, ఆతనితో కూడా వచ్చిన పిల్లల మందను చూచాడు. ఒక్క భిక్షుని మండిపొయింది పూజారికి.

“మాలకుంఖలు పెద్ద నుంపు పోగయ్యారూ!” అని మెల్లగా ఎవ్వరికీ వినబడకుండా అని,

“కాస్త్రీగారూ, పంతులుగారూ, లోపలికి దయ చెయ్యండి” అని పిల్చాడు.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసుగా రైస కామేశ్వర

రావు పంతులుగారు, స్వేటగు, మళ్లగు, సవరించుకొని, “హబ్బబ్బ! ఏమి చలండి ఏమి చలండి” అంటూ, ప్రేపంచ బాగా కప్పకున్నాడు.

గరటయ్య దీని మైన మాపులతో తనతో కూడా వచ్చిన పసి బిడ్డల్ని చూచుకున్నాడు. వాళ్ళ కరిరాలపైన గోచిపాతలు తప్ప సుష్టలేవీలేవు.

మాధవకాస్త్రీగారు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసుగా రైస, గర్భగుడిలోకి వెళ్లారు. గరటయ్య గ్వజ ప్రంభం దగ్గరే నిల్చుని, దేవునికి నమస్కరించాడు.

దేవాలయం లోపలి నుండి మాధవకాస్త్రీ పిల్చాడు “గరటయ్య! లోపలికి రాండి ఘరవాలేదు”. అని కేక వేశాడు. దేవాలయం ఖంగున ప్రతిష్ఠించింది.

గరటయ్య ఆనందంతో చిరు నవ్వు

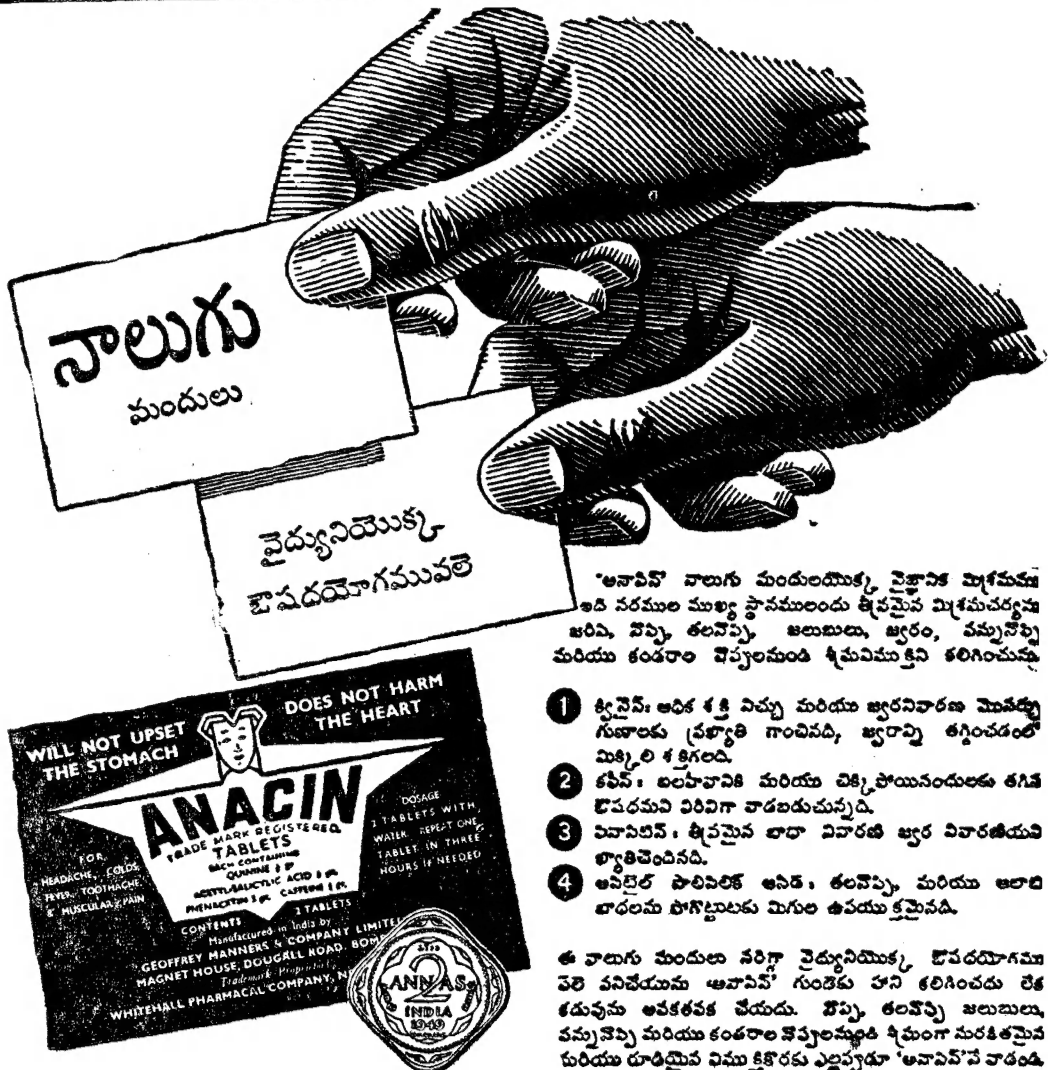
నవ్వుతూ, చరికి గడగడ కలుగుతూ, చాలి చాలని కుండు గుడ్డ సవరించుకుంటూ, దేవాలయంలోకి మెల్లగా వస్తూ, “రాండ్రా నాయనా” అని పిల్లలందరినీ పిల్చాడు.

మాధవకాస్త్రీ గరటయ్య దగ్గరకు వచ్చి “కాడు గరటయ్య — ఎందుకు నవ్వు ఆక్కడే నిల్చున్నావు? ఇప్పుడు టటం మారిపోయింది. గాంధీమహాత్ముని దయకల్ల, అందరం ఒక టైపోయినాము” అన్నాడు.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసుగా రైస, పూజారి, మటమటలాడుతూ మాధవకాస్త్రీగారిని ఒక సారి చూశాడు.

మాధవకాస్త్రీగారి మాటలకు గరటయ్య ఏమీ జవాబు చెప్పకుండా, మనసులోనే మహాత్ముణ్ణి స్మరించుకొని నమస్కారంచేసి కళ్ళుమూసుకున్నాడు.

పూజారిగారు చీరలి వెలిగించి మంత్రాలు

“అనాసిన్” వాలుగు మందులయొక్క వైద్యనిక విశేషము
 అది నరముల ముఖ్య స్థానములందు ఉన్నమైన విశేషవర్గము
 అని, బొప్పి, తలనొప్పి, జలుబులు, జ్వరం, వమ్మనొప్పి
 మరియు కంకరం వేపులనుండి శిశువునుండి కలిగించుచు

- 1 క్షిణేన, అతిశక్తి విచ్చు మరియు జ్వరనివారణ మొదలై గుణించు ప్రత్యాధి గాంచినది, జ్వరాన్ని తగ్గించడంలో మిక్కిలి శక్తిగలది.
- 2 తీవ్ర, అలవాదానికి మరియు చికిత్సప్రాయినందులకు తగిన ఔషధమని విరివిగా వాడబడుచున్నది.
- 3 వివాదిత, ఉన్నమైన బాధా వివారణ జ్వర నివారణయని త్యాగించెదినది.
- 4 అనెస్థెటిక్ ఫాల్మిన్ అనిక, తలనొప్పి, మరియు అలాది బాధలను రోగిబాటకు మెగుల తవయుకైవైనది.

ఈ వాలుగు మందులు నేర్ప వైద్యనియోక్త ఔషధయోగము వలె పనిచేయును “అనాసిన్” గుండ్లకు హని కలిగించదు లేక కడుపును అవకతవక చేయదు. బొప్పి, తలనొప్పి జలుబులు, వమ్మనొప్పి మరియు కంకరం వేపులనుండి శిశుంగా సురకితమైన మరియు రూఢియైన ఏము క్షిరకు ఎల్లప్పుడూ “అనాసిన్” వాడండి.

లక్షలాది మందికి బాధావిముక్తిని కలిగించు

జడవడం ప్రారంభించాడు. సాపం పూజారి వీరభద్రయ్యకు నాలుక చాలా లావు. అందువల్ల ఆయన గర్భగుడిలో చేరి మంత్రాలు చదువుకుంటే, నోట్ల నీమ్మ కాకు పెట్టుకొని అరిచినట్లుంటుంది. ఆ మంత్రాలు ఏ మహానుభావులు వ్రాశానో, ఏ మహాద్వలు సృష్టించానో, అవి స్వచ్ఛంగా ఉచ్చరించితే ఆ శబ్ద బాంధవ్యం ప్రోతలను ముగ్ధుల్ని చేస్తుంది. కానీ వీరభద్రయ్య 'మణుగు నాలుక' నాకు కావడం చేతి, ఆ మంత్రాల్లో ఉన్న శబ్దసౌందర్యాన్ని తన ఉచ్చారణతో హత్య చేసేవాడు.

హారతిపల్లెం చేతిబట్టుకొని పూజారి అందరినీ చూచి, "మా:వయ్యా! మళ్ళీ ఇంకొసారి గంట కొట్టా" అన్నాడు.

గంటకొట్టిన పది నిమిషాలకు దేవాలయం జనంతో నిండిపోయింది.

గెరలయ్య, అతినిల్వోకూడా వచ్చిన పిల్లలు, అందరికీ న్నా ఆఖరనవాయి నిల్చు న్నారు. పూజారి ఒక ముద్ద కమ్మారం మళ్ళీ ముట్టించి, లావలాడి మంత్రాలు చదువుతూ బస్సు అందరినీ హారతి అందిచ్చాడు.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసు గుర్రు ఒక ఆణా పల్లెంలో వేశాడు. మా:వతాస్త్రి గారు ఒక అర్చనా వేశాడు. మిగిలిన గ్రామస్థులలో కొంతమంది పెద్దమనుషులు కానీలు అర్చనాలు వేశారు. గెరలయ్య కొంగున కట్టుకున్న కానీ విప్పి చేతులలో పయిస్తున్నాడు. పూజారి గెరలయ్యదిగరికి రావేలేదు దూరా న్నూండే హారతి కళ్ళకడుకొని సంతృప్తి పడ్డాడు గెరలయ్య.

ఉబ్బుతో నిండిన హారతిపల్లెం చూచుకొని సంతోషపడి, పూజారి ప్రసాదంపల్లెం చేతికి తీసుకున్నాడు. చేతనిండా తీసి మొట్టమొదట ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసుగారికి పెట్టాడు. తర్వాత మా:వతాస్త్రి గారికి పెట్టి, వరుసగా పెద్దవాళ్లందరికీ ప్రసాదం పెట్టాడు. గెరలయ్య ఆఖరన నిల్చుని ఉన్నాడు. పూజారి గెరలయ్యను నిర్లక్ష్యంగా ఒకసారి చూచి, "ఒరేయ్, నిల్చోండి. అందరూ వరుసగా నిల్చోండి" అన్నాడు.

పిల్లలందరూ ఒకరొకరు తోసుకుంటూ సాలో చేతులు ప్రకెత్తి, "స్వామీ, ఆశ్వమీ" అని ఆరవం ప్రారంభించారు.

దేవాలయంలో ప్రత్యేకం ఎక్కువ కావడంవల్ల, వాళ్ళ ఆరాధనలు పదిరెట్లుగా మార్చు మోస్తున్నా, లక్షలాది ప్రజానీకం "ఆకలి, ఆకలి" అని అరిస్తే ఎంత హృదయ విదారకంగా ఉంటుందో, ఆ పసిపిల్లల ఆరాధనలు అంల దీపంగా ఉన్నాయి.

పిల్లలందరూ పూజారిని ముఖము వేశారు.

పూజారి నాలుగు మెతుకులు పులుసన్నం, ఒక్కొకరి చేతులో వేస్తూ, పిల్లల్ని తినుతూ, విసుక్కుంటున్నాడు.

మా:వతాస్త్రి, తన చేతులోని పుడిహార తినుండా అలాగే ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తూ నిల్చున్నాడు. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసుగారు ప్రసాదం తీసేసి చేతులు కడుక్కోవడానికి వెళ్ళి తిరిగి రావేలేదు.

పూజారి మట్టా పిల్లలకుంపు చేరి "స్వామీ, నాకు పెట్టలేదు, నాకు పెట్టలేదు" అని ఆరగస్తూ చేతులు జాపుతున్నాడు.

పూజారి వీరావేశంతో ఒక పసిబాలుణ్ణి ఛాన్సెస్ పిచ్చుమీద ఒక జెబ్బువేసి, సున్ను మట్టకరించి చూచి "వెదనా. ఎన్ని పాదురం నీకు బెల్లెడి?" దబాయించాడు.

ఆ పసివాడు బాపురుమని ఏడ్చాడు. అతని ఏడుపు శ్రవునికి చినిపించే ఉంటుంది. దేవాలయం బాలికా మా:గ్యోగింది.

మా:వతాస్త్రి గారి ముఖం కోపంతో కందిపోయింది. "భద్రయ్యా! ఏమిటా పని...?" అని ముఖం చిటికించి చూశాడు.

"మా:వతయ్యా, మాలవ్యవ, ఒక సారి పెట్టించుకొని మళ్ళీ చెయ్యిజాపుతున్నాడు" అని వీరభద్రయ్య వీరావేశంతో అన్నాడు.

గెరలయ్య బాలికా నవ్వి, "ఒరేనాయనా ఎంగుకురా ఆ బతుకు? ఒకసారి పెట్టించుకొని మళ్ళీ చెయ్యిజాపి, ఆ కడుపుకు తినకుంటే ఏమిరా? నాలుగు మెతుకులు పులుసన్నం కోసం తిన్నులు తినా...లా?" అని ఆ పసివాణ్ణి మందలించా చూచాడు. ఆ బాలుడు బాపురుమని ఏడుస్తూ—

"లేను తాతయ్యా, నాకు పెట్టలేదు" అన్నాడు.

"భీ. వెదనా, అబద్ధాలు చెబుతానా? పెట్టలేదా నీకు? ఎన్నెన్ని వాపాలు చేస్తో ఈ జన్మలో ఇంకా పుట్టావ్. ఎంగుకురా ఇంకా అబద్ధాలతో కడుపు నింపుకోవడం?" అని తన సత్యహరిశ్చంద్రుడి వారసుడయినట్లు తీసిగా నిల్చున్నాడు పూజారి.

గెరలయ్యకు ఒళ్ళు ఛీస మంకింది.

"స్వామీలూ! తినుకు కొంచెం వెయ్యదిగా చూపాడితే బాగుంటుంది" అన్నాడు.

పూజారి ఉగ్రుడైపోయి, "ఏమిటాయ్, ఎంచెస్తావోయ్ నవ్వు? ఏమో బలేవత్తాని కొస్తున్నావే!" అని గెరలయ్యను దబాయించాడు.

మా:వతాస్త్రి ఆవేశంతో గబగబా వచ్చి తన చేతులోని పులుసన్నం ఏడుస్తున్న బాలుడి చేతనిండా పెట్టి, వీరభద్రయ్య చేతిలోని పల్లెం గబాలున లాక్కొని,

"అందరూ వరుసగా నిల్చండినాయనా"

అన్నాడు మా:వతాస్త్రి గారి ఆవేశం చూచి వీరభద్రయ్య పిల్లలాగా నిల్చున్నాడు. గెరలయ్య ఆశ్చర్యంతో ఏమి జరుగుతుందోనని ఎంగుచూస్తున్నాడు. మా:వతాస్త్రి చేతనిండా పులుసన్నం తీసి ముంగు గెరలయ్యచేతిలో పెట్టాడు. ఆయన ముఖం సంతృప్తితో గికిసింది. ప్రసాదం కళ్ళెదురున్నాడు గెరలయ్య. మా:వతాస్త్రి గారు చేతనిండా పులుసన్నం తీసి అందరికీ పంచిపెడుతుంటే పూజారి గారి ప్రాణం గికిగికి లాగిపోతూ ఉంది.

పల్లెం ఖాళీ అయిపోయింది.

"భద్రయ్యా! కొంచెం పులుసన్నం తీసుకరావో" అన్నాడు మా:వతాస్త్రి.

"ఇంకెక్కడందయ్యా? కొద్దికొద్దిగా పెడితే అందరికీ సరిపోయింజేడి. తినుకు ఒక్కొక్కరికి దొసెడు నానెడు పెడితే ఎంతయిటోత్రం ఆరుతుందా?" అన్నాడు పూజారి.

"పోవ గయ్య స్వామీ. ఇంటికి పోయి కొంచెం తీసుకురావో" అని పల్లెం అందించాడు మా:వతయ్య.

"ఇంకెక్కడంది మా:వతయ్యా?" అన్నాడు పూజారి.

"కుంచెడు ఓయ్యం పులుసన్నం యిక్కేనా?" అని మా:వతాస్త్రి కోపంతో చూచాడు.

పూజారి ముఖం వెలతుపోయింది.

"ఏమిటి మా:వతయ్యా! ఏమో కొత్తగా చూట్టాడుతున్నావు గెరలయ్య నేనేమైనా మింగుతానా?" అన్నాడు.

ఏమి జరుగుతుందోనని, ప్రసాదంకోసం ఎంగుచూస్తున్న మనుషులు కాదుకొని ఉన్నారు. పూజారి పల్లెం చేతికి తీసుకొని వెళ్ళి కొద్దిగా పులుసన్నం తీసుకొన్నాడు.

మా:వతాస్త్రి పల్లెం అంగుకోబోగాడు. పూజారి యివ్వలేదు. "నీవు పెడితే అందరికీ చాలాగు మా:వతయ్యా! ఉన్నదింతా ఒక్కరికే తోసేస్తే నే నెక్కడో పోకొచ్చేది?" అన్నాడు పూజారి.

మా:వతయ్య ఒక్క విసుగుపల్లెం చేతికి లాక్కొని అందరికీ పంచిపెట్టేశాడు.

పూజారి ఆవగాంఠో ముఖం మార్చుకుని రొప్పూతో గొల్ల త్రాచువాములాగా చూస్తూ నిల్చున్నాడు.

గెరలయ్య భీషంతునికి నమస్కారం చేసి, మా:వతాస్త్రి గారిదగ్గర వెళ్ళుతీసుకొని, పిల్లలందరినీ వెంటబెట్టుకొని వెళ్ళాడు. దేవాలయం ఖాళీఅయింది.

పూజారి మా:వతాస్త్రి గారిని కొరకొర చూచి "తినుకు చేసిన పని ఏమీ సమంజసంగా లేదు స్వామీ" అన్నాడు.

మా:వతయ్య బలవంతంగా చిరునవ్వువచ్చి, "అది కాదు భద్రయ్యా. నవ్వు

మనుషులూ....మనసులూ!

వై. రఘునాథరావు

ఇంజనీరింగ్ బ్రాంకు నుమాస్తా శంకరం ఇంటికి బయలుదేరేడు. ఆ నాడే జీతం అందింది. అఫీసు శబ్దముగరే కాచిన కాబూలీవాడి చేతులో తన వాడిదగర చేసిన అయిదువందల రూపాయల అప్పు తొలూకు నెల వడ్డీ ఏదే రూపాయలూ బాసేడు. ఆ అప్పు ఎన్ని నెలలకైతం చేసేదో తన కిప్పుకు జ్ఞానకంలేదు. కుట్టుతెగిన చెస్టర్ని ఈ డ్యూకుంటూ ముందుకి నాశేడు. మధ్యాహ్నం ఎంపవేడికి కరిగిన రోడ్డుమీద తారు ఇంకా గట్టిపడలేదు. భావురంబజారు లోని జమ్మలవారి కొట్లో కాతా జనుకట్టి తిన్న గామలభాద హోటల్లోకి బాయి కాఫీ ఆర్డరిచ్చేడు. అప్పుడే విజయ బాక్స్ లోని ఇంగ్లీషుమాటినీ సినిమా వదిలేడు. నిమిషంలో హోటలంతా నింకి చాలాసందికగా ఉంది. సాధారణంగా శంకరం హోటల్లోకి బాగు. ఒక వేళ అలా ఎప్పుడైనా వెళ్ళినా వాటి పాతావండాన్నీ అక్కడ తృప్తిగా, సుఖంగా ఘంటాలు చేసే జన సమాహాన్నీ చూడగానే ఒకరకమైన జగుప్పు, ఉడుకు మోతుతనం వేసి బయటకొచ్చేవాడు. ఆరేళ్ళకైతం తీస్తూ ఈ సెంట్ హంట్

ఒకడుగా ఉండేవాడు. ఇప్పుడా ఆరేళ్ళ కాలపరిమితి ఎంతో దూరంగా కనిపిస్తుంది. ఈమధ్యలో తనకీ ఈమందకీ మధ్య ఒక గట్టిగాజుగోడ కాలం కట్టేసింది. ఆ గోజులో స్నేహితులెవరైనా నిజగ్గు సిగరెట్లు offer చేస్తే “క్షమించాలి. గోల్డు థాక్ తప్పు మహా సిగరెట్లు కాల్యశేమ తిమ్ముడూ” అనేవాడు. ఇప్పుడు చాన్ మీసార్ ఇచ్చినా వద్దనవు. అప్పుకు హోటల్లో కూర్చోపేమేతెవరు తనని అడక్కుండానే పెరవ్వకు లేబలంతా ప్లేటో నింపేసేవాడు. ఈనాడో...! ఇలా ఎన్నని తలచుకోగలకు? కాఫీ పూర్తిచేసి రరచరా బయటకి నడిచేడు. ఖాళీ కడుపుమీద కాఫీ బాగా పనిచేసేసలుంది—పొద్దు చేరేసరికి బళ్ళెంతా దిమబుట్టింది.

ఎంకుకో ఆనాడు అంతపేసంగా ఇంటికి వెళ్ళాలని బుద్ధిపుట్టడంలేదు. తాపీగా పొద్దు లోకి బాయి ఒక బెంచీమీద ఎదుం వాల్చేడు. బెంచీ ఇంకా వేకిగానే ఉంది. రామలింగం చెరువుమీదినుంచి వచ్చే వెచ్చటి గాలికి వెలిగించిన అగ్గిపుల్లలు మూడు సాగు అరిబాయేయి. చివరికి ఎలాగో సిగరెట్లు ముటించి మూడు దమ్ములు గుండె

లోకి లాశేడు. వగులుతున్న సిగరెట్లు పొగలో శంకరం తిండి ఆకారం మసకగా మసిలింది.

“నేను ఆనాడే చెప్పలేదురా వెలుతురుంగానే ఇల్లు దక్క బెల్లుకోమని!” అన్నా నా ఆకాం.

“నాకేం తెలుసు? నీకటి పడినా దీపం వెలిగించుకోవద్దు అనుకున్నా” అన్నాడు శంకరం.

“దీపంలో చదురులేదని నీకు తెలిమా?!” అన్నది ఆకారం.

“నా కొలా తెలుస్తుంది? అయినా కన్ను తండ్రి సన్నిహిత అవ్వాయం చేస్తాడని నేనెప్పుడేనా భావించేనా? అసలు నిన్ను మాస్తే నా అరికాలుసుంబ నెత్తికమ్మకుంది. వెళ్ళిపో” అని శంకరం ఒక పెద్ద సిగరెట్టుదమ్ముతో ఆకారాన్ని Shoot చేసేడు. ఆకారం కొలా చెదరెపోయింది. మళ్ళీ శంకరం ఒక్కడే మిగిలేడు. అప్పట్లు మరచిపోయేడు. పొద్దు బెంచీకూడా ఉంది. శంకరం బెంచీతో ఇలా చెప్పకున్నాడు.

“మాడీ పెద్దమనిషి! ఇతను నా తండ్రి. ఈ బరంపురంలో ఇతనికి ఎంత పలుకుబడి ఉండేసంటే ఇతని ఆస్తి పాదులు వినారించకుండానే ఈ ఊరివాళ్ళు మొత్తం ఏదై వేల రూపాయల అప్పు ఇచ్చేరు. ఇంత ఘరానాగా ఈయన కొనుగో అవలెట్టే ఆ ధైర్యంతో నేను ఇంబర్మిడిమిట్ మూడు సాగు తిప్పేను. ఇంకులో నా తిప్పేముంది? ఈ హోదామానే నా మామగారు తన ఎనమంకురుకు మాదైలలో పెద్దదాన్ని నాకిచ్చి మహా జైభవోపేరంగా వివాహంచేసి మర్నాడు దినాలా ఎడ్డేడు. ఈ అంపమాకు నేనా భార్య అందిర్చి ఆపెట్టెల్నే కనేసింది. ఒక కుప్రబాతాన ఈయన చాతుగా తిమపు చాలించేడు. ఊరంతా ఒక్కసారి కుప్పమంది. నా దుల్ఖా పరామర్శకి చెరనవాళ్ళలో బంగువులూ, స్నేహితులూ కలిసి అప్పలవాళ్ళిలో సగమేనా లేరు...”

పొద్దు బెంచీకి వసు జుజుమరి ఒక్కసారి చ్చుగా అయిపోయింది. “తర్వాత కథ మరి చెప్పకు. నేనంతా ఊహించుకున్నాను” అన్నది బెంచీ.

శంకరం ఒక నిల్వార్యు విడిచి జేమరుమాలు తీసి ముఖం తుడుచుకున్నాడు.

మాట్లాడిన గూటలకు వెంకట్రాముడే గనక అయ్యంటే మన గతి ఏమైఉండేదో! గెరటయ్య కొంచెం సాగుపుగాబట్టి సరిపోయింద” అన్నాడు.

“సరే మాగవయ్య. పులుసన్నం తీసుకరా తీసుకరా అన్నావే గానీ, నేనేం మింగతానో? ధర్మకర్తలకు అయిదుగురికి ఇళ్ళకు పంపించాలి ఎగ్జిక్యూటివ్ అఫీసరు గారికి పంపించాలి. మీకూ పంపాలి. ‘కుంచెకు బియ్యపు పులుసన్నం ఇదేనా? అని అంతమందిముందు ఎన్నడికేవే! ఔరా! ఎంత మాటన్నావు మాగవయ్య! నీ వట్లా మాట్లాడతావని నే కల్లోగూడా అనుకోలేదు” అన్నాడు పూజారి.

“మాగవయ్య పకపకా నవ్వి సరే భద్రయ్యా, నువ్వు ఆ అబ్బాయిని పిపుమీద దిబ్బాలన బాడేసరికి నామ కోపమచ్చింది. పిల్లకుంటల; వాళ్ళు మీద కోప్పడితే ఏమియినా లాభమా? పక్కన గెరటయ్య ఉన్నా కూడా ఆ పిల్లల్ని తిస్తుంటే, గెరటయ్య కాబట్టి ఓర్పుకొన్నాడు

కాని, వెంకట్రాముడే అయితే ఆ పులుసన్నంపట్టే చేతికి తీసుకొని, విసిరి ముఖాన కొట్టిఉండేవాడు.” అన్నాడు మాగవయ్య.

పీఠభద్రయ్య పిరావేసేతో కళ్ళుగుమి, “వాడిపల్ల అవుతుందా? రెడిగారి ధర్మన బతికే పోవలు, మున్నేం చెస్తారయ్యా?” అని ధీరుడిలాగా అంటూ పూజారి బిళ్ళగోచి సవరించుకొని దేవాలయానికి భద్రంగా తాళాలు వేశాడు.

మాగవయ్యై ధ్వజస్తంభాన్ని చూస్తూ కొంతసేపు నిల్చున్నాడు. ధ్వజస్తంభంపైని చిరుగంటలు గణగణ మోగుతూ ఆకాశంలో సంగీతం ఆలపిస్తున్నాయి.

దేవాలయగోపురం మీద కాపురం చేస్తున్న పావురాళ్ళు, తలతల రక్కలు కొలుకుంటూ పెనుకూడుకున్నాయి. మాగవయ్యై పసిబాలుడిలాగా నిల్చుని గాలిగోపురంపై బొమ్మల్ని కొంతసేపు చూచి ఇంటి కట్లాడు.

(ఇంకావుంది)

నాకు కాస్త నిద్రవట్టినాన్ని ఆమెనూ ఆమె
 కారినంబరాలలో మిరుకొన్న బూరని చంటి
 దానిచెవిలో పెట్టి గట్టిగా ఊదించి, అదొక్క
 కొంక పెట్టింది. నాకు తెలివొచ్చి దీని
 మామూలు పాలునూ చెరించేశాను. అది

“నోయ్యయ్ మా నాన్నగారి పేరతే
వంటే పళ్ళు రాల్తాయి.”

వెలిపోతున్నవాడలా గబగబా వెనక్కి
వచ్చి ఆమె నోతాపురి నేర్చేడు. ఆమె ౦౪

పడబోయింది. ఇలాగ రోజూ నన్ను బెదిరిస్తున్నావు చస్తాను చస్తాను అంటూ. ఏం ఉర్రట్టుకుంటావో ఉర్రట్టుకో, నేనూ ఏరైలుకిందనోపడి చస్తాను. అక్కడితో ఈ లోకానికి ఇద్దరి పీడా వస్తుంది." తోవ కడుపుపై ఇద్దరు పెద్దకూతుళ్ళనీ పక్కకి జోరుగా నెట్టి విడిచివేసి భిక్షులనివేసి రోడ్డుమీదికి చరచరావచ్చేసేమి శంకరం.

తన ఆత్మకీ కాంతి, విశ్రాంతి ఏనాడో దూరమయ్యాయి. ఆరోజు జీవితమే దుర్భరమైంది. ఇన్నాళ్లూ ఎలాగో నెట్టుకొస్తున్నాడు ఈ దయ్యాల కొంపని. నెట్టితో దానికి తనకి యింకా తీరిపోయింది. ఏది మలుపుదగ్గర ఆగి సిగరెట్లు ముట్టించుకుని మళ్ళీ ముంగుసు సాగేడు. సినిమా హాలు దగ్గర చాలా సందడిగా ఉంది. అప్పుడే "విశ్రాంతి" ఇచ్చేరు గాబోలు ఎదురుగా జయలక్ష్మి విలాస కాఫీహాలు కనిపిస్తోంది. లోనికి పోయి ఒక అరకప్పు విషం ఆర్ద్రుణ్ణి ఇస్తే! గొంతుక పూరేదాకా ఉప్పొరిసి ఉపిరాడకుండా ప్రాణాలు వదిలేస్తే!

అలా ఆలోచిస్తూనే రామలింగం చెరువు దాకా వచ్చేసేడు. అక్కడ ఆగి ఇటూ అటూ చూసేడు. రావిచెట్లు నీడలో విచ్చి బెర్రాగి తల ఆడించుకుంటూ కూర్చున్నాడు. కొద్ది దూరంలో ఓడ్ర మంగలి జెంబీనాద పనుకున్న ఒక ఆనామికి కాళ్ళు పినుకుతున్నాడు. గూరాన నలుగురు కాలేజీ కుర్రాళ్ళు బాతాఖానీ వేసేరు. తనవైపు వీపు తిప్పి నీటిలో విసిరిన చేపల గాలంవైపు తన కంకా మాస్తున్నాడు ఒక గల్లిలంగీ మనిషి. మరెవ్వరూ లేరు. శంకరం పళ్ళు గట్టిగా బిగబట్టి గబగబా పావంచాల చివరికి నడిచేడు. "ఏమండోయ్! అజేమి బలా గుడ్డలతోనే నీళ్ళకి దిగుతున్నారా? అక్కడ పాకుంది. హుతూరు జాగ్రత్త!"

తెక్కున ఆగిపోయేయి కాళ్ళు. సిమెంటు బెంచీవారను ఒక్క లంగోలాయే కట్టుకుని వంటిని ఇదా నీరోగుతూ ఒకతన - అప్పుడే ఈత కొట్టివచ్చినట్లున్నాడు - అలసట తీర్చుకుంటున్నాడు. శంకరం ముందుకు వంగి బోసిలితో నీళ్ళెత్తి ముగం కడుక్కుని నెమ్మదిగా వెనక్కి తిరిగి రోడ్డుమీది కొచ్చేసేడు.

"ఛీ! పాడు మనుషులు. ప్రకాంతంగా చద్దామన్నా చావనివ్వరు గదా!" అని తిట్టుకుంది శంకరం మనస్సు. పొద్దులోంచి అప్పుడే వస్తూన్న గోపాలరావు శంకరాన్ని కేకసేడు. వినిపించుకొనేట ముందుకు సాగేడు తను. కాని గోపాలరావు అంత సుఖపుగా వదిలే రకంకాదు. "ఒకే శంకరం! ఎక్కడికిరా ఇలా బయలుదేరవు?"

"అలా బాల్బీని ఒకసారి కలుసుకుందామని."

"అయితే పద. నేనూ అటే వస్తున్నా." తెలుగు భాషలో ఎన్ని బూతులున్నాయో అన్నిటితోనూ తిట్టింది శంకరం మనస్సు.

"ఒకే బ్రదర్! ఒక పదిరూపాయలుంటే ఇస్తావా?" "లేవు."

"ఇవాళే నీకు జీతం అందింది కదరా?"

"నీకు మాత్రం అందలేదా?"

"నాకూ నీకూ ఒకటే? గంపెను సంసారం నాది. అంతా కలిపి నలుగురు నిండు మనుషులైనా లేరు మీ ఇంట్లో. మళ్ళీ పనోతారీఖున ఇచ్చేస్తామరా?"

"ఒకే అప్పు పుచ్చుకున్నావాకు తీరుస్తాడంటే నేను నమ్ముతామా? నేను అప్పు చేసినవాళ్ళలో ఒకరికైనా సొమ్ము తీర్చిన పాపాన పోయేమా? లేదురా తమ్ముడా, మన సమాస్తా బ్రతుకులకి అప్పు ఇవ్వడం గాని, చేసిన అప్పు తీర్చడం గాని ఎప్పుడూ ఆచారం కాదు."

"సాయంత్రంనించి ఈర్వా తిరుగుతున్నాను. ఎక్కడాకి బట్టలేదురా. ఇలా అయితే జీవించడం ఎలా?"

"విజమే! జీవించడం ఎలా?"

"ఒకే శంకరం! ఒక్కొక్కప్పుడు ఇలా జంతువుల్లా జీవించేకంటే చస్తేనే మేలనిపిస్తుందిరా."

"ఒక్కొక్కప్పుడేమిటి? నాకు నిత్యమూ అలాగే అనిపిస్తుంటుంది."

"అయితే శంకరం! మనలాటి ఎందుకూ పనికిమాలిన చెనవలం ఎందుకుచావకుడను?"

"సరిగ్గా చెప్పేవు. నేనూ ఇవాళే ఆ నిశ్చయానికే వచ్చేను. పద సేవనకి."

"సేవనకా. నీనికి?"

"కోరువేట! రెవెల్ క్రాసింగ్ దగ్గర ఎవ్వరూ ఉండరు. అమావాస్యరాత్రికి. నాకు నవ్వు పాయం! నీకు నేను సాయం!" "నేనికిరా?"

"ఒకే చవటా! రైలుకింద బుర్ర పెట్టి చావడానికి. నే నీ కని అడుగుతావేమిటి దద్దమ్మలగు?"

వస్తున్న వాడలా బస్సుస్టాండ్ దగ్గర ఒక్కసారిగా ఆగిపోయాడు గోపాలరావు. జేబు రుమాలు తీసి చెమటపట్టిన ముఖాన్ని తుడుచుకున్నాడు.

"సోదా తోడుదాంరా" అన్నాడు. ఇద్దరూ రెండు సోదాలు తాగి, రెండుకీల్లీల వేసుకుని, రెండు సిగరెట్లు ముట్టించేరు. "వస్తామరా" అన్నాడు గోపాలరావు.

"సేవనకి రావూ?"

"ఉహూ! మా చంటిదాన్ని ఇప్పుడు డాక్టరు ప్రకాశరావుదగ్గరికి తీసుకెళ్ళాలి. దానికి మూడు రోజులైంది జ్వరం తగ్గడం లేదురా?"

"నీ భార్యకి ఏమీ కాలేదా?"

"అర! వేళకి జూపకం చేసేవు. ఇవాళ దాని పుట్టింది ననం. ఖడ్డారం అంటే దాని కంత్ ఇట్టం - ఆ సంగతే మర్చిపోయాను. థాంక్స్. నేరీ మెనీ థాంక్స్. అలా పళ్ళ దుకాణానికి వెళదాం వస్తావా?"

"ఉహూ! నాకు కోర్టులో కొంచెం పనుంది." ఈ మాట కొంచెం నొక్కు తూ అన్నాడు శంకరం. "సరే. సరే. గుడ్ నైట్!" - గోపాలరావు చరచరా రంగం నుంచి నిష్క్రమణ్ణి.

మళ్ళీ శంకరం ఒక్కడే మిగిలేడు. "భార్యా, పిల్లలూ! హూ!" అని శంకరం మనస్సు హూంకరించి "పదండి. ఇక్కడెందుకూ?" అంది కాళ్ళని. కాళ్ళు మళ్ళీ ముంగుసు సాగేయి.

రెవెల్ క్రాసింగ్ దగ్గర రెక్కబట్ట దించే ఉంది. విజయనగరంపైపు వెళ్ళే పానెంజరు ఇంకా రాలేదన్నమాట. గేటుదగ్గరి రైల్వే లాంతరు మణుకుమణుకుమంటూ శంకరాన్ని పలకరించింది. "ఎక్కడికోయ్ మిత్రమా ఈ చీకటిరాత్రి?"

"అవ్వే! అలా కాస్త గాలి తిందామని" అన్నాడు శంకరం కొంచెం జంతుతూ.

"జాగ్రత్తగా నడువ్. ఎదురుగా Fencing ఉంది. అయినా ఏమిటో ఒక్కడివీ గాలితినడానికి ఇంతదూరం రావడం నాకేం బాగులేదుకుమి" అని గొణుక్కుంది చిక్కుచిక్కుమని. రెవెల్ క్రాసింగ్ లుబార్చరు ఇంట్లో ఎవరో అమ్మాయి జోరుగా ఏడుస్తోంది. ఒక మొగ గొంతుక - బహుశా పోర్చుగీజు ఉంటుంది - దిగరగా తిడుతోంది.

"అయింట్లో ఏదో గోల అవుతున్నట్టుంది?" అన్నాడు శంకరం.

"అలాగే ఉంది. నాలో చమురుకూడా ఇవాళే సరిగ్గా పోసేడుకాదు నా మొగమేనా తుడవలేదు. అగ్గిపెట్టె ఉందా?"

అంది లాంతరు ఒక పేడినిట్టూర్పు విడిచి.

"ఉహ, ఎందుకూ?"

"ఆరిపోతా నేమోనని భయం వేస్తోంది."

పుస్తకం

అన్ని కాలాలకు పనికి వచ్చే పుస్తకము. కోకాత్రిలో, ఇదివరకెన్నడూ మీరు చదివి ఉండని చాలా ఉపయోగకరమైన వ్యాసాచ ఉన్నవి. ఈ పుస్తకం వివేచిని. విజ్ఞానాన్ని ఇస్తుంది. బొమ్మలతో

ఉంది. మీ ఆల్బమ్ కు మంచి పోబోడు 60 గల చెట్టుకు వేదే దయచేసి అర్థం చేయండి. వివిధ రకాల పోజులు. రెండూ కలిసి రు. 4/-

H. H. Stores (Apw) P. B. No. 51 Meerut.

మనుషులూ...మనసులూ!

శంకరం కళ్లు జలుముంది. మరొక సిగరెట్టు తీసి ముట్టించబోయేడు. వెలిగించిన అగ్గివుల్ల సిగరెట్టుకి తగిలిస్తుంటే చేతులు మెరిసిపోతాయి. శంకరం కళ్లు కల్లోరాచూసేయి.

దళితుని పొర్లరుఇంటి పిథిరెలుపు తెరుచు కుంది. ఆ గుడ్డివెలుతురులో ఒక స్త్రీ వెక్కిరిస్తోంది. ఆమె నాకిలా ఉన్నా రాతిదిమ్మ మీద కూర్చుంది.

"నీ పాతుముఖం నాకు మరీ చూపించకు. ఏ గంగలోనన్నా దూకి చావు. దరిద్రగొట్టా....." పిథిరెలుపు మళ్ళీ మూసుకుంది. మరొకసందర్భంలో అయిశాంజీ శంకరం

దినదినమునకు ఇంకా మృదువైనటు
వంటియు, ఇంకా మనోహరమైనటు
వంటియునైన చర్మము....

...* కేడిల్తోకూడిన రెక్కోనా
గుప్తమైయున్న మీ సౌందర్యమును
బయల్పర్చును.

రెక్కోనాయొక్క కేడిల్గల మరగమ మీ చర్మముతో
మెల్లగా రుద్ది, కర్మాత కడిగివేయండి. దిన
దినమునకు మీ చర్మము ఇంకా మృదువుగాను, ఇంకా
మెత్తగాను అగును — మరియు మీరు క్రొత్త
ఆకర్షకను కలిగియుంటారు.

పెద్దనెత్తతోకూడ
దొరకును.

రెక్కోనా

ఇది ఒక్కటే కేడిల్తోకూడిన నమ్మ

* చర్మమును పోషించేటటువంటియు, చర్మమును
మెత్త గావేయుటవంటియునైన మానవ ఒక
మిత్రమనునకు రిజిస్టర్డ్ మేడు.

రెక్కోనా ప్రాప్తయితిమి విమలతరపున లారెకరెక్కోనా కయారువేయబడినది

RP. 130 X 52 TL

అసలువిషయం ఏమిటో కనుక్కుని ఆ అమ్మాయిని కాస్త ఒకాళ్ళేవాడే! కాని ఈరాత్రి శంకరం ఇతరులజీవితాల్లో జోక్యం చేసుకునేసితిలోలేదు. అక్కడి నిశ్శబ్దమైన పరిసరాల్ని ఆమె ఏడుపు చీలుస్తోంది బాలికా అక్కడినుంచి కదిలి రైలు పట్టాలకి వాలుగా కాస్తదూరం నడిచి రావినెట్టు సీదాలోఉన్న సీమెంటుబల్బుమీద కూర్చున్నాడు. ఎదురుగా పెద్ద రైలుగోడలు నిటారుగా రాకొస్తున్నాయి ఆకాశంలోకి ఆవలిస్తున్నాయి. రైలుగేటుదిగిర Mercury Vapour Lamp నీలివెలుతురులో ఏవో నీడలు నలువైపులా నల్లని నాలుకలుచూచేయి. చుట్టూ కీమరాళ్ళకచేరి - సన్నగా చెవుల్లో ఆ అమ్మాయిగోదన - శంకరం చుట్టుపక్కల ఉన్న Background తను చెయ్యిబోయే కార్యానికి అన్నివిధాలా అనుకూలంగా ఉంది. శంకరం మనస్సు, పాతికసంవత్సరాలకే సర్వసూక్ష్మాల్ని బోగట్టుకొని, తను చేయనిసేరానికి శిక్ష అనుభవించడానికి వచ్చిన ఈబొంది తాలుకు జీవితాన్ని, ఒక్కసారిగా సింహపలోకం చేసుకుంది. "ఒరే శంకరం! ఒక్కసారి మనసారా ఏదైయ్యరా. నేను తేలికపడతాను" అంది బరువుగా మనస్సు.

"ఛన. నేనేం ఆడదాన్ని కాను బయటకే ఏదెవడానికి. అయినా కొన్నిక్షణాల్లో నువ్వు నేనూ వేరవుతాం. నా ఊసు నీ కందుకుకీ" అన్నాడు అతను. దూరంగా రైలు కూసింది. ఉలిక్కిపడ్డాడు. పొర్లరు ఇంటితలుపు తీసుకొని జండాలు పట్టుకొని బయటికొచ్చేడు.

"పానెంజరు ఒస్తుందాది. రైల్లో నుడు సులు నూసివారంటే బాగోదు. నాటుగా పో! దిక్కుమాలిన....." అని కొట్టడానికి జండాకర ఎత్తి మల్లి దింపి ఏదోగొణుక్కుంటూ గేటుదగ్గరకి నడిచేడు. రాత్రి దిమ్మమీద స్త్రీ చలనం లేదు. దూరాన రైలుపట్టాల మలుపులో ఆ చిక్కటి చీకటిలో (బహురాక్షసి మూడో సేత్రంలాగు చొచ్చుకువస్తోంది హెడ్ రైలు. రావి చెట్టు నీడలోని శంకరం మెల్లగా లేచేడు. చుట్టూ ఒకసారి చూసేడు. అక్కడికి బాగా దూరంలోఉన్న దుకాణందగ్గరతప్ప మరెక్కడా జనసంచారం లేదు. అమ్మాయి కూడా కోదించడం ఆపేసింది. కీచురాళ్ళ శంకరాన్ని గమనించినట్టే లేదు.

రైలు మలుపు తిరిగింది. హెడ్ రైలు కాంతి ఒక్కసారిగా ఆ ప్రదేశాన్నంతటినీ వెలుగులోకి తెచ్చింది. శంకరం పాదాల కింది నేలంతా రైలు బయపుకి గజగజాడుతోంది. ఆఖరిదమ్ములాగి, సిగరెట్టు పాతెసి, దృఢంగా, నిశ్శబ్దంగా శంకరం అడుగులు ముందుకు వేసేడు.

"ఒసి నీ! ఎక్కడికే - ఎక్కడికే! ఆగవే

అమ్మా! నా కొంప తీయక!" భయంకరంగా అరుస్తున్నాడు పొర్లరు. ఇంజను ఊరికే కూత కూస్తోంది. తటాలున శంకరం పొర్లరుఇంటినైపు చూసేడు. వస్తూన్న రైలుబండివైపు, పట్టాలకి మధ్యగా పరుగిడుతోంది ఆ అమ్మాయి. గేటుదగ్గరనుంచీ అరుచుకుంటూ వస్తున్నాడు పొర్లరు.

"అగు.....అగు."

అది శంకరం గొంతుకే! శంకరం ఒక్కసారిగా ఇటునుంచి అమ్మాయివైపు పరుగుపుచ్చుకున్నాడు. అమ్మాయి దగ్గరకి రాగానే ఆమెని గట్టిగా పట్టుకుని ఒక్కతోపుతోసేడు. ఆ ఊపుతో ఇద్దరూ కలిసి దొరుకుంటూ పక్కనున్న ముళ్ళెత్తుపల్లో పడ్డారు. అంతే! మరుక్షణంలో శంకరం ముఖానికి ఇంజను వేడి గుప్తమని తగిలింది. ద్రౌవరు ఏవో తిడుతున్నాడు. రైలు పెట్టెలు నికోక్కటే దాటుతున్నాయి. పెట్టెలలోని మనుష్యులు అనేక రకాలైన చూపులతో విశ్చిచ్ఛి చూస్తున్నారు. శంకరం ఒక్కసారి కళ్ళు మూసుకొని కొంతసేపటికి తెరిచేడు. అప్పుడే దాటిన గాగుపెట్టె వెనక ఎర్రటి దీపం దూరదూరంగా పోతోంది.

"నన్ను వదిలెయ్. నన్ను వదిలెయ్" అని అమ్మాయి అరుస్తూనేఉంది. ఇప్పుడా అరుపులు మొదటిసారిగా శంకరం చెవుల్లో పడ్డాయి. ఆమెను ఒక్కగుంజుతో నిలబెట్టి లాగి లెంపకాయ కొట్టేడు. ఆమె అరవడం చూసేసింది. చాలాసేపయి ఏడుస్తూవుండడం మూలాన్ని తెక్కుతోంది. ఆమె రెక్కపట్టుకొని పొర్లరు ఇంటినైపు నడిపించుకోవచ్చేడు.

"నా కొంపతీర్చువే! నువ్వు నాకెక్కడ దాపురించవే!" అని దీర్ఘంగా తీస్తున్నాడు పొర్లరు.

"కోర్కయ్!" అన్నాడు శంకరం. తెరచిన. నోరుతో అలాగే ఉండిపోయేడు వాడు.

"కాసిని మంచినీళ్ళు తీసుకురా."

ఆ నిశ్శబ్దం ఆమె ముఖం కడిగి తన పంచెతో తుడిచేడు.

"మాడమ్మాయ్! ప్రాణం చాలా విలువైంది. మీ నాన్న నీ మీద ఏవో కోపం చేసుకున్నాడని ఇంత అఘాయిత్యం తలపెట్టడం తప్పుకాదా?"

"ఏవో కోపం కాదు. ఇది నా గుండెలోనే నీ పెట్టింది బాబూ!" అన్నాడు గుండెలు బాదుకొని పొర్లరు. శంకరం ప్రశ్నార్థకంగా వాడి వైపు తిరిగేడు.

"మీరు మా రాజులు. మా బీదాల్ని పాటు మీకేటి తెలుస్తయ్? ఇది మనువు కెళ్ళకుండానే కడుపుతో ఉంది సామీ! నా కేడి దారి?"

ఈ మాట పొర్లరు నెత్తిమీద రెండు చేతులూ వేసుకొని ఏడుస్తున్నాడు.

"దీని తల్లిపోయినకాడనుంచి దీన్ని గుండెలమీద పెంచేను. చితికి నెడివనోయినా దీని కే లోటూ రానీ కులేదు. కంటికి రెప్పలా కాపాడుకుంటూ వచ్చినానే! ఓరి బగవంతుడా! ఇప్పుడేది దారి?"

"అబ్బబ్బ. ఊరుకోవోయ్? ఊరుకో. మొగవాడివై ఉండి నువ్వే అలా ఊరికే వెంచేలుపడిపోతే ఎలా? ఇదిగో. చూడు! వాడెవడో కనుక్కుని.....మెల్లిగా.... ఏమిటి?"

"నాబం నేను స్వామీ. అదికూడా అడిగి చూసినాను. రోజూ నా దగ్గరకి కోడిగుడ్డు కొనడాని కొస్తున్న పంతులూ..."

అమ్మాయి ఒక్కసారిగా భోరుమంది.

"ఊరుకో అమ్మాయి. ఊరుకో. దీనికేవో ఉపాయం నేను చూస్తాగా. ఊరుకో! ఆ...అయితే ఆపంతుల పేరెంటున్నావే?"

"పేర్లవడికి తెలుస్తాయి సామీ. ఇదాజీ ఇప్పుడు నా గతేటని" అడిగితే అయిదు రూపాయల నోటు శీతిలో పెట్టినాడంట! దొంగనా...! లేపు నీకటి పడేలోపల అడి నెత్తురు నూడకపోతే నేను గంగులకి పుట్టి నోజ్జ కాను"

లిండ్రి కూతుళ్ళకి రాజీ కుదిర్చే సరికి చాలాపొద్దుపోయింది. ఆఖరుసారిగా అమ్మాయితో శంకరం అన్నాడు.

"మాడమ్మాయ్! నీ జీవితంలో ఇలాటి ఒడిదుడుకుల నేకం వస్తాయి. వాటికి తట్టుకొని ధైర్యంగా నిలొస్తావనిగాని పిరికివాళ్ళలాగు ఆత్మహత్య చేసుకుంటే నీకేం లాభం? మీ నాన్న చూడు. నీ కోసం ఎలా రెంగు పెట్టుకుంటున్నాడో!" అని.

తన కూతురుకి ప్రాణదానం చేసిన మహాన భావుడు శంకరానికి దండాలర్పించుకుంటూ పొర్లరు ఇంట్లోకి పోయేడు. గేటు దాటి కొర్రు పేటలోడు పట్టేడు శంకరం. తను వెళ్ళిన పనేమిటి? చేసుకొచ్చింది దేమిటి?

"ఒరే గుమస్తా శంకరం! నీకు చావడానికేనా అధికారం లేదురా!" అనుకున్నాడు శంకరం.

"చావడం కూడా చాతకానివాడివి బ్రతికుండి మాత్రం ఏం లాభం?" అంది శంకరం నీడ. దానివైపు కోపంగా మాస్తా ఎల్కీకో ప్రంభం దగ్గరకి గబగబా నడిచేడు. నీడ ఆ చూపుకి తట్టుకోలేక చిన్న చిన్న రై మాయమై పోయింది.

"బాబూ! రికా."

"అక్కరలేదు."

"భారకాసుకి పావలా ఇస్తే చాలు. తీసుకుపోతాను బాబూ."

"అక్కరలేదంటూంటే!"

"రాండి బాబూ! ఇయ్యాల బాత్రిగా చేరం నేదూ!"

శంకరం రిక్తోలో కూర్చున్నాడు. భారకాసు దగ్గర కోర్కె తీసికొంటే అప్పుడే

మొదట బట వదిలి పెట్టేరు. దొమ్మి జోరుగా ఉంది. రోడ్డుపక్క మెపులో అరకప్పు బీ తాగి మైదానం నైపు నడిచేడు. మైదానం మారుమూల ఎక్కడో ఒక పొడువైన దిగుడు బావి ఉంది. అందులో పద్మవాళ్ళ ఆచోకి చచ్చిన మర్నాడుకూడా తెలియడం కష్టం. ఒక వేళ అన్యప్రం బాగుంటే...!

శంకరం అటువైపు మెల్లిగా అడుగులు వేసుకుంటూ నడిచేడు. మైదానం అంత నిశ్శబ్దంగానే ఉన్నట్టుంది. చుట్టూ చీకటి! దూరంగా పొలాల్లో ఎక్కలు అరుస్తున్నాయి. సమీపంలోని పంటకొలువ దిగ్గర నుంచి కప్పులు బకబక మంటున్నాయి. చిల్లటిగాలి కెరటాల్లా వచ్చి శంకరాన్ని తాకుతోంది. కొద్ది దూరంలో ఏదో ఎర్రగా కాలుతోంది.

“కొరవి దయ్యం అయిఉంటుంది. ఈ నూతిలో ఎంతమంది చచ్చేరో!” అనుకుని శంకరం ముంగురు అడుగువేసేడు. కొరవి దయ్యం తెల్లటి చీర కట్టినట్టుంది.

“ఏం బావా! యాడకి బాతుండావో?” అంది దయ్యం.

“వాతోన్నీ” అనుకున్నా డతడు.

“నే నెక్కడికి బాతే నీ కెంగుకు?”

“పలకరిస్తేనే అంత కోపమెంగుకు బావా! బాగ్రత! ముందు కళ్ళే! దిగుడుబా వాకంటుంది.” అంటూనే ఆమె దగ్గరకొచ్చింది. బీడీ ఒకటి కాలుస్తోంది. శంకరం రెక్కపట్టుకొని “వస్తావా?” అంది.

“ఎక్కడికి?” అన్నాడు.

“చెబుతాగా. రా.” కాలువ గట్టుమీదుగా ఆమె ముందు, తాను వెనుక నడుస్తున్నాడు. అక్కడక్కడ గడికొంపలు—చుట్టూ దుర్గంధం. చీకటిలో ఎక్కడో ఊరకుక్కోకటి అరుస్తోంది. కుడివైపు తిరిగి ఒక చిన్న సందులోకి ప్రవేశించే రిద్దరూ. చేతిథమాలు ముక్కుకి అడ్డుగా పెట్టుకున్నాడు. ఒక చిన్న పాకకి గొళెం వేసిఉంది. గొళ్ళెంతిసి లోపలికి

ప్రవేశించి దామె. శంకరం అరుసరించేడు. ఆమె తలుపువేసి గడియ పెట్టింది. చీకట్లో తడిమి అగ్గి పెట్టెతో చిన్న బుడ్డి దీపం ఒకటి వెలిగించి శంకరంవైపు తిరిగింది. పొగమాయకున్న అముదిం దీపం ఎర్రని వెలుగులో గదిలోని వస్తువుల నీవలు మట్టిగోడమీద కొట్టుకుంటున్నాయి.

మొదటిసారిగా ఆమెను చూసేడు. వయస్సు ఇరవైలోపునే ఉంటుంది. నలభై సంవత్సరాల సరకం ఆ శరీరంలో గ్రతిల్లిం బిస్తోంది. బీడీలు తాగి తాగి పెడినులు నల్లగా అయిపోయేయి. కళ్ళు కల్లుతాగినట్టు ఎర్రగా ఉన్నాయి. చేతులకి చివకబాగు రబ్బరుగాజులు. సవరంవేసి కట్టిన ఇడలో బంతిపువ్వుల చెందొకటి ఉంది.

“ఎంత తీసుకుంటావో?” అన్నా డతడు.

“నీలాటోడిదగ్గర ఎంత పుచ్చుకోనూ? ఒక రూపాయియ్యి!” అంది.

“సరే ఇస్తాను. అలా మందంమీద కూర్చో.” ఆమె కూర్చుంది.

“ఇదిగో మాకు! నేనో ప్రశ్న అడుగు తాను. జవాబు చెబుతావా?”

“నువ్వు పిచ్చిని కావుగదా!” అంది.

“కాను”

“అయితే అడుగు.”

“నువ్వులా ఈ ఛండాలపు బ్రతుకు బతికే కంటే చావ వెంగుకు?”

“ఏటన్నావో?” అంది ఒక్కసారిగా.

“ఏమిటన్నానో విన్నావుగా!”

“ఇకేటో నా కేమీ బోసపడ్డంలేదు. పొనిదూ!”

“నీకు పూర్తిగా బోధయింది. నీ శరీరం నాకఖరలేదు. నీ రూపాయి ఇచ్చేస్తాను. చెప్పవూ?” బతిమాలుకున్నాడు. “నువ్వెం దుకు బ్రతుకుతున్నావో?”

“ఎందుకు బ్రతుకుతున్నావా? సావనక బ్రతుకుతున్నాను. ఎలా బ్రతుకుతున్నా నంటావా? నీలాటి రకం ఈ ఊళ్లో ఉండబట్టే బ్రతుకుతున్నాను సరా?” అంది కసిగా. ఆమె ముఖం కోపంతో ఎరు వెక్కిరింది.

“సరే. పోతున్నా” అని నిరాశతో ద్వారంవైపు కదిలేడు.

“ఆగు. ఇలా ఒచ్చి కూకో! నూదూ! ఒక రూపాయి డబ్బు లిచ్చి నా బతుకంతా కొనేద్దా మనుకుంటున్నావా? ఇదిగో! నువ్వు గుమాస్తావేనా?”

“అ!” అన్నాడు.

“అందుకే ఇలా అడుగుతున్నావు. అప్పుడే అనుకున్నా లే! మీ నే కులం?”

“నీ దే కులం?”

చెప్పింది. “అశ్చర్యంగా ఉందా? నాకూ అశ్చర్యంగానే ఉంటుంది అప్పు

డప్పుడు.” ఒక్కసారిగా ఆమె యాసతో మాట్లాడడం చూసేసింది.

“మా నాన్న అంటుండేవాడు నా చిన్న తనంలో—మన కులంలో చాలా ఘోష అన్నా! అలా ఎప్పుడు పకిలే అప్పుడు ఏధి లోకి గాకు—అని. ఆ మాటలు తలదుకొం టాంటే నా కిప్పుడు నవ్వొస్తానంటుంది.” ఆమె కళ్ళలో నీళ్ళు నిండేయి.

“నీలానే కొన్నాళ్ళకిందిల ఎవడో కథలు రాసేవాడట.....అడిగేడు..... అయినా వాడి గొడవ ఇప్పుడెంగుకులే... మానాన్న చచ్చిపోయినవాడే నేనా చచ్చా మనుకున్నాను. తర్వాత ఓ కురుకాడు వన్నీ ఊరు లేవదీసుకువచ్చేడు. అప్పు డెదంతా ప్రేమ అడుకున్నా లే! అక్కడ కొల్లిం తిర్వాత నన్ను రోనూ తిన్నేవాడు. అప్పుడూ చావలేకపోయేను. ఈగోనకి బాడు నాకు దాఖరుగా పని చేస్తున్నాడు. ఇప్పుడు వాణ్ణి నేను తింతున్నాను. వాడూ చావలేదు.”

కొన్ని మంచంమీదికి ముడిచి, ముఖుకుల మీద గడ్డిం అనించి శంకరంవైపు ముఖం తిప్పింది. “నన్ను నువ్వెక్కినట్టే అప్పు డప్పుడు నేను అనుకుంటుంటాను. నాలా టిది ఎంగుకు చావకూడదు అరి! కౌ నేను చావలేదు. మా పిల్లలో నే ఓకుర్రాకు పరిపూరించు ఉరపోతుకోగచ్చేడు. మాపిధిలోని రోకరై ముగుకు సినిమాకి తీసుకళ్ళలేదని నల్లమందు, నూనె తిని చచ్చింది. కాని నేనునుత్రం చావలేదు. అలా బతికేఉన్నాను. అరి ఛగవంతుడా! నాకు చావడానికి ధైర్యం ఎంగుకు లేకు?”

ఆమె మంచంమీద బోల్దాపడి బిడ్డగా ఏగుస్తోంది.

“ఈ గొడవంతా ఎత్తి నన్నిలా బాధపెట్టడానికి ఒచ్చేవు! పా ఛండాలదా! పావేంరా?”

శంకరం నేలమీద కూర్చున్నవాడల్లా తాపిగా లేచేడు. బుడ్డి దీపం ఎత్తి దానికింది రూపాయికోటుపెట్టి, మెల్లిగా ద్వారం దగ్గరకి వెలి తలుపు తెరచేడు.

“ఏయ్!” అంది మంచంమీదనుంచే.

“ఊ!” అని మూలిగేడు శంకరం.

“మరోరూపాయి ఉంటే ఇచ్చిపో.”

“లేదు” అన్నాడు. పక్కనేబలు తడు ముతే ఓపావూకొను చేతికి తగిలింది.

“ఒక పావూ ఉంది” అన్నాడు.

ఆమె ఏదో గొణుక్కుంది.

“వానిలే. అది అలా నిసిరెసిపో.”

శంకరం రోస్తుమీదికొచ్చి పొంగివెల్లున్న కన్నీళ్ళని రుమాలుతో ముసురుకున్నాడు. మబ్బు వికిపోయింది. తలు ఇన్నాళ్ళియి ఛనించ లేకపోతున్న ఒక తీవ్రమైన సుమె సస్యని ఈ చీకటిరాత్రి ఒక బక్కచిక్కి

(49-వ పేజీ చూడండి)

ఇద్దరమ్మాయిలూ ముగ్గురబ్బాయిలూ

(గత సంచిక తరువాయి)

రామారావు ఏర్రాజు మాటాడలేదు. తేచించున్నారు. ఇంటికల్లబోతున్నట్టు. “అగండి”

ఆకారు. సుందరం ఏర్రాజు దగర కొచ్చాడు. గుడ్డలు దువ్వప తీసుకున్న పద్ధతిగా ఏర్రాజు జేబులోనున్న ప్రేమలేఖ తీసుకున్నాడు హుందాగా.

“వీయ్!” అన్నాడు ఏర్రాజు.

రామారావు కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకుని “ఇదేం సినిమాలో నేనం నేసిపట్టుకొదు. ఆ ఉత్తరం ఇచ్చియ్యి. లేపోతే మావీధికిరా తిన్నీస్తా.” అన్నాడు.

సుందరం గంభీరంగా నవ్వాడు. సినిమా వేషంలాగ కనుబొమ్మలు ప్రకెత్తాడు. పెది మలు వంకరతిప్పాడు. “ఏడికారు. మీ సంగ తంతో విశేషా. దొంగరాముడిచేత సుబ్బి తెట్టి వాళ్లని తిన్నించింది మీరనని అంద రిక చెప్పేసి - తెట్టి వాళ్ళకి చెప్పా. పెట్టి ఇక్కడ ధాన్యం కొనిదు. రైతులంతా మిమ్మల్ని చితకొక్కేస్తారు” అన్నాడు సావకాశంగా.

ఏర్రాజు తలనోక్కొని తిప్పలు పడు

కున్నాడు ఎదో జ్ఞాపకం చేసుకోదానికి.

రామారావు తల వంచుకున్నాడు.

సుందరావు ధైర్యం దిక్కుదీక్షితమైంది.

“వైగా సీత రాసిన ఉత్తరం నలుగురికీ చూపిస్తా. కరణంగారూ, ఆయన మను ఘటా నిన్ను తంతారు వేరే - రైతులు కాకుండా”

రామారావు కొంచెం ఆలోచించాడు. “సుందరంగారూ. మీరు పెద్దవ్వేమలేస్తే, మీరెందుకీ నీసభాయ్ గారు చెప్పిందితా అందరికీ చెప్పేస్తా. మీకు మదిరివసంబంధం చెబుతా” అన్నాడు మర్యాదగా.

“ఏడికారులెంకి రామారావుగారూ. మీ ఆశ అదే అని నాకు తెలుసుగానీ. తొంబూ లాలు ఇచ్చుకున్నాం. ఇక మీరు చేసేది ఏంలేదు. సినీభాయ్ నీ నేను ఊరిచివర కలుసుకుని పంపేశా. మీ మాటలు ఎవరూ నమ్మరు” అన్నాడు సుందరం సాదాగా.

రామారావుకి బిక్కమొహం పడింది.

“రైలుచార్జీ తెక్కడివి?” అన్నాడు ఏర్రాజు కుతూహలంకొద్దీ.

“ఏర్రాజుగారూ. మీరు పరమరాడీలు.

ఊళ్ళోకి పెద్దమనిషి వస్తే వాడిని తెల్లించి

రహస్యాలు చెప్పించడం పెద్దమనుషుల పని కాదు. నాకుకల్పర్ ఉండి కాబట్టి ఊరు కున్నాగానీ - ఈపాటికి మిమ్మల్ని చాక కొట్టేవాణ్ణి.”

రామారావుకి ఒళ్లు మండిపోయింది.

“అండీ ఎందుకండీ అండీ. బండీనీ. ఓరక్క తిట్టి పోస్తూ మళ్ళీ అండీ ఎందుకూ. కొట్టండి. ఏమాత్రం కొడతారో - ఊ తెది రిస్తున్నారు” అన్నాడు ఉరుముతూ.

“రామారావుగారూ - మీరు నా కోరిడిపోయారు. మీమీద కోపంలేదు నాకు. మీరెప్పున్నా ఊరుకుంటా. ఆట్టే ఎక్కరా మాటాడితే నిజంగా తంతా. నాకు చాలా బలం ఉంది. చెన్నపట్టణంలో పలుకుబడి వుంది. అందుకని పూరిగా తగిపోంకి. నేను మాటాడేది ఏర్రాజుగారితో నే. ఆయన నాకథదండోరా వేస్తానెంబున్నాడు. ఏమయ్యి. వేస్తావా - నీ ఉత్తరం రయట పెట్టేస్తా. జాగ్రత్త. నోరు మెదిపావంలే జాగ్రత్త. అవతలనించి మీరు మాట్లాడిం దంతా విన్నా. జాగ్రత్త.”

“ఏవయ్యోయ్ సుందరావ్. మిడిసిపటి పోతున్నావ్. తెల్లారసరికి నీన్నంచేయ

ముల్త పూడి వెంకటరమణ

ఇద్దరమ్మాయిలూ - ముగ్గురబ్బాయిలూ

ప్రాణోహాడు" అన్నాడు రామారావు కర్కశంగా.

వీరరాజు ఇంకా బుర్రగోళ్ళుంటున్నాడు సుందరంవంక చూస్తూ.

సుందరం గవీరాడు "ఎందుకోయ్. నా వంక అలాంటిది కరించి చూస్తావ్. తెలుసు తగిలిన కోడిలా?" అన్నాడు.

"అల! యురకా! కోడి! కోడి!" అని ఒక్క గంతువేరాడు వీరరాజు. దీపం చెరిగించిన గదిలాగా ప్రైర్యహాసాలతో, ఉత్సాహంతో వీరరాజు భౌతికశరీరం అపొద మనస్కం నిండిపోయింది. దాంట్లో రక్తానికి వోటులేక తన్నుకుంది. అందుకని వీరరాజు తాగిన కోతిలా ఆడిపోయాడు. సుందరం నివ్వరబోయి వోరు తెరిచాడు—వీరరాజు అహంతం అంజనేయ దేవదంమాసి. అయినా ప్రైర్యం చిక్కిబట్టుకుని కొంచెం డిబాయించాడు.

"ఈ పెద్దవ్వేమిటా నాదగ్గర కుదరవు నేను నీనీభాయీలాగా మోసపోయాడానిగాను. ఈ ఉత్తరం అందరికీ చూపించేసి, బొంగరాముడిచేత పెద్దమనుషుల్ని తన్నించారని దండోరావేసి కనిష్టిపుని తీసుకు రావడం చేసితిరకాతప్పదు" అంటూ.

వీరరాజు కొంచెం కుదుటపడి క్షణం నంహారాని కువకమించాడు. "రాముడూ! బిడెంత ఖలుడురా! పల్లెటూరి వారిని

మోసంచేసి నీనిమావెలిగిస్తాట్ట పట్టుంటా... మన!" అన్నాడు.

"నీనిమాకాదు. పెరివిజన్ తీయమను మన కందుగానీ ముప్పలమ్మి నాన్నకి టోకరా ఇచ్చాడురా! తప్పకాదు" అని కూడా అన్నాడు. ఇంకా ఇలా అన్నాడు "అల! తప్పకాదు పెగా ఇటు నీతికి ఉత్తరాలు రాస్తాడు! అన్నా! గోపాలకృష్ణ డెనుకొన్నాడు కావోను"

రామారావుకి వీరరాజు భోరణిమానే కొంచెం ప్రైర్యంచిక్కింది "మరే! వీళ్ళంతా గోపికలనుకొన్నాడు కావును" అన్నాడు.

"మరే! మనమంతా లేమనుకున్నాడు కావోలు!"

"దోనాను. ఉన్నా చవటలం అనుకున్నాడు కామాను!"

సుందరావు కిదేమీ అంతుబట్టలేదు. అనుమానంతో మెడటకాటకా ఎడా పెడా తిప్పేసి ఇద్దర్నీ చూస్తూ ఇద్దరి మాటలూ వింటున్నాడు.

"వెనక" అన్నాడు వీరరాజు.

"దవట" అన్నాడు రామారావు పుంజుకుని—సుందరంవంక చూస్తూ.

"రాడీ"

"రాస్కెల్"

"గూస్"

"గాండర్"

"హోస్"

"హోర్"
"మాన్"
"ఉమన్"
"హోయ్"
"గర్ల"

"ఒరేయ్! రాజా. ఆరు. మనం గ్రామర్ వదిలేస్తున్నాం"

"నిమిటిదంతా. మిమ్మల్ని గుడిగోపురం మీదికి వినీరేస్తా" అన్నాడు సుందరం.

"దుర్గాధి" అన్నాడు వీరరాజు.

"దుర్గుడు" అన్నాడు రామారావు.

"దుష్టుడు"

"దుర్మతి"

తెరవాత ఇద్దరికీ తెలుగు మాటలు జ్ఞాపకం రాలేదు.

"అల!...ఖలుడు" అన్నాడు వీరరాజు.

"మరే—ఖలుడు" అన్నాడు రామారావు.

"ఒరేయ్! రాముడూ—నీకు ఖలుడు

పద్మ్యం వచ్చురా"

"ఏ ఖలుడురా?"

"అదే—ఖలునకు నిలువెల్ల విషము..."

"అదా—మొదలు జ్ఞాపకం లేదు.

'సుమతీ' అని చివర్నొస్తుంది."

సుందరానికి జ్ఞాపకం ఉంది. కానీ చెప్పలేదు.

వీరరాజుకీ కొంచెం జ్ఞాపకం వచ్చింది.

"తలనుండు విషము ఫోకిని వెలయంగా

డడడ ననన డడడా నానా చివరని ఖలునకు

నిలువెల్ల విషము గదరా సుమతీ—గదరా

రావుడూ?" అన్నాడు.

"మరే! నిలువెల్ల విషము"

"ఖలు డెంత పవర్ ఫుల్ తెలుసా.

అనుభవ ఓ ఖలుడ్ని ఓ తేలు, ఖలుడన్న

సంగతి తెలిక కుట్టెందట—అంతే—ఖలు

నకు నిలువెల్ల విషముగదా కాయవచ్చింది.

అలాగే ఓ పాము. ఇంకా అలాగే నల్లలు,

దోమలు..."

"వీరరాజూ! జ్ఞాపకం ఉంచుకోకోయ్!

నీనిమాహాలులో వల్లలు సమ్మద్దిగా ఉండడం

లేదు ఈమధ్య. మ్యాటనీకి వదలిన వల్లలు

అరుగంటాటకలా ఛస్తున్నాయట. ఎందుకో

తెలిక ఇన్నాళ్ళూ గిలగిలాడా. ఈ

పను చేసేవాళ్ళూ కొంపలు తీసేవాళ్ళూ

బ్లాక్ మార్కెట్ చేసేవాళ్ళూ, మిలిషిమితం

కోసం అని అస్తమానూ నీనిమాల కడుతు

న్నారట. ఆ వల్లలు తెలిక వాళ్ళని కుట్టి

అమాంతం ఛస్తున్నాయి - విల్లేవా రాయ

కుండా"

"అలాగే - రిసెప్టిబుల్ లో రాసు

కుండు గానిలే. ఒరేయ్ రాముడూ దోమల

గురించికూడా ఓ ప్రస్తకం రాయరా.

బంగారయ్యగారింటిదగ్గర ఇప్పుడు కొగడా

చేసి వెలికినా దోమల్లేవుట. నీలాటి రేపు

లోనూ రత్నబండగరా ఇదే చెప్పకు విస్తు

చ ర్మపు బా ద ల క నిన్సిటి కి

“నై బా ల్”

చర్మవ్యాధు లన్నిటిని కీర్ణుంగా నివారణచేసి, విషక్రిమి నాశనియై త్వరితంగా కుదుర్చుటలో “నైబాల్” ప్రసిద్ధి కైక్కింది. కురుపులు, గడ్డి, ఎక్కిమా, స్కావిన్, మొటిమలు, తామర, కాళ్ళ పగుళ్లు, ప్రళములు, మొదలైన వాటిని కుదుర్చడంలో అద్భుతంగా పనిచేస్తుంది.

విశ్టల ఆరోగ్యమునకు ప్రసిద్ధిచెందినది.

“రమజీన్ బేబి గ్రైప్”

తయారీదాడు

డి సౌత్ ఇండియన్

మాన్యపాక్యరింగ్ కంపెని, మధుర.

డిక్రీబ్యాటరు:

సీతారామ జనరల్ స్టోర్సు ఏజెన్సీస్

విజయవాడ, సికింద్రాబాద్.

బరంపురం (గంజాం), బొంబాయి. బెంగుళూరుసిటీ.

పోతున్నాడు ఆబాలగోపాలం. దోమలు ఎందుకు లేవు తెలుసా? వీడు—ఈ ఖలుడు అయిన సుందరంగాడు అక్కడ పడుకుంటున్నాడుగా. అమాయకపు దోమలు ముందూ వెనకూ చూసుకోకండా గొర్రెల ముంద గోరిలో దూకినట్లు, వీడిమీదపడి కుట్టేకాయి. తాను సురజించాయి—

“చూయ్య బాబోయ్!” అన్నాడు రామారావు.

తరవాత ఇద్దరికీ ఏం మాట్లాడాలి— తోచలేదు. సుందరం ఉగ్రవరసేనంలా వున్నాడు. మాటలన్నీ పూర్తవగానే తన్నీవాడిలా కనబడ్డాడు. పట్ల పటట కొరుకుకున్నాడు.

మాటలవగానే అమాంతం వీరరాజు కాలర పట్టుకున్నాడు. “ఎందుకు నన్నిలా అన్నావ్? నిన్నివుడు—చాచ బాది దొక్క చీర్చి దోలు కట్టేసినా పాపం వుందా?”

రామారాఫ్ జానోదయం అయింది. నిజమే! ఎందుకు పీట్టిలా చెబితిట్టెట్లు. ఏ ఆసరా చూసుకుని? వీరరాజు పేలుతుంటే తనూ వుంజుకున్నాడు. ఇప్పుడు గ్రంథం ముదిరింది.

వీరరాజుకి మాత్రం ఒక ఆసరా వుంది. అది చూసుకునే ఇంత స్వేచ్ఛగా తిట్టాడు. తీరా సుందరం కాలరట్టుకు నెలపట్టి అది కొస్తామర్చిపోయాడు.

వీరరాజు బిక్క మొహం పెట్టి బాధగా చూశాడు సుందరంవంక.

రామారావు కొంచెం ఆలోచించాడు.

“ఏ వంజోయ్ సుందరారావుగారూ. మనం గుడి వెనక్కల్చి పోట్లాడుకుందాం రండి. జనం నచ్చే వేళయింది” అన్నాడు అణుకువగా.

సుందరం విసిపించుకోలేదు. వీరరాజు కాలర పట్టు విగించాడు.

“చెప్ప! ఎందుకలా చూస్తావు తెగులు తగిలిన కోడిలాగు?” అన్నాడు.

వీరరాజుకి మర్రి ఆంజనేయుడంత బలం వచ్చింది. “కోడీ! పకోడీ!” అన్నాడు. ఒక్కసారి గింజుకుని సుందరం పట్టు వదలిం చుకున్నాడు. రెండడుగులు వెనక్కి వెళుతూ కాలరమడత సద్దుకున్నాడు. ఆతరువాత చేతులు కట్టుకుని గంభీరంగా నోటి చివర నించి చివ్వకప్పు నవ్వుతూ విచున్నాడు.

సుందరం ఓ అడుగు ముందరకేశాడు.

వీరరాజు చలింపలేదు. “అగరా! పకోడీ! ఆగాన!” అన్నాడు.

అంతే - సుందరం బాలవాగమృతంలా బాలవర్తిరాజు తిండ్రలా రాతిబొమ్మ అయి పోయాడు.

వీరరాజు సగర్వంగా నవ్వాడు.

రామారావు విస్తుపోయాడు ముక్కు మీద తేలు వేసుకుని.

“హూ!” అన్నాడు వీరరాజు తన కాల రుని బొటన వేలా చూపుకువేలు మధ్యా ఇచ్చి చెప్తూ—జాలు సవరించుకుంటూ. “పకోడీ కథంతా నాకు తెలుసులేవోయ్! పకోడీల ముసిరీ దాని తమ్ముడూ మాయింటి కొచ్చారు—హూ!” అన్నాడు.

“పకోడీ ఏమిటి? పకోడీ గికోడీనీ?” అన్నాడు సుందరం. అప్పటికే ఆతను గారి తీసిన బుడగలా, పాడు వడి న కొంపలాగా, పిల్లలు లేన ఇల్లలా, గుడిలేని ఊరులా కళావిహీనవదనుడయి పోయాడు. జబ్బుపడి పథ్యం వుచ్చుకో పోతున్నవాడిలా మొహం పెట్టాడు.

వీరరాజు గాంభీర్యం వహించాడు. “నాకు నీ పకోడీవ్యవహారమంతా తెలుసు. కంతతవచ్చు. ముసలమ్మని తెచ్చా. పెద్ద వ్యవహారేస్తావో - మాస్తావో చెప్ప.”

పశ్చాత్తప్తడయిన ఖాసీకోరులా తల వంచుకొని “వెయ్యను” అన్నాడు సుందరం.

“ఏమిటి వెయ్యవు?”

“వెద్దవ్యవహారం”

“వెద్దవ్యవహారం ఏం చెయ్యవ్?”

“వెద్దవ్యవహారం వెయ్యను.”

“ఎప్పుడు?”

“ఇంకెప్పుడూనూ”

“మరేం చెప్తావు?”

“మీరు చెప్పండి”

“అయితే ఆవుత్రరం ఇలా ఇచ్చెయ్యి” సుందరం బహు మర్యాదగా ఇచ్చేశాడు.

“కూర్చో” అన్నాడు వీరరాజు. సుందరం కూర్చున్నాడు.

వీరరాజుకూడా కూచున్నాడు.

“సుందరం - నువ్వు మంచివాడివని నాకు తెలుసు. నువు చెడిపోతే నాకు పోయేదేం లేదు. కాని మాత్రుగా ఊడిపడి ఇక్కడ నీ పని కానిచ్చుకోదానికి రాజకీయాలు తయారుచేసి నాకు ఆటంకం వచ్చావు. అందుకని ఇంత గొడవ జరిగింది”

“నిజమే. తప్పే”

“తప్పు ఒప్పు మనం కాదు చెప్పేది”

“అవును. మనం కాదు చెప్పేది”

“నిజం చేతుడు చూస్తాడు. నే చెప్పే దొకటుంది. మనం క్షేత్రకర్తల వగులు కుందాం. నువ్వు సుబ్బలక్ష్మిమీద ఆకే తడులుకో. మనం స్నేహితులవుదాం. నీకు కత్తి వుంటే మీ బంగారయ్యవద్ద వెయ్యికోడు. వదివేలు తీసుకో. ఒకటికోడు వదినినూలు తియ్యి. అది నీయవ్వం. నీవి గారిమేడలో గట్టి మేడగా నీకే తెలియాలి. నీ ఇవ్వం. ఎటొచ్చి కల్ల బాల్లి కబుర్లాడి పెద్దవ్యవహారెయ్యకు.”

“కాదులేండి” అన్నాడు సుందరం తల వంచుకుని.

“ఏమిటికాదు?”

“అదే - నేను సినిమాలు తియ్యదలచుకో లేదు.

“ఏం - నాటకం లాడిస్తావా?”

“వచ్చిన పాముని ఇంకా పొడవవరా రాజా” అన్నాడు రామారావు కలగజేసుకుని. అంతలోకే నాలుక్కరచుకున్నాడు తేలిగా - తప్ప గ్రహించుకుని. మనక చీకట్లో సుందరాని కది కనబడలేదు.

వీరరాజుకి మాత్రం విషయంగా జవాబిచ్చాడు సుందరం. “అది కాదండి - సినిభాయ్ నాకు బోకరా ఇచ్చాడండి” అన్నాడు.

“బదర్! - ఇంక నువ్వు నన్ను అంటే గిండి అనక్కర్లేదు. ఏమాయ్ అను - చాలు మనం ఫ్రెండ్స్ యిపోయాం”

సుందరం సంతోషపడిపోయాడు.

“ఇందాకా మీరు ఖలుడన్నారే. అది సరిగా వాడికి సరిగా సరిపోతుంది - ఆ సినిభాయ్ కి”

“ఏం చేశా జేమిటి?”

“మీరు నాసంగతి నూచవగా చెప్పారుటగా డబ్బు చులాగూ రాదని. దాంతోటి వాడు నాకనుమరనన ఈ ఊల్లో దీపంబంటి కుర్రాడికి టాపీ వేసి మద్రాసు ప్రయాణం కట్టించాడండి. మైగా యాసంగతేం చెప్పకండా నాదగ్గర రైలుచార్జీలు వజేసి వుచ్చుకున్నాడండి. ఊరి పొలిమేరలో చూద్దు నుకదా అబ్బాయి నాయుడు

గడియారం, వెలగలవస్తువులు రు 4/-లకే!!!

మనోహరమైన సువాసనగల మా వుచ్చురాజ్ హీరో అయిల్ 4 సీసాలు రు. 4/-లకు కొన్నవారికి మా నెహ్రో కూడా యీ క్రింది వస్తువులు పంపబడును. ఒక 200 అడుగుల ఫోక్స్ గల వికెల్ కేసు బార్నిలైట్, ఒక గోల్డ్ క్లెప్స్ అమెరికన్ ఫౌన్ టెన్ కలము, ఒక సిగరెట్ టైటర్, ఒక సనగాగిల్స్ కంటిఅద్దాలు, ఒక చేతిగుడ్డ, ఒక అందమైన చిన్న డోరి రిసువాచి, లేక ఒక వికెల్ కేసు దిట్టమైన మెడనుగరిగి సరియైన గంటచూపే పాకెట్ వాచి. పోస్టేజి రు. 1-12-0. ఇంగ్లీషులో ఉత్తరాలు వ్రాయాలి. వెంటనే ఆర్డరు చేయండి.

Britania Store (D. 3) 103, Hari Ghosh Street, CALCUTTA.

7-9-55
15

ఇద్దరమ్మాయిలూ - ముగ్గురబ్బాయిలూ

నారబ్బాయి బ్రంకు పెట్టితోనూ అక్కడున్నాడు. నిర్దిష్ట అడిగితే నిజం చెయటవడింది. అక్కడి పెదవాళ్ళతో చేలాడి ఆమె మళ్ళీ ఇంటికొచ్చి నాయుడిగారిచేత సినిమాకి వెళ్ళుబడి పెట్టిస్తాటని-అబ్రాడు. చాలా క్షీమాగా చెప్పాడు సరే కథవిని - మీరా సినిభాయ్-అయితే నేనువస్తా. ఇక్కడబ్బు పొంద్యవడేట్టులేదు. నాయుడిగా రబ్బాయి ఎలాగా పేపరు పెడతాడుగదా. ఎలాగా ఫీలింగీస్తాడుగదా, నేను ఆ పేపరులోనూ, ఆ సినిమాకి కథాఅధిరాస్తానన్నా ఆవరాన, కాదు నన్ను పురుగుని మానివట్టుచూసి, పురుగు నవ్వినట్టునవ్వి - చెన్నపట్టంలో మాకు కవులే తక్కువమూరా ప్రేగా నేను లేనా నీకన్నా బాగారాస్తా అంటూ నీ మొహం-నువ్వేం రాస్తావ్ అన్నాడండి. కాజే, అనోటితోనే కిందటివారం నన్ను కాకవిత్వస్థి తెగపాగిడాడండి....."

"భావుంది"అన్నాడు వీరరాజు నిట్టూర్చి. "నేను మల్లా ముద్రానల్లి నా భువన్ గంలో నేను చేరదలచుకొన్నానండి" "అక్కడ ఉద్యోగంవుందా మీకు?" అన్నాడు రామారావు. "అ! మందులకం పెనీలో నేల్పుమెనెసి. వందా యాభైవస్తారు. "బ్రదర్ - ఇవి కాళ్ళకాళ్ళ-చేతు అనుకో" అని నుందరం భుజాలు పట్టుకున్నాడు వీరరాజు" నిన్నుగురించి నేనిం చాకా బాధిగా భండాలంగా మాట్లాడా అంతా విశేపుంటావు. దయచేసి అవన్నీ తెరిపెయ్యి నీకసలు ఉద్యోగంకూడా లేదనుకున్నా" అన్నాడు. "దానికేంలేండి మాట్లాడు నలవపెట్టి సినిమాల్లో తిరుగుతున్నా. ఇంతకన్నా హీనంగా మాట్లాడతా రక్కడివాళ్ళు. కూటలు దులిపేసుకుని మర్చిపోవం అలవా

టయిపోయిందండి" అన్నాడు నుందరం తల వంచుకుని. రామారావుకి వీరరాజుకి మాట్లాడ బుడైయ్యలే. బాగువల్ల. "ముద్రాను ఎపుడెళ్ళతారు?" "నాకంతా అయోమయంగా వుంది. చేతిలో గవ్వలేదు. ఈసినిభాయ్ నిచూకాక బాబయ్య (బంగారయ్య)కి నామీద అనుమానం తగిలింది. రైలుచార్జీలుకూడా ఇచ్చేట్టు కనబడ్డందే" "వీరరాజుకో చిన్న అనుమానం తగిలింది. "మరి ఇవారే సినిభాయ్ ఛార్జీలేలా ఇచ్చావ్?" "నుందరం సిగ్గుపడ్డాడు. తలవంచుకుని రాతిశేల మీద బొమ్మలు గీశాడు జూపుడు చేరితో. "ఫరవాలేదు. ఇష్టంలేకపోతే చెప్పాద్దు. మేమేం అనుకోం." "అత్తే! అదేం కాదండి. నాకు సిగ్గే వుంది వాజే. ఉన్నపరంగా వెళ్ళాలి. రైలు ఛార్జీలు లేఅని పీకలమీద కూర్చున్నాడు. నావగ్గర లేదు. ఎవరూ అప్పివ్వరు. అన్నా. వాజే అయిదేయూ ఇచ్చాడండి. -నాకలాటి ఊపాలేదు. జగన్నాథంగారిని అప్పకింద అడిగి తెన్నున్నాడండి." "ఎవరూ? నుబ్బులిలింద్రీనే! మీ కాబోయే మావగారినే?" అన్నాడు రామారావు ఆశ్చర్యంతో. "కాబోయే మావగారు కాదులండి. ఇంకకాదు. ఇందాకలే పరువు కాస్తా పోయింది. నాకూ అంతకన్నా ఇష్టంలేదు." "ఎలా అడిగాకయ్యా - ఆయన దగ్గర అట్టే డబ్బుండదుకూడా!" అన్నాడు వీరరాజు. "ఏం చెయ్యవండి! ఈ సినిభాయ్ తండ్ నాలాడి పోతున్నాడు. వచ్చీరాగానే మీతో నాపురాణం అంతా చెప్పేవాడు. ఇంకెవరితో చెప్తాడో అని భయం. ప్రేగా

మాబాబాయి కీమూల తిడుతున్నాడు - వీడెవడా అని. అందుకని-వాజేచెప్పాడు. రేపు పిల్లనిచ్చేవాడు కదబోయ్. ఆయన్నే కీపాతిక రూపాయలిచ్చును. ఎల్లండిచ్చేస్తానని చెప్పా. లేనాతే పెర్కిచ్చే కట్టుంలో అడ్డాన్నుగా జను కట్టుకోమను - అన్నాడండి" "నుబ్బుల్ని అడగమన్నేడు-నయమే!" "అన్నాడండి - అమాటా అన్నాడు - ప్రేమకృదయం నీరు తెలిదు. డబ్బుకూడా - ప్రాణంకూడా ఇస్తుంది - అన్నాడు. నేనే తిట్టాను. సరే చివరకి చేసేది లేక పాతిక అడిగితే లోకుల అని మర్యాదకోసం క్షీపై ఇవ్వండి - రేపు మాబాబా వట్టుం వెళ్ళగానే పెర్లిగాం మనియార్లరు చేస్తాడు. ఎల్లండిస్తా అని చెప్పానండి - నగం చచ్చి. పాపం ఆయన నుండు నివ్వెరబోయి, తనూ యించుకుని - కీ అరగంట తరవాత రావోయ్. అన్నారండి. నేను మాయంటి కల్పి లోపల కూచున్నా - ఆయనొచ్చాడండి మాయంటికి! ప్రాణాలెగిరిపోయాయి చెప్పేస్తాజేమనని ఆయన పుణ్యమా అని అలాటివేం చెయ్యకండా 'బంగారయ్య గారూ. క్షీపై వుంటే యిగ్గండి ఎల్లండిచ్చేస్తా'అని మాబాబాయిని అడిగాడు. మాబాబాయి నన్నే పిలిచి 'పిన్ని నడిగి క్షీపైప్రట్రా నుందరం' అన్నాడండి. వీరరాజు గారూ నాకీతి ఆలోచించండి. వాడు మొహం నేనుకుని అడబ్బు లోపల్నించి తెచ్చి బాబాయిచ్చా. బాబాయి జగన్నాథంగారి కిచ్చాడు. పావుగంట లేరు వాతే, పూర్తిగా వచ్చిపోయి, ఆయనై ఆయంటి కల్పి తీసుకున్నానండి. నేనేం అనుకుంటానో అని ఆయన ఎంతో నొచ్చుకుని 'ఏమాయ్ సమయానికి లేక మీబాబాయి అడగాల్సి వచ్చిందోయ్. మరోలా అనుకోకు' అని ఎంతో ఇబ్బడు పోయాడండి. నాకు నిజంగా ఏ పొచ్చింది. ఎలాగో బయటబడి సినిభాయ్ గాడికి పాతిక రూపాయలు చేతిలో పెట్టాను. ఉత్తరక్షణంలో వాడు నన్ను కాలదన్ని నాయుడుగా రబ్బాయిని లేవ దీసుకుపోయాడు."

ఎవరూ మాట్లాడలేదు. అయిదు నిమిషాలు గడచిపోయాయి. వీరరాజు మెల్లిగా అన్నాడు-"నిజం చెప్తా. నుందరంగానూ - ఇందాకా మీరు సుదృఢభయం, రాడీలా అనుకున్నా. ఇంత అమానుకులనుకో లేదండి. నిజంగా మీ స్థితి చూస్తే నుండే కరిగిపోతోంది. ఏం చెయ్యాలో తోచటంలేదు."

రామారావు తెగించి త్యగం చేశాడు. "నుందరం బాబూ, మీరు నాలంత అందంగా ఉంటారు...ఆ. నేనీ మాట గట్టిగా చెప్పగలను. మీరు నుబ్బులక్ష్మిని వివాహం

లల్లారాం అండ్ కో

(స్థాపితము 1928.)

ఎన్నో సంవత్సరాలుగా మన్నికకు, నాణ్యతకు, సరసమైన ధరలకు ప్రసిద్ధిచెందిన

* ఇనుప పెట్టెలు * ఉక్కుబీరువాలు

* క్యాపు బాక్సులు

లల్లారాం అండ్ కో

నెలకెట్టివారి రోడ్, : : విజయవాడ - 1

"కొత్త బోయాడు - చూరతి సినిమా కెదురుగా.."

చేసుకోండి. నేను సంతోషంగా వచ్చి శుభాశుభాలు వేస్తాను. ఆ. నేను ఇవారో చెప్పే ఈ మాటలు వృద్ధులందరినీ చచ్చాయి సుందరంగాబూ." అన్నాడు.

"నీకు కింకారాలు కథ ఎవరో తెలుసుకో బడినాచ్చాను. లేదా లే ఇలాటి వాక్యాలు రావు" అనుకున్నాడు పీ.రాజు మనసులో.

తపోభంగం చేయవచ్చిన అపరసని చూసి. సర్వజ్ఞుడూ సాధుమనస్కుడూ అయిన ఋషిపుంగవుడు వర్షపల్లవి సానుభూతి, వైరాగ్యం సమంగా మేలివించి మేల్తగా జాలిగా బాధగా వచ్చాడు సుందరం.

వారధి కట్టిన సుందరంలో ఉడత సాయ వర్షపుడు రాముడి ముఖం జ్ఞాపకం వచ్చింది పీ.రాజుకి.

"రామారావుగారూ— మీ ఔదార్యానికి నిజంగా కృతజ్ఞుడి. మీ వృద్ధులందరినీ గ్రహించిపోతోందో నాకు తెలుసు—కానీ ఇంకొక్క నిజం చెప్పేస్తే నా మనసు ప్రత్యక్షమవుతుంది."

"రామ రామ! పీల్చిరూ నవలలోంచి ఊడిపడి సినిమాలో దూకబోతున్నార" అని వినుకున్నాడు పీ.రాజు జనాంతింగా.

ఇలాటిది పైకి గాని అంటే ముందర జాలిగాచూసి ఇద్దరూ ఒక్కమాటు తన్ని చితకొట్టి, మళ్ళీ ఎందుకొట్టామా అని నీగరెట్టు కొలుస్తూ వాపోతారని పీ.రాజుకి బాగా తెలుసు.

"అదికూడా చెప్పేయ్ - పెళ్ళయి పోయిందా ఇదివరకే?"

"ఇంకా లేదు. మా కంపెనీ మానేజరుగారమ్మాయి కొంతా నేనూ, ప్రేమించుకున్నాం. ఆయనా సరేనన్నాడు. ఇంతలో నేను సినిమాల గోలలోపడి నెలలు పెట్టి వాళ్ళక్కనబడకుండా తిరుగుతూ ఇలా వచ్చా. ఈ నుబ్బలు సంబంధం యాదృచ్ఛికంగా తలపడేసింది. సినిమా గోలొక్కొక్కటూ గిడుతుందనే పాడు ఊహతో ఏదైతేనేంలే ఈ పిల్లనే చేసుకుందామని వచ్చేసుకుని సిద్ధపడ్డాను. కాని కొంతమంది చేస్తున్న ద్రోహం మానవాధమునిలా ప్రవర్తించిన వాయొక్క మనస్సుని పీకుతూనే వుంది."

"రైకో! ముందు మీరు ముద్రానెల్లి ఉద్యోగంలో చేరి హాయిగా పెళ్ళాడెయ్యండి మావాడు నుబ్బలుకోసం తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఏదయితే నేంలే - మీ మాత చెప్పినట్లు కరణంగా రమ్మాయి సీతని చేసుకోరా బసుద్దాయీ అంటే చచ్చినా కుదరదంటున్నాడు సరే కదా అని దరిమిలాను సీత నేనూ పరస్పరం వృద్ధులయి అంతిం ఇచ్చుకున్నాం. - అన్నట్లు నువ్వు సీత కందుకు ఉత్తరం రాశావో?" అన్నాడు పీ.రాజు.

"మీరూ మన్నించాలి. రెండు మూడు సార్లు వాళ్ళింటి కడితే ఆ పిల్ల అదోలా చూసింది. పుడి ఎడమ అలా చింతకుండా రెటర్ రాశా. తరవాత సంగతి మీకు తెలిసినదే."

పీ.రాజు ముసిముసినవృత్త లాలకబోకాడు. "సీత చాలా తెలివయినదండీ. ఇంకొక శ్రే అవుతే నడికుప్పెక్కి ఆడిపోయి మీపరువు తనపరువు నల్లెలకలిపేదే - అచ్చా - ఇప్పుడు మనం (ఫెండ్స్) అన్నమాటేగా. మీరు రేపేనా మెద్రాసెళ్ళటం - ఎన్నికలెల్లండిగాబట్టి ఆగుతారా?"

"చెప్పాకదండీ - మా బాబాయ్ డబ్బులు విడిచేట్టులేడు. పైగా జగన్నాథంగారికి నేను బాకీ" అంటూ నసిగాడు సుందరం.

"సుందరంగారూ" అని గొంతు సకరించుకున్నాడు రామారావు.

"ఎందు. ఒకటి చెబుతా వినండి మీకు రేపొద్దున్న నేనే డబ్బెచ్చిఅయిదురూపాయలిస్తా. మీదగర పాతిక వుండిగాక మొత్తం వంద అవుతుంది. ఏదై జగన్నాథంగారికి చెప్పేయ్యండి. ఏదై చేతులో వుంచుకోండి. ఎల్లండి ఎన్నికలదా కొవుండి బంగారయ్యగారు గలవడానికి ప్రచారం చెయ్యండి బాగా. ఆయన్ని గలిపించి మరీ రైలెక్కండి" అన్నాడు రామారావు.

సుందరం సంతోషంపలలేకపోయాడు.

"నేను మొహమాటంలేకుండా మీరిచ్చే అప్పు వుచ్చుకుంటున్నానని ఏం అనుకోకండి. అయితే ప్రచారంఅంటారా - మీరు స్నేహితులు కాబట్టి మీ మావయ్యగారు ఓడకం నాకివ్వలేదు. ఉత్తమార్గం ఏవిటంటే రేపే రైలెక్కయటం"

పీ.రాజు విరగబడినవ్యాడు. "నాళ్ళ మావ సంగతి నీకు తెలిదు సుందరం. ఆయన వాల్లింటికి మొగదిక్కు. ఉద్దండుడు. ఆయన గాని గలిచాడా కరణం గారమాంతం జలగలాపట్టుకుంటాడు-రామారావుకి తన మామర్నివ్వవడానికి ప్రించమని. ఆ ఒప్పందమీనే ఆయన పిళ్ళమావకి ఓట్లీయిస్తున్నాడు. అదే జరిగితే సీత వాకు దొరకలేదని నేనూ, తన నెత్తిన పడిందిని ఏదూ ఏడిచి చచ్చిపోతాం. మీకు ఈవూరి రాజకీయాలు తెలివు. పిళ్ళ మావయ్య ఓడకమే మాపవిత్రతయం. జీవితాదర్శం" అని స్పష్టపరిచాడు.

సుందరం కొంచెం ఆశ్చర్యపడ్డాడు. "సరేలేండి అదియితే సులభమే. ఇప్పటికే చాలామందిని మంచిచేసుకున్నా. వాల్లింతా నేను సినిమాలో పెద్దవాడినని భ్రమిస్తున్నారు. అంజలి, భీమయతి, నా కేశవరావు, సావిత్రి వాళ్ళందరి యిటూ మాపిధిలోనే ఉన్నాయనీ, ఇక్కడ పిళ్ళతో మాటాడేసినట్టే అక్కడ వాళ్ళతో మాటాడేస్తాననీ, యస్. టి. రామారావుని

అబ్బ! ఒకేకేలులు...బారము...

అమృతంజనం వాడితే...

తగ్గిపోయింది !

అమృతంజనము

ఇద్దరమ్మాయిలూ - ముగ్గురబ్బాయిలూ

నక్రయంగా సాంతచేత్తో ముట్టుకున్నానని చెప్పా. జన్మీవాళ్ళలా వేరులిప్పించమని వాళ్ళుడగలేదు కానీ చేసంలే గౌరవం ఉంచారు లెండి” అన్నాడు.

“అచ్చా! రైళ్ళ! నువ్వుంక వెళ్లు నుందరం
రేపొద్దున ఈ నరయ్య హోటల్ కిరా. డబ్బు
సిద్దం చేస్తాం.” అన్నాడు రామారావు.
నుందరం వెళిపోయాడు.

రామరావు పీఠాజ్ఞానాదా ఇశ్యకి
జయలేరాదు. చీకట్లో పిగరట్లు కట్టు
కుంటూ.

“భలే రోజురా!” అన్నాడు వీరరాజు
మిలసంగా.

“జైనుగాని ఇంత పొగరుమాతునిపిల్ల
 తేకావుగదా-ఏమిటా అపకోడీమంతం?”
 “చావే మజారేరు”

“ఏడిశావు చెప్పు చెప్పు”

“జిందాకా పెద్దమనుషు లొచ్చా
 రన్నా నే - అందులో సుబ్బితెట్టి లేదు -
 సుబ్బితెట్టి - ఈ సంయ్య పగలల్లా కూచుని
 ఈ సుందరాన్ని సినీభాయ్ నీ చూసి కంట్రా
 క్టుతో చెప్పకున్నాడు. నే విన్నా. ఈ
 సుందరం నాలుగేళ్ల క్రితం బాబ్లీ హాయిలో
 పకోడీ లమేవాడట! పుత్తస్ పుట్టగానే
 తరిమరిస్తుందని - వీడికి చిన్నప్పటినుంచీ
 పాకళాలన్నా సినీమాకాల లంటే అభి
 మానం మొందు. నాడియావారి నాడియా
 కాటినుండి ఎడతెరిసి లేకండా సినీమాలు
 చూసేవాడట. నోజా చెళ్ళదానికి డబ్బు
 తెవరిస్తారు! అందుకని ఓ పకోడీల మామ్రు
 తొలుకు మననడితో నేస్తం కట్టాడట.
 కాదు ఈమూలుగా హాయిలో పకోడీ లమే

పాదన్న మాట. వీడి సినిమా ఉపలాటం
కొసంపి చిన్న జంజిడిలో పది జంటికలూ
పదమూడు పక్షాణ్ణిలూ వేసి సుందరాని కిన్న
ఆ జంజిడి చూపించి వీడు హాల్లో దూరేవా
డట. గేటు కీ వరు చూస్తూన్న పుడూ,
సినిమా మధ్యలో హాలు సాంప్రదాయం
ఆనవాయితీ ప్రకారం కట్ అయిపోయి
దీపాలు వెలిగినపుడూ ఇంటర్ వెల్లోనూ
అమాంతం లేచి నుంచుని 'పక్షాణ్ణి' అని ఓ
గావు కేకేసి చటుక్కున కూచునేవాట.
నరే వాడిదిగ్గర కొన్నవాళ్ళు కొనేవారు.
వీడు సినిమా చూసేసేవాడు."

“శ్రీరాధా గాబోలు అప్పుడు!”

“కుర్రాడేం తెగులు. పదిహేడేకుట
అవును - మచ్చినట్టి చెప్పాడు. అక్క-
డితో అయితే బాగానే వుండేది. అమ్మగా
వచ్చిన అదా చేదా, ముసలమ్మ ఇచ్చిన
పకోడీలూ జంటికలూ చాలా భాగం, చివ్వి
తి సేకేవాడట. అదంతా ముసలమ్మ లెక్క
కట్టింది. అప్పు బాగా నాలుగైదు రూపా
యలదాకా పెరిగిందట. ఇంతలోకే ఓ
నాడు వీడు ఇంకో కుర్రవాడితో లాలోచి
అయి, ముసలమ్మ ఇంట్లోంచి పాతిక రూపా
యలు కొల్లీసి మెద్రాసు చెక్కేశాడు.
నాటికే నేటికీ పత్రాలేడట. ముస్లిం దాని
మన వయస్సు ఇంకో బతికేవున్నారు -
వాడు కనబడితే తిందామన్న. అఖిలవంతో
అందికే వానికి నేనిందాక పకోడీల ముస్లి
వచ్చిందనగానే నా డలెత్తి పిల్లకూసయి
పోయాడు పాపం.”

రామా రావు చప్పగా నవాగు.

శ్రీనాథ సరస్వతా చార్య హింస

పెట్టావు పాపం....నరేలే అంశా మన మేలు
కొరకేనన్నారు. ఈ పకోడీలగోలలేపోలే
కథ అడం తిరిగేది."

“మర్రిపోయం - అవునుగానీ ఓరీరామం
చవటా - సుందరానికి తెల్లారేసరికి ఉదయ
అయిదుగంటాపాయలీననన్నావు. ఎలా తెస్తా
వురా” అన్నాడు వీరరాజు మాతాకుగాలికి.

రామరావు నిశ్చలంగా జవాబిచ్చాడు. "వాడు నా కోసం నిశ్చయ కార్యసంఘత తొలగించేసి సుబ్బుల్ని చదిలేస్తున్నాడు, నేను త్రం సాయం చెయ్యిద్దరా? వాడలా చెయ్యకపోతే నేను నీతని చేసుకుంటున్న నీనోట్లో కరకాటాయపడి ఉంటును. మన తల తొకటూ పిటేనా వాడికి దబ్బివారిలి."

“నాతల తాకట్టు పెట్టక్కర - కాపలిస్తే
నీతలే పెట్టుకో” అన్నాడు రాజు.

“లాభంలే. నాది పనికిరాదు. ఇప్పుడు
నీతలే లాభాన్నిపెడుతున్నా. ఆ పేరు గోల
చేయ్యకు. సుందరం మళ్ళీ నాకళ్ళలో
ఉబ్బి పంపియ్యగానే విడిచిపెట్టాం”

“કેવો, ?”

“నీతలకాయని - నీక్కావాలని మా
అమ్మని అపభ్రంశమన్నా. నోరు మూసుకు
చూడు” అన్నాడు రామరావు నవ్వుతూ.
ప్రేరాజీవో అనభోయాడుగానీ ఇల్లుదగ్గర
కొచ్చేశారు.

రామారావు తల్లి గుమ్మందగ్గర కూచుండి.
 “పక్కడికల్లావురా వాయనా. అర్థరా
 త్రయినా పెత్తినారేనా? ఎలాచావసురా.”
 అంటూ లేచింది దావిడి.

“అంపలకి పదమూర్తి. అర్థంబుగా మాటా
దారి” అన్నాడు రామరావు గంభీరంగా.
పట్టింబ మాచున్నాక సంగతి చెప్పాడు
“వీర్రాజుకి తిలశీసే ప్రమాదం వచ్చింది.
అందుకని అర్థాంతరంగా వందరూపాయలు
కొనారీ. మరొక నెలాఖరునాటికి ఇచ్చే
స్తాడు.” అన్నాడు టూకిగా వ్యవహారపడు
జోతే.

“అయ్యో! దానికేం. ఆహారం సాయా
నికేం బాబూ. మీ అమ్మ నాకు తెలిదా
వేం. ఇబ్బం దొచ్చినపుడు...”

“అది కాదమ్మా. వాళ్ళ మృతి తెలిదు. పట్నంలో పని ఇది. నీటి పరీక్షకు మార్కులు తక్కువోచ్చాయి. వంద రూపాయి లిఫ్ట్ పాస్ పోతాడు. తరవాతి వాళ్ళ మృతి మెల్లీగా చెప్పి నీకు బాకీ తీరుస్తాడులే. ఇప్పుడు నీకు వాకు తప్పిలే మూడో చెవి పడరాదు.”

రామారావు తల్లి రెండు నిమిషాలనేపు
తలవంచుకుని ఆలోచించింది. “సరే ఆలా
నాయనా—” అంటూ లేచి ఇనపైటి
తెచ్చింది. పది పదులు లెక్కపెట్టి రామ
ారావు కిచ్చింది. రామారావు మళ్ళీ లెక్కపెట్టి
రాజు కిచ్చాడు. అంతవరకు కొయ్య
బొమ్మలే ఈ నాటకం చూస్తున్న రాజు

ఎన్డ్రెరా బ్యాచరీ మీద వమ్మకి మోసి, భయము ప్రమాదములు లేకుండా యుండుడు. తక్కువ ధర గలిగియు, అది రెట్టింపు కొంకినిచ్చి, రెట్టింపు కొలము పని చేయును.

ఎస్టేట్ బ్యాంకు

ఎస్సెలా బ్యాటరీస్ లిమిటెడ్. రిజిస్టర్డ్-ఇన్-ఇండియా-అండ్-ఇన్-ఇంగ్లాండ్.

డబ్బు చేతో పుచ్చుకుని “మీ మేలు మర్చి పోనండి పిన్ని గారూ. సంకురాతిలోగా తిరిగిచ్చేస్తా” అంటూ లేచాడు. రామరావు గుమ్మం దాకా దిగబెట్టి నెపంతో వెళ్ళి వీరరాజుదగ్గర డబ్బు తీసుకుని కేబుల్ పెట్టుకున్నాడు. “పోద్దున్నే రా—ఎన్ని కల ప్రచారం చేద్దాం. ఇంక వెళ్లు” అని సాగనంది అన్నాని కొచ్చాడు.

“చాలా సంతోషపడ్డాడమ్మా వెలిఖాన లాడు” అన్నాడు రామరావు అన్నం తింటూ.

“ఏం బాగో నాయనా. నాకు నీ పద్ధతీ, మీ మావయ్య గోలా చూస్తే మతిపోతోంది. ఇద్దరూ కలిసి కొంప గుంఫం చేసేట్టున్నారు ...అదేం తిండిరా కోడి కెక్కిరించినట్టు అవునే. ఇంకా సింగరెట్లు కాల్చు. తిండి బాగా వంటపడుతుంది.”

“మావయ్యం చేశాడే?” అన్నాడు రామరావు.

“ఏం చేస్తాడు. వాడికి చేతనైంది వాడు చేస్తున్నాడు ఎన్నికలన్నాడు. ఏదోగోల న్నాడు. పోద్దున్న పాతికరూపాయలు తీసుకున్నాడు. మధ్యాహ్నం పెద్దమనుషు లాచ్చారన్నాడు. వాళ్ళను తెచ్చి ఊహా మంతనాలాడేడు. మళ్ళా వాళ్ళంతా వెళ్ళారు. ఇందాకావచ్చి తెలిక్కలాడాడు. ఆకా ట్టింపీ మీనాన్న పంచెలు చూడూ, నల్ల కోటూ, కండువూ, రెండుచొక్కాలూ పట్టుకపోయాడు”

“ఎందుకూ?” అన్నాడు రామరావుకళ్ళు పెద్దవిచేసి.

“ఎందుకేమిటి నాయనా. అంతా నాభర్యకి. ఒక్కటి సభ్యంగా ఏడిచిందా. మధ్యాహ్నం వచ్చిన పెద్దమనుషులు ముగ్గుర్ని ఇందాకా కాలవోడున ఎవరోదొంగలు అటకాయించి దోచుకున్నారట. గోచి పాత కూడా లేకండా గుడ్డగుడునూ ఊడ్చుకు చక్కా పోయారట”

రామరావు కరం అయింది. చిరగబడి నవ్వసాగాడు. “మావయ్యకూడానా?”

“కాదు ఈనాడు ఎక్కడో వూరేగి కాలవ గట్టుకళ్ళేసరికి పెద్దమనుషులు ముగ్గురూ కాలవలోనించుని ఏడుస్తున్నారట. దొంగలుదోచుకున్నారు. పంచెలు తెచ్చున్నారట. మీమావయ్య ఇంటికొచ్చి పెద్దమనుషులు పెద్దమనుషులంటూ మీ నాన్న బట్టలు తీసుకుపోయాడు. ఆయనే ఉంటే...” అని కంటపిల్చుకుంది నూరయ్య గారు.

రామరావు మాట్లాడలేదు. భోజనం కొనిచ్చి సావిట్లో కొచ్చేసరికి పెద్దమనుషులూ మావయ్య బిల్ బిల్లుడుతూ లోపలి కొచ్చేవారు.

మావయ్య వంటింట్లోకెళ్ళి “ఒక్కశేరు బియ్యం ఉండకనిపెట్టు చెల్లీ పెద్దమనుషు

లొచ్చారు” అని పురమాయించి చెల్లెమ్మ మాట వినకండా సావిట్లోకొచ్చేవాడు.

“అంతేనయ్యా. బంగారయ్యచేయించి ఉంటాడిసని. అంచేత మీరు తిప్పుకండా రేపుఉండి నన్ను గెలిపించాలి” అన్నాడు మావయ్య నూరయ్యగారు.

“చాలాల్లేనయ్యా - చేశావ-మర్యాద” అన్నాడు కంట్రాక్టరు.

సుబ్బికెట్టిమాత్రం మెత్తబడ్డాడు. “ఎర్ర బ్యాగ్కు దాయామీద ఎగిరితే లాబ మేటయ్యా. ఆ దొంగదవల్ని ఈన పిల్చు కొచ్చాడాయేం!” అన్నాడు.

“నూరయ్యగారూ” అని బయటకేక విన బడింది.

రామరావెళ్ళి తలుపు తీశాడు. “ఈస రయ్య ఒచ్చాడు మావయ్య” అన్నాడు.

ఈసరయ్య లోనికొచ్చాడు “నూరయ్య గారూ మీరు గెలవకపోతే లాభంలేదు. గెల్చి తీరారాల్సిందే” అన్నాడు వస్తూనే.

నూరయ్య విన్నపోయాడు హఠాత్తుగా వచ్చిన ఈసరయ్యకేమికి.

“ఏమిటోయ్ కథ?” అన్నాడు బిలా సంగా.

ఈసరయ్యకథ ఏమిటోచెప్పాడు. ప్రత్యర్థి బంగారయ్య తనకి ఒటిస్తే రామాలయం ఊరినడిమిధ్వని కట్టిసానని అప్పుడే అందరికీ చెప్పి ఓట్లు కూడబెడుతున్నాడట. పైగా ఆయన బంధువు సుందరం ఓడు పిల్చు చొక్కావేసుకు మరీ ప్రచారం చేస్తున్నాట.

నూరయ్య ఒక్కసారిగా గంయ మన్నాడు. “మాశారయ్యా పెద్దమనుషులూ - నేను మాటవరసకి నిన్నునే కరణం గారి అరుగుమీదకూచుని ఈముక్కఅన్నా- రామాలయం ఊరుమధ్యగా కివాలయం దగ్గరలో నేకటిస్తే బావుంటుందని. ఆమాట ఆసోటాఆసోటా విని ఇల్లుకు అది తన ఊహా అయినట్లు చాటిస్తున్నాడు బంగారయ్య. చూడండయ్యా. హూ!” అన్నాడు. పెద్ద మనుషు లెవరూ మాటాడలేదు. ఈసరయ్య కొంచెం మూలిగి మొదలెట్టాడు. ఊరి చివర తన కాఫీ హోటలుంది కొబట్టి రామాలయం కూడా అక్కడే కట్టించడం మంచిదని ఈస రయ్య గట్టిగా అభిప్రాయపడ్డాడు. హోటలి కొచ్చే జనం రామమందిరంలోకి రావచ్చు. మందిరాని కొచ్చే జనం తన హోటలుకి రావచ్చు.

కంట్రాక్టరు కిది సబబుగానే తోచింది. ‘మంచిదే’ అన్నాడు. పెట్టికి యింకా పెద్ద ఊహ పోయింది. “ఈసరయ్యా, మాటవరసకి అడుగుతాగానీ - నువ్వు ఓ కిరాణా దుకాణం కూడా అక్కడెట్ట రామా?” అన్నాడు.

నూరయ్యగారు కలగచేసుకున్నాడు. “మీకు తెలిదు లెండి. ఊరిమధ్య మా సరప్తు

దుకాణం ఉంది. ఉత్సాహపూర్వ అంతా అక్కడే కొంటారు. ఇక విడు ఊరి చివర పెడిలే ఎవడొస్తాడు” అన్నాడు.

“దానికే ముందయ్యా బ్యాగ్కుడా! ఊరి చివరాళ్ళే వత్తారు. నువ్వు చెప్పిన దుకాణం కన్నా ఓ దమ్మడి తగ్గించిస్తే ఊరి మధ్యోట్లు కూడా వత్తారు. దానికటి: ఊరే ఉండాలి కాని. ఏవంటావు ఈసరయ్యా - నువ్వు ఊ అను. నేను బట్టిమంచి నీకు వారం వారం సరకు పంపిస్తా అమ్మకో వచ్చే పాతలా డబ్బుల్లో చేడ నీ కూ చేప నా కూ. నాయంగా యిద్దరం తిందాం” అన్నాడు పెట్టి.

ఈసరయ్య ఎగిరి గంతేశాడు. “అంత కన్నానా” అన్నాడు.

కంట్రాక్టరుకి కొత్త ఊహ తోచింది. “ఊరు పెరుగుతుంది. నలుగురూ ఇళ్ళు కట్టు కొంటారు. ఆనక అడే నడిమిధ్వనితుంది. ఈసరయ్య ఆనందం పెల్లుబికింది” “నూరయ్యగారూ చల్లకొచ్చి ముంత దాచడమెందుగానీ ఓమేసుట చెప్పా. మీద గమగ రామ్మందిరం ఊరిచివర కట్టిస్తానని మాటిస్తే రైతు కుర్రాళ్ళబట్టు, పాతరాళ్ళు

వైల్లో
గర్భాశయ రోగ నివారిణి

సర్వ గర్భాశయ వ్యాధులను పూర్తిగా పోగొట్టి ఆరోగ్యమును వంకానమును కలుగజేయును. అన్ని చోట్లదొంగును నీసా 2/8

కృష్ణవేబరేట, బెజవాడ

చేసలవాడు

నాటక : సి. వీ. తాండీ - ముద్రాను.

ఇద్దరక్కాయిలూ - ముగ్గురబ్బాయిలూ

ఓటు మీతే. అల్లంనా నానా అలా బేదా
కొళ్ళి పబ్బలు చాకితంబాకుంటే. మన
నాట కాదురు" అన్నాడు.

మరయ్య బుర్ర పేటిగా నవచేస్తోంది.

"ఏమోయ్. ఈ పరిచయ - నా తప్ప
దుకానం హోటల్ కంటే పెరిగిపోయింది. ఆ
నాకా - పంతులు. కొద్ది కొద్దిగా లాటి
కుండాని తెచ్చి పెయింతుకుని ఇటికలలో
గోడ పెట్టించాడు. అంతా నానావచ్చినా
కొద్ది చెయ్యకండా పడుతుంది" అన్నాడు
కొల్లాడు.

"ఏదో! ఇటికలగోడ రేకులపైజే!

మనం కూగలేనంటే" అన్నాడు మరయ్య.

"వయ్య హామయ్యో కట్టించివేయాలే!"

"ఏటివాబూ - మీ మాటలు మన బాగా
నిద్రొందలు జనం ఉన్న పొడికి ఎందుకా నా
యిల కాజేటివాబూ" అన్నాడు మర
య్య నామన్న.

"అదే కావోయ్. నీవు పొడివా
తుంటే నీ పనిగా జేసా వేస్తాడు. నీవ్వు
నబాదు లేస్తావ్వి. అవును నీవేమీ నీరకే
పెరిగితే నీ వంటి ఖచ్చు పెట్టినవా - పొడి
అందాకా మట్టిగోడలమీద రేకువేయించు." అన్నాడు కొల్లాడు.

మట్టికట్టి కొంటేగా అన్నాడు. కొల్లా
డుకు పెద్దనో ముప్పట్టిపేరే అన్నాయి.
నాటికి రంకయింది నీకా నూర్చింది స్త్రీకు.
అంగుకే మనియ్యిని కుమార్తెను. మందరం
నీలానా నవే కట్టిస్తాడు. కొట్టి కానికి
నవీకే. కూకలలో చిల్లడమలన నానాను
బలో కూడదు చక్కలో లేపుతానన్నాడు.
నిరనకి నందమూపాయలకి లేదని వదిలింది.
కొల్లాడుకి ఉపాసించింది. ముప్పే రేకు
లకి కుంబ రూపాయలు నిలు నాన్నండుకు.
"ఇంకేం పంసులూ - నానుమందరిం ఉండి
చివర్ని కట్టిస్తావని చెప్పి నలుగురికీ" అన్నాడు.

పూజారి గరయ్యకు డా నరేననేకాడు.

బాలయం పూజారి కూతుర్ని గవరయ్య తన కొడుక్కి చెసుకుందా మనుకుంటున్నాడు. అందుకని ఈ ఊళ్లో పూజారి పార్టీ ఓల్లు సూరయ్యగారికి ఇప్పిస్తానన్నాడు.

“రాముడూ, కాళ్ళు కడుక్కోవచ్చని చెప్పరా” అంది సూరయ్యగారు వంటింట్లోంచి.

భోజనాలయక సూరయ్య, పెట్టి, ఈసరయ్య, కంట్లాక్షరూ, గవరయ్య కరణం గారింటి కెల్లి సంగతి చెప్పాడు. రామ మందిరం ఊరిచివర కట్టించడానికి నిశ్చయం అయిందిని, కరణం గారేమంత ఉత్సాహం చూపించలేదు. తనతో మాటాడుంటే లేకండా సూరయ్య తక్కినవాళ్ళతో లాలోచి అయి నిర్ణయాలు చేయడం ఆయనకి సయ్యించలేదు. “సరే కాని య్యం డి” అన్నాడు దిప్పగా.

“మీ అంక మాకుంకగా గెలుపు సంకేతం ఏ ముంది డి” అన్నాడు వెకిలిగా సూరయ్య.

“ఆ! మారేవుందిరండి. ఏనో చిన్ని వాళ్ళం.” వెక్కిరింపుగా గొణిగాడు కరణం గారు.

సూరయ్య, వినిపడ్డా వినిపించుకోలే. “ఎంతమాట! నెలవు — వస్తా” — అన్నాడు.

తెల్లవారింది. సూరయ్యగారూ, ఆయన బృందం ఓపక్కా, బంగారయ్య మందిరం ఓపక్కా బయల్దేరి మనిషి మనిషిని మాలీసు చేసి మంచి చేసుకొనాగారు.

మెహమద తలవున్న పెద్దలు నలుగురూ ఇప్పురించారు. ఏనో దీనికి ఎన్నిక లేమిటి — ఎందుకు పార్టీలూ ప్రచారాలూ అని.

రామారావు, పీరాజు రిడిగా ఓ పార్టీ అయ్యారు. “సూరయ్యగారికి మీరు ఓటివ్వకండి. ఊరు చివర రావాలయం ఎదుటే — నా తలకాయ! మా మావయ్యయితే నేనం, నేను సబబు మాట్లాడుకున్నా” అని కనపడి వాళ్ళతో అన్నాడు.

కరణం గారికి సూరయ్యగారికి ఈ సంగతి తెలిసి మండిపడ్డారు. “బుద్ధి లేపోతే సరి పెద్దవాళ్ళం ఓపక్క నలుగుర్ని ఆకట్టుకోలేక ఇద్దరంటే మధ్య పుల్లవిరుపుకుమాట లివే మిట”ని.

బంగారయ్యగారు మధ్యాహ్నానికి కొత్త రకం ప్రచారం లేవదీశాడు — రామమందిరం ఊరి మధ్యన కట్టించడమే కాకండా భానికి వెనకాలపెత్తు పేరే ఓ పాక పేయించి ఆక్కడ చిదరంగం అది ఆమకోడానికి, నవల్సా నాలుకాలూ చదువుకోడానికి, లోకాభిరామానుజానికి ఏర్పాటుచేయిస్తానని, హరికథలూ, పురాణాలూ జరపడానికి చిన్ని చెక్కబల్లల పేజీ కట్టిస్తానన్నాడు. మందిరం నిల్కుచొక్కాలు ఆ ప్రచార

రానికి కొంత తోడ్పడుతున్నాయని సూరయ్యగారి ముతాకి మాత్రాగా తిట్టింది.

తిరిగి తిరిగి మధ్యాహ్నం ఇంటికొచ్చే సరికి రామారావు పీరాజు పొట్ట చెక్కలయ్యేట్లు వచ్చుకుంటున్నాడు. “నీ కూ బెబ్బె నీ తాతకూ బెబ్బెబ్బె అన్నట్లు గొంగరాముడు అండుకో వారు బట్టి పెద్ద మనుషుల్ని దోచుకుని పత్తా లేకండా పారిపోయారు. వాళ్ళకి పదిరూపాయలు బజానాయిచ్చి ఆస్థాన చోగులుగా ఉంచుకోబోయిన పీరాజుకి రామారావుకి కూడా ఎగ నామం పెట్టారు.

సూరయ్యగారు సావిత్రి అగురు పెకుటూనే మండిపడ్డాడు “ఏరా రాముడు. నాకు వోట్లన్నదని ఊళ్ళో అందరికీ చెబుతున్నావుటగా? బుద్ధి లేదా? సుందరంగాళ్ళి చూడు. వాళ్ళకోసం ఒక్కలా తిరుగుతూ నోరు పడిపోయేట్లు ప్రచారం చేస్తున్నాడు, నిల్కు చొక్కా లేకును. వాళ్ళి చూసేనా సిగ్గుతెచ్చుకో” అని గసిరాడు రామారావుకి కోపం వచ్చింది. “మావయ్య నువ్వు వెయ్యి చెప్పలక్షి చెప్ప. నేను నీ తరపున ఒక్క మంలి ముక్క అనను. ఇంకదేనికేనా అయితే ఏమోగానీ ఈ విషయంలో మాత్రం నాకు తోచిందే నేను వాగుతాను. నాయకుం. నీకోసం వచ్చినా, అమ్మకి కోసంవచ్చినా సరే” అన్నాడు.

“ఏవిట్రా ఆపాగరు ఏం చూసుకుని అంత మికిసిపాటు?... విశ్వాసం లేకపోతే సరి... అయ్యో తిండ్లితేని బిడ్డదా అని నాకివంగుకు బాగానే బుద్ధి చెప్పావులే... అసలు నాదే తిప్ప. గంగలో కలవంపని నాదారి నేను చూసుకోవలసింది. ఛీ.” అన్నాడు సూరయ్యగారు.

రామారావు ఉల్లేఖంతోలేచి జనాభివ్య గోచరాడు. కాని పీరాజు పట్టుకుని నారిం చాడు. ఈగోటికి వంటింట్లోంచి సూరయ్య గారు రావడంతో సూరయ్యగారు పని ఉన్నట్లు బయటికి జారుకున్నాడు.

“పిన్ని గారూ — పిడికేం తప్పలేదండి. ఆయనే అనవసరంగా కోప్పడ్డారు” అన్నాడు రాజు.

“ఏనోలే నాయనా. ఇదంతానా ఖర్చు. పిడికాలకం ఇది. వాడివాలకం అది. కనువు చించుకుంటే కాళ్ళిమీద పడేను. ఎవరికో చెప్పకుని ఏకిచేడి బాటూ, ఆమారాజే ఉంటే నాకింత పట్టేదా...” అంటూ.

“అబ్బెబ్బే. మీరూ కంటనీ రెట్టుకోకండి పిన్ని గారూ. అన్నిటికీ దేవుడే ఉన్నాడు” అన్నాడు రాజు.

రామారావు సందు చూసి చిట్కా వేశాడు “ఏం దేవుడురా. దేవుడూ దయ్య మూను. దేవుడేఉంటే నా కిదంలేనిపిల్లని

ఒడ్డు మొర్రో అంటే ఇలా నెత్తిన తో నిస్తాడా మా మావయ్యచేత”

సూరయ్యగారికి కోపంవచ్చింది. “ఏవిట్రా నియమం? ఇప్పుడు నీకొచ్చిపడ్డకష్టం ఏవిటికి. వంశంలో నేలేవమ్మా ఇలాటి బుద్ధులు. ఆయనవల్లీనా ఇంకా ఈఘటం మిగిలింది... ఏంకరణం గారిపిల్ల కేంతక్కువోచ్చిందిరా. అన్నీ కుదిరాయి. నేనూ మావయ్య అవు నన్నాం. తీరా లేవు తాంటూలాలు ఇచ్చుకో బోతూఉంటే ఏవిటిభాగోతం? కాస్త్రం చెప్పింట్లుంది”

పీరాజుకి ఒత్తంతా లేట్లా జెల్లయి పాకినట్లయింది ఈ మాటలు వినిగానే. బుర్రలో రైళ్ళు పరిగెత్తాయి. అమాంతం సీత తనకిరాసిన ఉత్తరం చూపించేద్దా మను కున్నాడు నిజం చెప్పేసి. కాని పూర్తిగా తిగిపోయి తల వంచుకున్నాడు, రామారావు తల వంచుకున్నాడు. ఇంకావాదినీ అమ్మ మళ్ళీ నూతిలో చూకుతానంటుంది. ఇలాటిగోటి నాలుగుసార్లు జరిగింది.

“లేరా పీరాజూ. అలా వెళ్ళొద్దాం” అన్నాడు.

ఇద్దరూ గోడ్డువంట బోతూఉంటే తెలుకుల వీరయ్య సావిడిలో పెద్ద దీపం వెలుగుతున్నట్లు ఇద్దరికీ కనపడింది. రామారావుకి కనపడిన దీపం పేరు సుబ్బలక్షి. పీరాజుకి గోచరించిన దీపం పేరు సీతా లక్షి.

రామారావు పీరాజు అగిపోయి యను వేగంలో ఆలోచించారు. గబగబా చెవులు కొరికేసుకున్నాడు పరస్పరం.

“నీకు ఘరవాలేకురా. నేను త్సణంలో లేట్టేస్తా సంగతి. మన బంగారం, అనగా నా హృదయేత్వేరి ఉండగా భయ మెంగు శురా” అన్నాడు పీరాజు. తెలుకులవీరయ్య సావిట్రికి ప్రవేశించారు ఇద్దరూ. సుబ్బలూ సీతా గానుకమీద కూర్చొని తిరుగుతో కబుర్లు చెప్పకుంటున్నారు. తెలుకుల వీరయ్య గానూ ఆడుకున్నాడు కుసుకుతూ.

“ఏం వీరయ్యా! కులాసావా?”

తెలుగు ఆంగ్లభాషా బోధిని

తెలుగు పదమరెనివనవారెల్లడు ఈపుస్తకంతో ఇతరుం సహాయం లేకనే ఇంగ్లీషుభాష నులభంగా నడువను, వ్రాయను, మాట్లాడను. పుత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరపదం నేర్చుకోవచ్చును. ఒకపెద్దకొరికొ జైందు పుస్తకం రు. 5/- వి. వి. రు. 1-2-0.

కొక్కొకము: ఇది అనలైన కొక్కొక గ్రంథము. పోబోలతో మున్నది — రు. 1/- వి. వి. రు. 0 12-0.

Vani Book Depot. P. B. No. 239, Madras-1.

ఇద్దరమ్మాయిలూ - ముగ్గురబ్బాయిలూ

అన్నాడు పీరాజు. గానుగమీద అమ్మాయి లిద్దరూ ఉలికిపడి, గానుగ దిగిపోయారు. 'ఏదో తిను దయవల్ల ఇలా ఉన్నాం' అన్నాడు వీరయ్య. సీత పకపక నవ్వింది. "మీరా. ఎవరో పెద్దమనుషుల లనుకున్నా" అంది. రామారావు ముఖం రంగు కొంచెం మారింది సుబ్బుల్ని చూడగానే. సుబ్బులు తలవంచుకుని అవతల మూలకి వెళ్ళి నిండుంది. రామారావు ఇవతల మూల చిన్న అరుగుమీద ఛతిగిలబడ్డాడు - కాళ్ళు వణుకుతున్నట్లు కనపడకుండా ఉండాలని. పీరాజు మాత్రం గుండె నిబ్బరంగల మనిషి. ఒళ్ళు పులకరించడం, కాళ్ళు వణకడం, చూట తలబడిన అతనికి రావు. లేవు. "సీతా పోస్టల్ కేంగాని ఇలారా మాట" అన్నాడు తోణుకూ చెణుకూ లేకుండా. సీత కొంచెం నివ్వెరపోయింది పీరాజు ధీమా చూసి. ఆపైన రామారావు వంక రెప్ప చెయ్యకుండా చూసింది. సాలోచ విగా ముందుకు వచ్చింది. "నీకేమేనా మతి పోయిందా రాజా. ఎవరేనా మనని చూస్తే ఇంకేమైనా ఉందా!" అంది.

"కాదు సీతా. వెంటనే వెళ్ళిపోతాం. కాని ఒక ముఖ్యమైన సంగతి అడగాలి." అన్నాడు పీరాజు ప్రాధేయపూర్వకంగా. సీత రామారావు వంక బాధగా జాలిగా చూసింది "రాజా! నాకు తెలుసు నువ్వు చెప్పబోయేది" అని తలవంచుకుంది. "మన సులు కలవనప్పుడు మనుషులు కల వడం అసంభవం. పెళ్ళి అనేది అయితే వరం, కాకపోతే శాపం. అంతే. రాజ్! నీ హృదయం ఇంత గొప్పదనుకోలేదు రాజ్! నాకు తెలుసు. రామారావు నన్ను ప్రేమించాడు. అయితే విధివశాత్తూ మన హృదయాలు కలిశాయి. అంగువల్ల రామారావు హృదయం చిద్రిమైపోయిందని నాకు తెలుసు. నువ్వు అతనిపై హితుడేవి కాబట్టి అతని కోసం నీ సౌఖ్యం త్యాగం చేసుకుని, నా హృదయాన్ని అతనికి అర్పించమని కోరడానికి వచ్చావు...కాని రాజ్! మనసులు కలవకపోతే మనుషులు కలవరు...ఇంకేం చెప్పకు. నా హృదయం ద్రవింది పోతోంది..."

పీరాజుకి జట్టు పీక్కునేపర్యంతం మతి పోయింది "ఇదేక్కడిగోల సీతా. తెలుగు లాడువంటే మావాల్లేవనొచ్చిపోతే నువ్వు నన్ను ఓదారుస్తున్నావనుకుంటాడు...నే చెప్పేది కాస్త వివరం..."

"కాదులేరాజ్. నామాటకి తిరుగులేదు. నిన్ను నన్ను వేరుచేస్తే నూతిలో దూకుతా పని మా అమ్మకి చెప్పాను"

"నిన్ను నిన్ను దేవుడుకూడా వేరు చెయ్యడులేకాని చెప్పేది విను" అన్నాడు రాజా.

సీత వినిపించుకునే ధోరణిలో లేదు. "రాజ్! హామెల్లోకథ తెలుసా?...కాదు రోమియో...రోమియోకథ తెలుసుగా.... ముందర ఒకనర్తని ప్రేమించాడు. విఫలం డయ్యాడు. మళ్ళీ ఇంకోకనర్తని ప్రేమించ గానే ద్విపదల కృతమైన ప్రేమతో ప్రేమించాడు. అమరజీవి రోమియో...రామారావుకి నువ్వు చెప్ప. వృధాగా హృదయాన్ని వ్యర్థ పెట్టవద్దని చెప్ప. సుబ్బుల్ని ప్రేమించమను. దానికి అతనంటే తగని ప్రేమ. ఎంత ప్రేమో చెప్ప లేను. దాన్ని ప్రేమిస్తే వాళ్ళిద్దరి జీవితాలూ .... హాయిగా...."

"హిట్ హిట్ హుర్రే" అన్నాడు పీరాజు అమాంతం ఎగిరిగంతువేస్తూ. ఏటిబాబూ? అన్నాడు తెలకులవీరయ్య. 'ఏనిటిరాజ్? అంది సీత.

"ఏనిటిలేదు కోవటిలేదు .... వాడిక్కా కలసిందనే. సుబ్బులికి వాడంటే ఇద్దం ఉందో లేదో తెలుసుకుందామనే నిన్ను అడగాడానికి వచ్చాం" అన్నాడు పీరాజు. సీత బరువుగా నిట్టార్చింది. "నా హృద

యభారం తగ్గిందిరాజా... మళ్ళీ చెబు తున్నా. "సుబ్బులు రామా రావు ని ప్రేమిస్తోంది" అంది సీత.

"రైకో. ఫస్టుక్లాసయిన పనిచేస్తోంది... సరే. మరిప్పుడు వాడితో మాట్లాడుతుం దేమో కనుక్కో..."

"మాట్లాడదు. మనంత వికలభావాలూ ధైర్యం లేవు దానికి....తగని సిగ్గు" అంది సీత.

"మరేంఫరవాలేదు...అడవానికి అందిం సిగ్గున్నాడు...మనసంగతి వేరనుకో...వాని వాడికేసి ఓ చిరునవ్వునా విసురుతుందేమో అనుకు...తెల్లవారూ ఆనవ్వును తిలుచుకుని బాగరం చేస్తాడు" అన్నాడు రాజా.

"నీకు బొత్తిగా ఒళ్ళు పొగరెక్కింది రాజ్! హృదయాలతో వెళ్ళాళ్ళా లాడు తున్నావు."

"పోనే - వద్దులే. వస్తా సీతా. నీకు చేముడు మేలుచేసి వా కిచ్చి వెళ్ళిచే యిందుగాక...వస్తా వీరయ్యా మళ్ళీ వస్తా." అన్నాడు పీరాజు బయటికి వెళుస్తూ. రోడ్డెక్కడగానే రామారావు నిట్టూర్పుడు హమ్మయ్య అని.

"అద్భుతమంతుడివిరా రావును! సుబ్బులు నీకోసం తిండి తిప్పలూ మానేసి ఏడుస్తోందిట." అన్నాడు రాజా.

రామారావు ఆనందం అవధులు దాటి పోయింది. మాటలురాలేదు. రాజా చెయ్యి పట్టుకుని ప్రగాఢంగా అడిచాడు.

కాసేపు ఆగి. మెట్టిగా అన్నాడు. "ఇంకో గొప్ప అద్భుతం - ఈసీత నాపాల బడకుండా నిన్ను ప్రేమించడం! ఆ హృదయం నాకే అర్పిస్తే గుండాని చచ్చే వాడి!"

పీరాజు జవాబివ్వలేదు - కోపం వచ్చి.

"ఎవడా వాడు. ఇతర శవతలూ వాళ్ళూ సముద్రం చిలికిన రోజుల్లో హాలా హాలం వస్తే మింగేశాడు? ఎవరో దేవుడే..."

రాజా జవాబివ్వలేదు - దివిక్కుడా.

"వాకు గుర్తుకు రాటంలేదు. ముత్రానికి అంత వాడివి నువ్వు. నీ కనలు అది ఎలా నచ్చిందిరా?" అన్నాడు రామారావు నవ్వుతూ.

"సీత హృదయం నీ కర్ణం కాదులేరా" అన్నాడు రాజా బరువుగా.

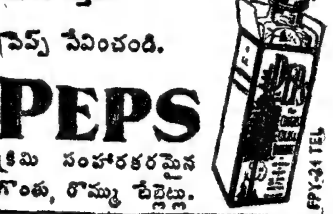
"అందుకే ఇంత సంతోషం....కొండల్లే వచ్చిన కష్టాలు మంచల్లే కరిగిపోతున్నాయి కదరా రాజా. దేవుడు లేడని బొత్తిగా కొట్టిపారయ్యడానికి వీల్లేదు గుసూ" అన్నాడు రామారావు విలాసంగా పొగ తడుతూ. (ఇంకా వుంది)

జలుబులు

కైత్యం

జలుబులు కైత్యం
దగ్గుల గొంతు పెండు.
ఇష్టమింకా. క్రొం
త్రెడ, ఇతర భారం
తర్చివచ్చే పెప్స.
పేవించండి. పెప్స తప్పించి వచ్చే క్రొం
విర్యంకరమైన కొవలపాలా రొమ్మ. కృష్ణ
కోలాతరంగాలో ప్రవేశిస్తున్నామనే తెలియమ.
పెప్స క్రమంకు వంపించి, రాఫులను మార్చి,
మనమే రోగధృతి అశోకమనం
కలిగిపోయి. పెప్స కైత్యం
మీరకు చేస్తాడు.

మగ్గాను సార వికలం: దాదా య కంచెనీ పొక్కు బాన్ మగ్గాను-కి.

ఎదురింట్లో పెండి

“అది రూపాయల నోటు తీసికొని బియ్యం తీసుకు రారామా?” అని సజిగింది మా ఆవిడ వంటింట్లోనుంచి. ఈ అడవాళ్ళకు బ్రాడ్లను తేచినదిగ్గరనుండి బియ్యం, కూరలు, పడక, నిద్ర—అంతే! ఎదురింట్లో పెండిజరుగుతున్నదిగదా, వాళ్ళు భోజనానికి పిలుస్తారేమో, వెళ్ళకపోతే బాగుండలే అనే ఊహకూడా లేదు మా ఆవిడకు.

“ఉండవే! నీదంతా ఒక గొడవ! కాసేపు ఉండరామా—ఆ యెదురింటి నూర్యనారాయణగారు పెండి భోజనానికి పిలుస్తారేమో!” అన్నాను.

“అయిన కాకికి కూడా మెతుకులు దులపకు. కనిపెట్టకొండి పాపం” అంది హెళనగా.

ఈ అడవాళ్ళకు కొంచెమైనా లోకజ్ఞానం యెంగుకు పెట్టలేదో భగవంతుడు, నాకు అరంకొడు. నూర్యనారాయణగారు, నేను మంచి స్నేహితులం. ఎప్పుడు మే మిద్దరం జూట్లలుకు వెళ్ళినా, నేనే బిల్లు యిస్తాను. చీల్చుచేకలో యిద్దరం ఎప్పుడూ ఒకేపార్టీలో ఉంటాము. అదిగాక ఆయనకు యే ఘడియన ఆ పన్ను కా వాల న్నా నా దిగ్గరకే వస్తాడు. ఇంకా ఆయన 15 రూపాయలు బాకీ నాకు! ఇవ్వాలే వాళ్ళ ఆ మ్యాయ పెళ్ళికదా అని మా పరిచయమంతా మరిచి పోయి భోజనానికి పిలవకపోతాడా? కల్ల. అరుగో నూర్యనారాయణగారు ప్రత్యక్షం.

“రండి! రండి! కూర్చోండి” అన్నాను మర్యాదగా.

“ఎక్కడండీ! కూర్చోటానికి తీరుబడి ఉందా! మాయింట్లో యివ్వాలే వెళ్ళి. కొంచెము మామిడి మండలు కావాలె...”

“ఓన్! యిదేనా? మీ యిద్దం వచ్చి బియ్యం తీసుకు వెళ్ళండి. చెట్టు మొత్తం తీసుకెళ్ళినా ఘరవాలేదు. చేరే చెట్టు నాటుతాను” అన్నాను.

“మా వాడిని పంపిస్తానెండి” అని చరచరా వెళ్ళిపోయినాడు.

“భోజనానికి పిలవటానికి వచ్చినాడా?” అని వంటింట్లోనుంచి నూటి ప్రశ్న.

“అ! ఆయన మాదావుడి మీద ఉన్నాడులే! పాపం ఒక్కడైనాడు. అన్ని పనులూ ఆయనే మానుకోవాలె కాబోలు.”

“మీ పిచ్చి చాలు కాని బియ్యం తీసుకు

రండి! పిలవలదుకుంటే పెండిపత్రిక ఇచ్చేవాడు.”

“నిజమే! కాని ఒకటున్నది. ఎదురింట్లో ఉండేవాళ్ళకు కూడా పత్రిక లెదుకే! మనిషే వచ్చి చెప్పి పోదాం అనుకున్నాడు కాబోలు.”

మళ్ళీ నూర్యనారాయణగారు ప్రత్యక్షం. “చెప్పటం మరిచిపోయినాను...”

“చాలపనిమీద ఉన్నాడు. ఆవు న లెండి. అర్థం అయింది.”

“అ! ఏమీలేదు. రాత్రికి పెట్రోమాకు లైట్లు కావాలె. అవి యెక్కడ ఆ దైక్యిస్తారో తెలీదు. మా వాడికి అసలు తెలీదుట.”

“అట్లాగా! నేను అఫీసుకు వెళ్ళేటప్పుడు కొట్టువాడితో చెప్పతానులెండి” అన్నాను. మళ్ళీ ఉదాయించు.

నిజంగా యాయన భోజనానికి పిలుస్తాడా

ఆర్. చలపతిరావు

అని అనుమానం వేసింది. కాని, మా మిడి కొమ్మలు, పెట్రోమాకు లైట్లు—కృతజ్ఞత అన్నా మాపకపోతాడా అని ఆశ!

అయినా పోయింది ఏమున్నది! పద కొంతుగంటలదాకా అఫీసుకు వెళ్ళకలేదు. చూద్దాం అని అట్లాగే కూర్చున్నాను. ఎనిమిది గంటలయింది. ఏమీ లేదు. తొమ్మిది పది. పెండివారు కాబోలు వచ్చారు. నూర్యనారాయణగారియిల్లు చాలాచిన్నది. అందుకని పెండికి వచ్చిన వాళ్ళంతా బయటనే తొరల్లాడుతున్నారు. మా అరుగు మీదనే తిప్పవేళాడు ఒకాయన.

“ఏమండీ! పెండి తరపు వారా?” అన్నాను, పరిచయం చేసుకుందామని.

“ఆవు నం డీ! నూర్యనారాయణగారి బియ్యంకుజ్జీ. మా అబ్బాయికే వాళ్ళమ్మ యిని యిచ్చేది” అన్నాడు.

“అయితే యింకేం? బియ్యంకుడుగారు యిక్కడ కూర్చోటమేమిటి? రండి యింట్లోకి వెళ్ళదాం” అని లోపలికి తీసుకు వెళ్ళాను.

“మా బియ్యంకుడుగారు మీకు బాగా పరిచయమేనా?” అని అడిగాడు.

“అడవిబండ్లోయే! అట్లా అకుసుకు

న్నాడు. మే మిద్దరం స్నేహితులం. ఆయన నాకు అయిదేళ్లనుండి పరిచయం” అన్నాను.

“వాళ్ళకు కాఫీ అలవాటు ఉందా?”

“అడవిమిటి? అటువంటి ఆ ను మా నం వచ్చింది మీకు?”

“కాఫీ రుచి యెరిగినవారెవరూ అటు వంటి బురదనీళ్ళు పెళ్ళి వారికి పంపరు” అన్నాడు కళ్ళెరజేస్తూ!

“అడవిన్నది లెండి! రకరకాల వారికి రకరకాల కాఫీలు నచ్చు వచ్చు. కొంత మందికి ప్రాంగికాఫీ కావాలె. పాలు తక్కువ. పందచార తక్కువ. కొంత మందికి లైట్ కాఫీ అంటే యిద్దం. పాలు యెక్కువ. పందచార ఎక్కువ. కాఫీ విషయంలో మాత్రం ఒక రూలంటూ లేదు.” అయితే మీరు కూడా ఆ బురద నీళ్ళే తాగుతాగా? అవునులెండి! ఆయన స్నేహితులంటిరిగా?”

“ఎదెప్పే! చాల పొరబాటుపడ్డారు. మీరూ మీరూ యేదో బంధువులు కదా అని అన్నాను కాని, ఆయన్ను నేను సమర్థించటంలేదు. మీకింకా అన్ని

సుగంధికా సరస్వతీ తైలము

మెదడుకు, చర్మదోషముకు, కన్నముక్కు, చెవి, వ్రేలులకు, 32 సం. నుండి ప్రపంచమునెల్లభావ్యము. ఒకసారిపాదినతెలియును. మిష్టద్రవ్య ఆంధరి వర్షదాడుకును.

ఈప్యన్ మెడికల్ వర్క్స్ కాకినాడ.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

పీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ (ప్రైవేట్)

విజయవాడ - 1.

ఎదురింట్లో పెండి

విషయాలూ తెలివు. ఇంత స్నేహితుడిని కదా, నన్ను యీ పెళ్ళికి భోజనానికి కూపిలవలేదు అయిన" అని ఒక బాణం విసిరాడు.

"అలా!" అన్నాడు ఆయన ఆశ్చర్య బాటూ.

"పెళ్ళెచ్చు, మా యింట్లో మామిడి చెట్టుతో ధ్వంసం చేశాడు, మండలు కొవ్వంటి. ఇంకా పైన ఆయనకు పెట్టామాళ్ళు లేట్లు నేను సప్త చెయ్యాలి."

"ఛా! ఛా! ఆయన్ను స్నేహితుడని పిలిచటం నాకు చాలా సిగ్గుగా ఉన్నది."

"నాకూ చాల సిగ్గుగా నే ఉన్నది."

"ఉత్తర వెళ్ళవన్న మాట."

"అంట వెళ్ళవ!" అని నేను సవరించాను.

"ఛా!"

"ఛ!"

ఆయన హఠాత్తుగా లేచాడు. "ఉండండి! ఈ విషయం యేదో తేల్చుకున్నాను."

"అలా! అలా! వద్దు. వద్దు. ఈయన భోజనం

వల్లనే మా కడుపులు నిండుతున్నాయో కోజా! ఏదో మనిషి తత్వం యిది అని చెప్పానుగాని యిప్పుడు, ఆయన ననుభవజ్ఞానికి పిలుస్తే యెంతో? పిలవకపోతే యెంతో?" అన్నాను.

"కాదు రెండు మీకు తెలియ" అంటూ పెండినారింట్లోకి పరిగెత్తాడు.

సరే! మనల్ని భోజనానికి పిలవలేదు అన్న సంగతి సూర్యనారాయణగారికి యెరిగించాము. కాని యీ విషయం సవ్యంగా గడిచిపోతుందా? ఈ వియ్యంకుడు చూస్తే ముక్కుపిగా ఉన్నాడు. ఏం గొడవ చేస్తాడో అక్కడకు వెళ్ళి? ఎట్లాగూ పోట్లాట తప్పదు. అయినా యాయన పట్టే భోజనానికి యింత గందరగోళం చేయటం బాగుంటుందా? అసలే వియ్యంకులకు పచ్చిగడ్డి వేస్తే భగ్గుమంటున్నది. ఈ విషయంమీద యెంతకైనా పోతుంది వ్యవహారం! చివరకు నేను పెళ్ళి పెడగొట్టిన వాడిని అవుతా నేమో అని భయం పుట్టింది. అయినా యీ వ్యవహారం మన చెయ్యి

వాటింది. అనుగో అప్పుడే కేకలు విని పిసున్నయి. "వెదవ", "కుక్క వేపాలు" "నీవపు బుద్ధి" అనే మాటలు బాగా వివరణ తున్నవి. హోరాహోరి పోట్లాట జరుగుతున్నది.

ఒక్క క్షణంలో సూర్యనారాయణగారి వియ్యంకుడు గ బ గ బా మా యింట్లోకి వచ్చాడు. నాకేమీ తోచలేదు. "కాంబేను కాంతించండి" అన్నాను మెల్లగా.

"నేను కాంతించటానికి వచ్చు పెద్దవను కాను" అన్నా డాయన.

ఒక్క క్షణంలో సూర్యనారాయణగారి మాట ప్రత్యక్షం. ఆయన వెనక నే పెళ్ళి వారు బిక్క మొఖాలతో. "బావగారూ! ఇంకా చిన్న విషయంమీద మీకు ఈవిధంగా కోపం వస్తుందని అనుకోలేదు" అన్నాడు బాలిగా నావైపు చూస్తూ. నేను బాలిగా వియ్యంకుడివంక చూశాను.

"ఇది చిన్న విషయం? నీబోటి నాళ్ళకు యిది చిన్న విషయం కావచ్చు. ఇంత నీనిపు బుద్ధివాడివని నాకు తెలిసి. నేను ఖచ్చితంగా చెబుతున్నాను. ఈ పెళ్ళి అక్కరలేను" అన్నాడు, నా పేలితో గట్టిగా గుర్తుకూ.

ఒహో! అనుకున్నంత పనీ జరిగింది. శ్రుతిమించి రాగానపడ్డిది. ఇంత స్వల్ప విషయంమీద—అదీ,—నాకూ, సూర్యనారాయణగారికి సంబంధించిన విషయం మీద,—ఈయన యింత పట్టుపట్టడం, పెళ్ళి అపటం నాకు యిష్టం లేను. ఈ పోట్లాటకు కారణం నేను కాబట్టి, నేనే దీన్ని సరి దిద్దాలి అనుకున్నాను.

"ఏమండీ! ఇంత చిన్నదాన్ని గురించి పెండ్లి అపటం నాకేమీ బాగా లేదు" అన్నాను.

"ఇది చిన్నదిటండీ! దగా!! హెసం!!! 1500 రూపాయలు కట్టుం యిసామని, ఒట్టి పన్ను చూపించి, ప్రామిసరీ నోటు నా కేబులో పెడతాడా?" అన్నా డాయన.

ఒహోయ్! నా విషయం కొద్దన్నమాట పీఠ పోట్లాడుకోవడం! అసలు కట్టుందగ్గరే చేపీడదన్నమాట!

"రెండుకోజుల్లో యిస్తానంటినికదండీ!" అన్నాడు సూర్యనారాయణగారు యేడుపు ముఖం పెడుతూ.

"రెండు కోజులు కొడుకదా రెండు ఘోషిలు కూడా పేల్లేను. అసలీ పెళ్ళి వద్దు. మీ యింట్లో భోజనం కూడా చెయ్యను. ఏమండీ! మీ యింట్లో యీ పోట్లాట వంట చేయించండి!" అన్నాడు నావైపు తిరిగి.

"భోజనాని కేమిరెండి" అని వంటింట్లోకి వెళ్ళాను "ఆ పది రూపాయల నోటు యొక్కడ పెట్టావే! వియ్యం కేవాలె" అన్నాను మా ఆవిడతో. ★

శుద్ధమైన కాఫీ సువాసనగల మంచి కాఫీ

మీరు ములభంగా కొనగల ధరకు!

Stanes

స్టేన్స్ ఎట్ట లేచిల్ ప్యూర్ కాఫీ

ప్రతియొక్కరు కొనదగు చక్కని కాఫీ!

ది యునైటెడ్ కాఫీ సప్లై కంపెనీ లిమిటెడ్

కోయంబత్తూరు, దక్షిణ ఇండియా.

ఖమ్మం మెట్టు విజెంట్లు. మెసర్సు రాధాకృష్ణ జనరల్ స్టోర్స్, కనాబాగోడు, ఖమ్మం మెట్టు. డిస్ట్రిబ్యూటర్లు: కొత్తగూడెం: మెసర్సు చి కొత్తగూడెం కాలరీస్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్, కొత్తగూడెం.

ఉ ప చా ర ము ★ ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి

“ప్రజలకు స్వత్యాలనూ నుఖాలనూ చేకూర్చే రాజకీయాధికారము గొప్పదని నేనూ అంగీకరిస్తాను. కాని దానికంటే, రోగార్తులకు ఉపచరించి పొందే మాతృత్వాధికారము గొప్పది. ప్రపంచములో దుఃఖమూ, బాధ, నశించాలంటే, స్త్రీలు స్వయముగా పూనుకొని మాతృహృదయముతో కృషిచేయాలి” అని ఘోరెస్సు నైటింగేలు స్త్రీలొకానికి ఎలా గెత్తిచాటింది.

ఘోరెస్సు నైటింగేలు ఇలాంటి దేశములోని ఘోరెస్సు పట్టణములో గొప్ప అంగీయ కుటుంబములో జన్మించి, ఉన్నత విద్య నభ్యసించి, జర్మన్, ఇటాలియన్, ఫ్రెంచి భాషలను నేర్చి, తన జీవితమంతా రోగులకు ఉపచరించుటలోనే గడిపి, ఉపచార వృత్తికి గౌరవ ప్రతిఫలని సంపాదించి, ఆ మాగ్నోన్ని నిష్కలంబకముగా చేసిన సంఘ సేవిక; రోగుల పాలిటి కన్నుతల్లి.

గురువులకూ విద్వంసులకూ భక్తిగౌరవాలతో చేసేది పరిచర్యలూ, రోగార్తులకు బాధోపశమనానికై కార్యక్రమముతో చేసేది ఉపచర్యలూ. సపరిచర్యలూ చేయుటములో భక్తిగౌరవా లెంత ప్రధానములో, పరితప్త హృదయమూ, కరుణ, ఉపచర్యల కంత

ప్రధానమైనవి. అసహ్యమున్నది లేక, విధిలపోషణే ప్రధానాశయముగా పెట్టుకొని, వారిని లాలించి పోషించే మాతృమూర్తివలె, ఉపచారముతో రోగికి బాధోపశమనము గానించి, సానుభూతితో పలుకరించి, రోగి ఆరోగ్యమే తన ప్రధానాశయముగా భావించేది ఉపచారిక (నర్సు). రోగులకు బాధోపశమనము కావించుటమూ, బాధ కలుగకుండా చేయుటమూ ప్రాణరక్షణతో సమానమైనవి. రోగికి వ్యాధి నయము కావలయులో ఉపచారికల బాధ్యత, ఆ దినుండి అంత్యమువరకూ స్వల్పభేదముతో వైద్యుని బాధ్యతతో నరి సమానమైనది.

ప్రతి మానవుడికీ, జీవితములో, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అసహాయస్థితి రాకమానదు. ప్రకృతికి విరుద్ధముగా సహనమున్నప్పుడు గాని, ఒకరినుండి ఒకరికి సంక్రమించినవి గాని, ఆనవంశికమైనవి గాని, వ్యాధులూ ప్రతి మానవుడికీ అనుభవములోనివే. ప్రతి మానవుడికీ బాల్యము వృద్ధాప్యము అసహాయ దశలక్రింద లెక్కింపబడినవే. ఈ అసహాయ దశలలో చలించని ధైర్యముతో, స్వార్థరహితమైన సేవాభావముతో ఉపచారము చేసేవారు కావలసిఉంటారు. ఉపచారకుల సేవాభావములో దేశ, కుల, మత,

భేదాలు ఉండవు. వారి నితరులకు అంతకంటే లేవు. వారి దృష్టి విశ్వమంత వైశాల్యము కలది.

జంతువులకు కూడా మానవులకు వలెనే అసహాయస్థితి కలగటము సహజము. కాని అవి సహజోపాయాలతో వాటికనే ఉపశమించుకొంటాయి. వాటి బాల్యదశ మానవుకి బాల్యదశ పోలికలో అతి స్వల్పకాలము. గాఢపడిన జంతువు తన కరుణకృత నాలుకతో తుండును అద్ది మామ్యుకొంటుంది. రక్తము కారుతున్న గాయాలను పారుతున్న నదులలో కడిగి సేయటమువల్ల నీటి ఒత్తిడికి రక్తసారము తగిలబోతుంది. వ్యాధులకు తగిన ఆకులను తిని, వాటి కనే చికిత్స చేసుకొంటాయి. ప్రసవించిన తరువాత తీసుకొనవలసిన ఔషధాలు కూడా వాటికి తెలిసినవి అందుబాటులో ఉన్నవిను. ఈ విధముగానే పక్షులు కూడా వాటికనే ఉపచరించుకొని వైద్యము చేసుకొంటాయి. పక్షులలోనూ జంతువులలోనూ ఎదుటివాటికి వైద్యముచేసి ఉపచరించినవి కూడా ఉన్నాయి.

అదికాలమునుండి బలవంతుడైన తురుఖుడు కష్టముల కోర్కెలాలినవాడు కనుక, ఆవార సంపాదనారమై బయట తిరుగుతూ ఉండేవాడు. స్త్రీ బిడ్డలను సంరక్షించ

ఉ ప చ ర ము

వలసినది కనుక గృహములో ఉండి, శుభ సంరక్షణ చేస్తూ, ఇంటిలో ఉన్నవారందరికీ కావలసిన ఆహారాన్ని సిద్ధము చేసేది. ఎవరికి ఏ సమయములో ఏది కావలెనో దానిని సమకూర్చుట ఉండేది. ఒక ఇంటిలో ఉన్నవారు, ఆహారోగ్యము కలిగి వప్పుడూ, అసహాయము కలిగినప్పుడూ, వారిలో వారు ఉపచారము చేసుకొనేవారు. అనుభవజ్ఞులు వచ్చి ఔషధము ఇచ్చినా, దానిని రోగిచేత సేవింప చేయటము, కావలసిన సదుపాయాలను కల్పించటము, బాధోపశమముయేటట్లు ఉపచారము చేయటము ఇలాంటి వంతుగా ఉండేది. సాధారణముగా రోగులకు ఉపచారము చేయవలసిన బాధ్యత వృద్ధులు మార్తవముగల స్త్రీగణము వహించేది. ఉపచారముచేయటానికి తగిన ఓర్పు సేర్పు స్త్రీలకు సహజముగా వుట్టిన గుణాలని ఆ కాలమునుండి విశ్వసించబడ్డది. ఈ సహజగుణసంపత్తితో స్త్రీలు, తమ ఇంట్లోనేకాక, ఇరుగు బొందులకుకూడా సహకరిస్తూ ఉండేవారు. ప్రసవసమయాలలోను, వ్యాధులు వచ్చినప్పుడూ ఆ గ్రామాలలో అనుభవము కలవారు వెళ్లి సహకరిస్తూ ఉండేవారు. కాని వరదలు వచ్చినప్పుడు, భూకంపము కలిగినప్పుడు, గృహదీపకము సంభవించినప్పుడు, ప్రజల సేతులకు ఘోరమైన విపత్తు కలిగినప్పుడు, పెద్దఎత్తున ఉపచారము చేయ

టానికి స్త్రీలకు తగిన సాధనసంపత్తి లేక పోవటముచేత అసాధ్యమయ్యేది. బాధితులు నిస్సహాయులై, దిక్కులేక అలమటించి ప్రాణాలను విడచేవారు. అదిమనిగాములు చెబుతూవున్నట్లుగా ఉపచారము చేసుకొనేవారు. ఆ కాలములో కూడా ఆవిరి పట్టటము స్వేదస్నానము మొదలైన ప్రకృతి చికిత్సలను చేసేవారు. కొనజేరిన రాళ్ళను వేడిచేసి, వాటితో వ్రణాలను, గర్భములో జనించిన కణతులను, కంటిపొరలను కొస్తూ ఉండేవారు. మంత్రసానితనము మాత్రము స్త్రీలే అనుభవముతో చేసేవారు. ఆశ్రితాదేశములోని ప్రాచీనులు కూడా వారి చుట్టుప్రక్కల ఉన్న వస్తువులతో ఔషధములను తయారుచేసుకొని, పండ్ల భూతల సహాయముతో వైద్యము చేసుకొంటూ, వారిలో ధైర్యవైర్యములు కలవారిని ఉపచారము నిమిత్తము నియమించేవారు. ఇక 'ప్రాణము దక్కదు' అని తోచినప్పుడు వైద్యము ఆపుచేసి దైవ ప్రార్థన చేసేవారు. రోగగుణములను జాగ్రత్తిగా గమనించి, తమ స్వబుద్ధితో అనుభవముకొద్దీ, వైద్యము ఉపచారము చేసుకొనేవారు. పర్షియా దేశములో రోగులకు ఉపచారము చేయటానికి బానిసలు నియమింపబడేవారు. ఈజిప్టు దేశములో ఆవులే రోగికి ఉపచారాలను చేస్తూఉండేవారు.

భారతదేశములో యాత్రికుల చికిత్సలకై కొన్ని పట్టణాలలో, వైద్యాలయాలు ఏర్పడ్డాయి. నిపుణులైన శస్త్ర చికిత్సకులు వైద్యము చేసేవారు. క్రీస్తుకు పూర్వము, 5 వ శతాబ్దములోనే సింహళములో అన్ని విషయములలో వైద్యాలయమనతగినదానిని ఒక రాజా నిర్మించాడు. అశోక చక్రవర్తి ఉత్తర హిందూస్థానములో 18 వైద్యాలయాలను నిర్మించాడు. ఆ కాలములో రోగులకు ఉపచారము చేయటానికి వృద్ధులైన స్త్రీ పురుషులు నియమింపబడేవారు. ఆ కాలములో కూడా చురుకుదనము, ఉపకారబుద్ధి, మానసికముగా దైహికముగా శుచీ శుద్ధిత కలవారికి, రోగులకు స్నానము చేయించటము, మర్దన చేయటము గాయములకు కట్టుకట్టటము మొదలైన పనులలో శిక్షణనిస్తూ ఉండేవారు. భారతదేశములో ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞులు కూడా ఔషధ సేవతోపాటు రోగులకు శస్త్రచికిత్సలను కూడా చేస్తూఉండేవారు. వారు కూడా రోగులకు ఉపచారము చేసేవారికి శిక్షణ నివ్వటము అవసరమని గుర్తించారు. భారత దేశములో ఆయుర్వేదశాస్త్రము 500 నుండి 250 క్రీ. పూ. వరకు ఉన్నతదశలో ఉండేది. ఆ కాలములో ఉచ్చదశలో ఉన్న వైద్యాలయాలు, శిక్షణ పొందిన ఉపచారకులూ వుండేవారు. పాశ్చాత్య దేశాలలో క్రైస్తవ దేవాలయాలకు అనుబంధముగా వైద్యశాలలు ఉండేవి. పాపము చేసినందువల్ల వ్యాధులు కలుగుతాయనునమ్మకముతో వైద్యముతో పాటు బాధోపశమనానికి దైవప్రార్థనలు చేస్తూ ఉండేవారు. రోమును సామ్రాజ్యములో రాజులే క్రైస్తవ దేవాలయాలకు కూడా అధికారులుగా ఉండేవారు. విద్య, పరోపకార చింత కల స్త్రీలను వైద్యాలయాలలో నియమించేవారు. రోము నగరములో ఉన్నత కుటుంబాలలోని స్త్రీలు వైద్యాలయాలను స్థాపించటము, ఉపచారము చేయటము 5 వ శతాబ్దములోనే ప్రారంభమయింది. మార్సెలా అనే విశంతువు, స్త్రీల కొక ప్రత్యేక వైద్య కేంద్రాన్ని స్థాపించింది. శివలము పేద రోగులకు ఉపచారము చేయటము, వైద్యము చేయించటము ఆమె ప్రధానాశయాలగా పెట్టుకొన్నవి. ఆ దేశములో అది స్త్రీలకు ప్రథమ ప్రత్యేక వైద్యశాలగా పరిగణింపబడ్డది. పాశ్చాత్య దేశాలలో వైద్యాలయములవిషయములోను, ఉపచారము విషయములోను స్త్రీలే ఎక్కువగా క్రద్ధతను కొని కృషిచేసినట్లు వర్ణించు చరిత్రకర్త (Nursing History) తెలుస్తున్నది. వారిలో ఫాదియోలా, మార్సెలా, పాల అను ముగ్గురు స్త్రీలు ప్రముఖురాలిండు.

దువ్వెనలోకి వ్రాదిన మృతకంటే, తలవైచిండుట మేలుగదా

కేశవర్ణని తో

కేశములు రాలుబు నిలుపండి. వ్యాధి ప్రసవము వల్ల, క్షీణించిన జీవ రైలాలుబడులు, కేశవర్ణనితో మీ కేశములను పోషించండి. తలలోదురదను, చుండును అరికట్టి. ఆ కాలంలో సెరియంబను మాన్పించండి.

కేశవర్ణనితో కేశములు షెనర్షివం పొందనివ్వండి. మువానవను, కుద్రతను పొంపూ వాడండి

కేశవర్ణని ప్రాడక్షు. కోయంబత్తూరు.

నేషనల్ సేబ్య & వర్మిసెస్ (నడరక్) లిమిటెడ్. టెలిగ్రాఫ్ పోస్టు, బెజవాడ. No. 1

వారికాలములో ఉపచారికలకు కాస్త్రు రీత్యా శిక్షణనిచ్చేసంస్థలు స్థాపింపబడి గ్రామాలలోకూడా కాఖోపకాఖలు వెలసినవి. ఈవిధముగా హాస్పాత్ర్యదేశాలలో ఉన్నతగుటుంబాలలోని స్త్రీలు ప్రజాసేవ చేయుటము గొంపముగా భావించేవారు. ప్రజాసేవ భగవద్గీతికరమైనదని క్రీస్తు ప్రచారముచేసినతరువాత, ఆయన శిష్యులు కూడా ఆవిధముగానే నడచుకొనటము మొదలుపెట్టారు. వీరిలోకూడా స్త్రీలే అధికసంఖ్యలో ఉండేవారు. క్రమముగా క్రైస్తవ దేవాలయాలకు అనుబంధముగా వైద్యాలయాలు, ఉపచారముచేసేవారికి శిక్షణాలయాలు అధికసంఖ్యలో బయలుదేరాయి. ఫ్లారెన్స్ నైటింగేలు ఈవిధమైన శిక్షణబడసి, ఉపచారవృత్తి ఎవలంబించినది.

హాస్పాత్ర్యదేశాలలో, ఉపచారవృత్తిలో శిక్షణను పొందినవారు ఈ శ్రేణికిచేరిన అనేకరంగాలలో ప్రజాసేవ చేస్తున్నారు. రెడీక్రాస్సొసైటీ: ఇది 1864లో హాన్రీడ్యూనాంటుచేరి స్వీట్జర్లాండులో స్థాపింపబడింది. ఈ సంఘము యుద్ధకాలమున సైనికులకు సహకరించటానికి ఏర్పడింది. 67 జాతులు ఇటువంటి సంఘాలను స్థాపించుకొన్నాయి. ఈ సంఘాలు స్థాపింపబడక పూర్వమే ఫ్లారెన్స్ నైటింగేలు క్రిమియన్ యుద్ధములో గాయపడిన సైనికులకు, తన అనుదరురాండ్రతో వెళ్లి, ఉపచారముచేసి ప్రభుత్వ మన్ననలను పొందింది. గాయపడిన సైనికులకు ఉపచారము చేస్తూ, నిశితేజ్, దీపము చేతపట్టుకొని ప్రతి పడకవద్దా ఆగి, పరిశీలించే ఫ్లారెన్స్ నైటింగేలును 'ది లేడీ ఆఫ్ ది లాంపు' (The Lady of the Lamp) అని పిలిచేవారు. సుప్రసిద్ధ ఆంగ్లకవి లాంగ్ ఫెలో ఈమెను గురించి కవిత్యము వ్రాశాడు.

ఉన్నాద రోగులకు ఉపచారము: దేహానికి అనారోగ్యము వ్యాధులూ వచ్చినట్లే మనస్సుకు కూడా సంభవిస్తూ ఉంటాయి. ఈ వ్యాధులకు కూడా ఔషధసేవ కావలసి ఉంటుంది. వీటిలో కొన్ని వ్యాధులు దీర్ఘముగా ఉంటాయి. దేహానికి ఏ వ్యాధి వచ్చినా, ఇంటిలో వైద్యురూ ఉపచారము జరగటము సాధ్యము; కాని మానసికమైన వ్యాధులకు అసాధ్యము. రోగి మనస్సు స్థిరము తప్పి, ఉన్నాదావేళ ముత్యోనిందిఉంటుంది. కనుక ఈ రోగులను విధిగా వైద్యాలయాలలో చేర్చవలసి వస్తుంది. వైద్యాలయాలలో ఇటువంటి రోగులకు ఉపచారము చేయుటానికి నియమింపబడిన నర్సులకు ప్రత్యేకమైన శిక్షణ అవసరము. నర్సులకు సామాన్యముగా యిచ్చే శిక్షణతోబాటు ఉన్నాద వైద్య అయి శిక్షణకూడా ఇవ్వవలసి ఉంటుంది.

ఫ్లారెన్స్ నైటింగేలు పని ప్రారంభించక పూర్వమే, స్కాట్లాండులో బ్రాని, ఇంగ్లండులో విలియమ్ ల్యూకి, జర్మనీలో డాక్టరు జెకోబి ఉన్నాద వైద్యాలయాలలో పనిచేయుటానికై కొందరు ఉపచారికలకు శిక్షణ నివ్వటానికి ప్రయత్నించారు. కాని అవి అంతగా లాభించలేదు. క్రమక్రమముగా స్త్రీలు ఉపచారికలుగ శిక్షణపొంది కృతకృత్యులయ్యారు. పూర్వము ఉన్నాదాన్ని అంతగా గమనించేవారు కాదు. కుటుంబములో ఎవరికైనా ఉన్నాదము కలిగినట్లయితే ఆ కుటుంబములోనివారుమాత్రమే బాధపడేవారు. 1946లో జాతీయ మానసికారోగ్య చట్టము (The National Mental Health Act) వచ్చినతరువాత దేశములో ఎవరికి ఉన్నాదముకలిగినా నలుగురికీ పట్టినదియ, వారి మంచితీవ్వలను సంఘము విచారించ వలసినదయినది. ఆ చట్టముయొక్క ఆశయాలు 'రోగులకు మానసికాభివృద్ధిని కలిగించటము, దానికొరకు పరిశోధనలను సాగించటము ఉన్నాదరోగుల కుపచారము చేయుటములో ఎక్కువగా శ్రద్ధతీసుకొనటము' నయముగాని ఉన్నాదరోగులకు కేవలము ఉపచారముచేయుటమే ఉపచారికల పని. ఇతరరోగులవలె ఉన్నాదరోగులు చెప్పినట్లుదినదిన; ఎదురుతిరుగుతూఉంటారు. ఈపనిలో ఉపచారికలకు అంతగా అభివృద్ధి ఉన్నావామూ ఉండవు. కొన్నిసమయాలలో ఉపచారికలకుకూడా భావోద్వేగము కలిగే పరిస్థితులు సంభవిస్తూ ఉంటాయి. ఇతరరోగుల కుపచారముచేసేవారికంటే ఈ ఉపచారికలు కొంతవరకు కఠినముగా ఉండవలసి వస్తుంది. ఇంకొక వల్లి ఉపచారముచేసే నర్సులకు, ఉన్నాద రోగులకు ఉపచారముచేసే నర్సులకు, సాధారణముగా వైద్యాలయాలలోను, ఇతర రంగాలలోను పనిచేసే నర్సులకంటే, క్లిష్ట పరిస్థితులలోకూడా మనసు కొనకలిగిన ప్రత్యేకమైనమెలకువలు లేకపోయినట్లయితే పని చేయలేరు. ఉన్నాద రోగులకు ఉపచారము చేయుటానుకొన్న నర్సులు దేహానికి మనసుకూ మగ్గరి ఉండే సంబంధాలను చక్కగా పరిశోధన చేయవలసి ఉంటుంది.

దీర్ఘరోగులకు ఉపచారము. అనేక విధముల కృషి, పరిశోధనలు జరిగిన తరువాత మానవుని ఆయుర్దాయముయొక్క ప్రమాణము పెరిగినది. వ్యాధుల ముమ్మరము తగ్గినా, ఔషధములు బాగా పనిచేస్తున్నా, అరోగ్య విధులు ప్రజలలో బాగా ప్రచారము పొందినా, అరోగ్య రక్షణకై ప్రభుత్వము తగు చర్యలను తీసుకొంటున్నప్పటికీ, వృద్ధులయొక్క, దీర్ఘవ్యాధి పీడితులయొక్క సంఖ్య సంఘములో అధికముగా ఉండనే ఉంటుంది. దీర్ఘవ్యాధి పీడితుల సంఖ్య అధికముగా ఉండటములో ఆశ్చర్యములేదు. దానికి కారణము వారిని నిర్లక్ష్యము చేయకుండా జాగ్రత్తగా చూడటము కూడా ఒకటిగా పరిగణింపబడింది. కనుక దీర్ఘరోగులకు వృద్ధులకు ఉపచారము చేయుటానికి కొందరు ఉపచారికలు అవసరము. కుటుంబాలలో సరియైన జరుగుబాటు లేనివారు ఈ వైద్యాలయాలలో చేరుతూ ఉంటారు. కొందరు దీర్ఘరోగులయినా, కొంతసేపు లేచి కూర్చుని, ఏ చిన్న చిన్న పనులనయినా చేయగల శక్తి ఉంటుంది. ఉపచారికలు ఆ సమయము, అవకాశము కనిపెట్టి, చేతనయిన పనులు వారిచేత చేయించినట్లయితే, వారి జీవనోపాధికి కొంత సహకారము లభించటమే కాకుండా, మనస్సుకు కూడా ఉల్లాసము కలగడానికి అవకాశముంటుంది.

దాయాలు: వైద్యుని పర్యవేక్షణకొందగాని, శిక్షణపొందిన నర్సుల చేతికిందగాని, రోగులకు ఇచ్చినవద్దగాని, శరణాలయాలవద్దగాని ఉపచారము చేసేవారు దాయాలు. ఉపచారికలకు నిర్ణయింపబడిన శిక్షణను పొందకుండా ఉపచార ధర్మము నిర్వర్తించేవారు.

వైద్యాలయాలలోగాని, వైద్యులతోగాని నిమిత్తములేకుండా ఇంకొకవచ్చి ఉపచారధర్మము నిర్వర్తించే ఉపచారికలు: సాధారణముగా రోగులు వైద్యాలయాలలో చేరి ఉపచారము పొందుతూ ఉంటారు. పేదవారికి సామాన్యంగా ప్రభుత్వవైద్యాలయాలలోచేరటమే అనువైనపద్ధతి. మగ్గరితరగతికుటుంబాలలోను, వైతరగతులలోను వైద్యాలయాలలోచేరి ఉపచారము పొందటానికి వీలుకొనవచ్చును, ఈ ఉపచారికలను ఇంకొక పిలిపించుకొని, దినభృత్యములిచ్చి ఉపచారము పొందినవచ్చు. వైద్యాలయాలకు వెళ్లి ఉపచారము పొందలేని పిల్లల తల్లులకు, ఇంట మనిషిపహాయము లేనిపక్షమన, వీరిని నియమించుకొని ఉపచారము పొందవచ్చు. ఈవిధానము కుటుంబములకు చాలా సదుపాయమైనది. అశిక్షితలైన సేవకుల (30-వ పేజీ చూడండి)

కలవరపడుస్తోలు!

* కుమారి * దీర్ఘముడవకండి. ఆ రోగ్యం రక్షించు దింక అవసరం పె (పాద) రు. 3/- (వైవర్) 5/- (ఎకస్ట్రా వైవర్) 8/- వీ పేజీ ప్యాకింగ్ ప్రత్యేకం

Mrs. P. Deves. (P.A) Calcutta 40.
ఈ కేంద్రం దొరకును.
INDO MEDICAL SUPPLIES
29, Vaidyanatha Medal Street, S. T. Madras-1

గోదాహనము

మహాబలిపుర శిల్పం; ఫోటో : వి. కేశవశర్మ—మద్రాసు.

ఉ ప చ ర ము

చేతగాని, ఇరుగుపొరుగులేతగాని ఉపచారముపొంది ఇబ్బందులు పడదనికంటే, ఈ ఉపచారికలను నియమించుకొనటము మేలు.

ప్రజారోగ్యమునకై ఉపచారికలు: వీరికి కూడా ప్రత్యేక శిక్షణ అవసరమని గుర్తించబడింది. 1898లో న్యూయార్కు వైద్యాలయములో, పటభద్రఅయిన మేరీ బ్రూస్టరు తోడివారిప్రత్యామ్నాయముతో, కుగ్రామాలకు వెళ్లి, పనిచేయ నారంభించింది. బయలు చేరువవ్వకు ఆమె మనస్సులో ఒకపథకము గాని, కార్యక్రమముగాని నిర్ణయముగా లేదు. కాని గ్రామాలకువెళ్లి ఆరోగ్య కేంద్రాలను స్థాపించి పేదల జీవితవికాసానికి పాటుబడి, అందరిచేత మెప్పుపొందింది. ఇతర చేతాలనుండి కూడా ఉపచారికలు వచ్చి, ఈ కేంద్రాలలో అనుభవము సంపాదించుకొని వెళ్లుతూ ఉండేవారు. ఈ కేంద్రాలలో పనిచేసేవారికి రోగుల కుపచారిము చేయటమే ముఖ్యమైన బాధ్యత అయినప్పటికీ, ఆరోగ్య విధులను గురించి ప్రజలకు బోధించటము కూడా ప్రధాన విధి క్రిందనే లేక. అంటువ్యాధులను గురించి, గ్రామ పారిశుధ్యమును గురించి, ఆరోగ్యవంతులకు కావలసిన ఆహారమును గురించి, వివరముగా ప్రత్యేక ప్రమాణాలతో ప్రజలకు బోధించి సలహాలను ఇస్తారు. ప్రభుత్వము ప్రజారోగ్యమునకై తీసుకొనే శ్రద్ధను గురించి, ప్రభుత్వ పథకాలను గురించి, గ్రామస్థులకు తెలుపుతూ ఉంటారు. ఈ విధానములో ఆరోగ్య విధులను గురించి తెలియని గ్రామస్థుడుగాని, అసహాయ స్థితిలో ఉపచారము పొందిని స్త్రీహముగాని, ప్రభుత్వశయాలను గురించి

పథకాలను గురించి ప్రచారము కావించబడిన గ్రామముగాని ఉండదు.

పారిశ్రామిక సంస్థలలో ఉపచారికలు: కర్మాగారాలలోను, టెలిఫోను కంపెనీలలోను, గోదామలలోను పనిచేసే కార్మికుల తేనుము నిమిత్తమే నియమించబడే ఉపచారికలు. గాయపడిన కార్మికులకు, అస్వస్థత కలిగినవారికి, వీరు ప్రథమ చికిత్స చేస్తారు. ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులలో వైద్యులను రావించి చికిత్స చేయస్తారు. కార్మికులకు ఆరోగ్య న్యూత్రాలను తెలపటము, కార్మికుల ఇండ్లలో అవసరమైన వస్తువు ఉపచారముచేయటము వీరి పని. కార్మికురాండ్రుకు ప్రసవసమయంలోను, వ్యాధులువచ్చినప్పుడు ఉపచారము చేయటమే కాకుండా, కోరిన సలహాలనుకూడా ఇస్తూ ఉంటారు. కొన్ని కర్మాగారాల కార్మికుల ఆరోగ్యసంరక్షణకై వైద్యులను నియమించుకొనేవి. వైద్యము చేయటమే కాని, వైద్యులు ఉపచారముచేయరు కనుకను, ఉపచారికల వేతనాలు స్వల్పము కనుకను, అనేక కర్మాగారాలు ఉపచారికలనే నియమించ నారంభించాయి. చాలాకాలము వరకు ఈ ఉపచారికలకు వివిధమైన శిక్షణా నిర్మాణము కాలేదు. తరువాత వీరికికూడా కొంత శిక్షణ అవసరమని గుర్తించబడింది. అటుతరువాత - కేవలము అనుభవముతోనే కాక శిక్షణకూడా పొందటముచేత, ఉపచారికలు తమ ధర్మాలను వివక్షణతో నిర్వహిస్తూ ఉండేవారు.

వైద్యాలయాలలో సంఘసేవ: వైద్యాలయాలలో రోగనిర్ణయముచేసి, ఇవ్వవలసిన మందులను తెలిపేవాడు వైద్యుడు. ఆ మందులనుఇస్తూ శారీరక మైనబాధలను ఉపశమింపచేస్తూ, రోగులకు ఉపచారముచేసేది నర్సు. కాని రోగులబాధలు అంతటితో వివారింపబడవు. ఎటువంటి రోగిగియునా ఒకవధునా వాడగానే వ్యాధి నయము కాదు. రోగి జీవితములో భూత భవిష్యత్తులైనవలన వాతవరణాన్ని గురించిన విచారణ జరుగనిదే, రోగినివారణ కాదు. వాస్తవముగా వ్యాధి అనువంశికమైనదిగాని, బాల్యదశలోని పరిసర ప్రభావ సంజనితమైనదికాని, యావన విశేషమైనదిగాని, మితిమీరిన కాయకృష్ణమువల్లగాని, ప్రకృతి విరుద్ధమైన ఆహార విహారాదువల్లగాని, గృహచ్ఛిద్రాలవల్లగాని, ఏ బన్నిటి కలయికవల్లగాని కలిగిఉండవచ్చు. కారణముపైకి తీర్చదయినదిగా కనబడినా, దాని పర్యవసానము గొప్పది కావటములో సందేహము లేదు. ఈ పరిస్థితులకు సరి అయే వాడు సాధారణముగా, క్షయరోగుల, వ్యాధి నెమ్మదిందిన తరువాత బలహీన

దశలో ఉన్నవారు, దీర్ఘవ్యాధులు కలవారు, సుఖవ్యాధులు కలవారు, వివాహానికి నూర్వయే మాతలయినవారు, మన స్థితిములేక ఆత్మహత్యలకు ప్రయత్నించేవారు, అంగవైకల్యము కలవారు నని మనము గ్రహించుకొనవచ్చు. అంగవైకల్యము కలవారికి కృత్రిమవయవములను అమర్చటానికి, నేత్ర రోగులకు కంటి అద్దములు కొనటానికి, దీర్ఘవ్యాధులతో పీడింపబడేవారి జీవనోపాధికి, ఇతర రోగులకు వారి వారి పరిస్థితులకు తగిన విధముగా ధనసహాయము కావాలి. లేక వస్తురూపముగా నైనా సరే - సహాయము ప్రధానమయినది. వీరిది అస్వస్థతలోని అసహాయత. దీనిని సంఘ పంముగా నివారింపవచ్చు. ఈవిధమైన సంఘసేవకు శిక్షణ అవసరమని గుర్తించబడి పాశ్చాత్య దేశాలలో శిక్షణా పాఠ్య విధానము నిర్ణయింపబడ్డాయి. ఉపచారిక రోగికి ఉపచారము చేస్తూ తనమీద ఆధారపడేటట్లు చేస్తే, సంఘసేవకి సహకరించి, రోగికి తన సమస్యలను తాను పరిష్కరించుకొనే శక్తిని, సామర్థ్యాన్ని కల్పిస్తుంది.

ఇతర దేశములలో భారతదేశములో ఉపచారవృత్తి శాస్త్రసమృద్ధిముగా అభివృద్ధి చెందని కారణాలలో అస్పృశ్యత ప్రధానమైనది. దేశములో స్త్రీలకు సాంఘిక ప్రతిపత్తి లేకపోవటము, మహమ్మదీయులకు గోమా ఉండటము, ప్రజలలో జాతి వైషమ్యాలు ఉండటము, విద్యాప్రచారము తక్కువగా ఉండటము, భాషాభేదాలు, పేదరికము, అనేక సంవత్సరాల జాతి దాస్యము, రాజకీయసంచలనముచేత భారతదేశము ఈవిషయములో కావలసినంతగా పురోగమించలేక పోయినది.

భారతదేశములో రోగులకు వైద్యోపచారాలుచేసేవారిలో మిషనరీ వైద్యులు, నర్సులు అధికసంఖ్యాకులు. 19 శతాబ్దపు చివరిభాగములో ఇంగ్లండు ఆస్ట్రేలియా ప్రాన్సు మొదలైన ఇతరదేశాలనుండి కొంతమంది సిస్టర్లు, ఆమెరికానుండి మిషనరీ నర్సులు భారతదేశానికి వచ్చారు. 1885 లో ప్రభుత్వవైద్యాలయాలలో స్త్రీలకు వైద్య వృత్తిలోను, ఉపచారవృత్తిలోను శిక్షణ ఇవ్వటానికి పూనుకొని ప్రారంభించారు. స్త్రీ రోగులను చూడటానికి పురుషులకు వీలులేదు కనుక, భారతీయవనితలు శిక్షణపొందే

శరత్ సాహిత్యము

40 విడి పుస్తకాలుగానూ ముద్రులగొలిపే టైండుగల 14 సంపుటములుగానూ వచ్చాయి. పెట్టు య. 72-8-0.

ఇంకా ఇతర వివరములు

దేశికవిశామండలి, విజయవాడ.2.

రవి టాయ్లెట్స్

అందముక,
వచ్చును

రవి గ్లీసరైన్ సాప్

రవి శాంపూ & కో., మద్రాసు.22.

తరకు విదేశీయులే పనిచేశారు. ప్రభుత్వ పరమగా వైద్యాలయాలు నిర్మింపబడి అవి విజ్ఞానపరిపాలనలో ఉండేవి.

భారతదేశములో ఉపచారికలకు ప్రథమ శిక్షణాలయము 1854 లో మదరాసులోను, తరువాత బొంబాయిలోను స్థాపింపబడ్డాయి. అటుతరువాత మిషనరీ వైద్యాలయాలు నిర్మింప పాఠశాలలు స్థాపించబడినాయి. ప్రభుత్వవైద్యాలయాలు వాటిని క్రమముగా అనుసరించాయి. మిషనరీవైద్యాలయాలలో క్రైస్తవులకుగాని, క్రైస్తవ మతము స్వీకరించబడినవారికిగాని శిక్షణ నివ్వటానికి అనుమతించేవారు. ప్రభుత్వ పాఠశాలలు ఈ నియమాలను పాటించలేదు. ఉపచారికవృత్తిలో, ఉన్నతపాఠశాల విద్యను ముగించినవారికి శిక్షణ ఇవ్వవచ్చునని నిర్ణయింపబడ్డది. 1945 నాటికి భారతదేశములో 150 నిర్మింప శిక్షణాలయాలు స్థాపింపబడ్డాయి. దేశము స్వాతంత్ర్యమును పొందిన తరువాత ప్రభుత్వమువారిచే ఉత్తరమున ఢిల్లీలోను దక్షిణమున చెల్లూరులోను మిషనరీలచేతను రెండు నిర్మింప కాలేజియేటు పాఠశాలలు స్థాపింపబడ్డాయి. చెల్లూరులో 1909 నుండి నిర్మింప పాఠశాలలు నడుపబడుతున్నాయి.

1918 లో చెల్లూరులో ఒక మహిళా వైద్యకళాశాల స్థాపింపబడ్డది. దానిలో 1945 నుండి పురుషులకు కూడా ప్రవేశ మిస్తున్నారు. ఇది భారతదేశములో ప్రథమ కేంద్రముగా పనిచేస్తున్నది. ఇది అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలు, కెనడా, ఇంగ్లండు దేశాలలోని 40 దర్శి సంఘాల సహాయ సంపత్తిగల ప్రజాసంస్థ. దీనికి అనుబంధముగా 1946 లో నిర్మింప కళాశాల స్థాపింపబడ్డది. దీనిలో పట్టభద్రులయిన వారికి బి. యస్ సి (B. Sc) డిగ్రీయిస్తారు. భారతప్రభుత్వము నర్సులను కొంతమందిని ఉన్నత విద్యకై విదేశాలకు పంపింది.

భారతదేశపు రెడ్ క్రాసు సంఘము వారికి ఉన్నత పరమవారి సహకారము ఉన్నది. మంత్రిసాని శిక్షణలో కూడా మొత్తము 2 సంవత్సరాల కాలము శిక్షణ నిచ్చి హెల్తు విజిటర్లను సిద్ధము చేస్తున్నది. వీరు, పాఠశాల విద్యార్థులకు, కుటుంబాలకు సహాయము చేస్తూఉంటారు. ఈ సంఘము చలన చిత్రాలద్వారా ఆరోగ్య విధులను ప్రజలలో ప్రచారము చేస్తున్నది. హెల్తు ప్రాజెక్టులను స్థాపించింది.

ఇతరదేశాలలోవలెనే భారతదేశములో కూడా యుద్ధానంతరము నిర్మింపలలో అంతకు పూర్వము ఆచారములోలేనివి, ఉపాదించినవి మార్పులు వచ్చాయి; స్త్రీలు, పురుషులకు, సైనికులకు ఉపచారము చేయటానికి సమ్యుతించారు.

రెండవ ప్రపంచ మహాయుద్ధకాలములో ఉపచారికలసంఖ్య అల్పముగా ఉన్నకారణముచేత అధికవిద్యావంతులుకొని బాల బాలికలకు, హిమాలయ పర్వతసమీపములో కాలింపాంగ్ లో ఒక శిక్షణాలయము స్థాపించారు. వీరికి 10 నెలలకాలము శిక్షణ నిచ్చి ఆగ్నిరివ్ (Auxiliaries) అని పిలచేవారు.

భారతదేశములో శిక్షణపొందిన నర్సుల సంఘము (The Trained Nurses' Association of India) 1908 లో స్థాపింపబడింది. ఇది 5000 నుండి సభ్యులను చేర్చుకొన్నది. దీనికి ఉత్సాహవంతులైన విద్యార్థి నర్సులకాఖ అనుబంధముగా ఉన్నది. భారతదేశమందంతటా ఉపచారికలకు సహన స్థాయిని నిర్ణయించటానికి కృషి సలుపుతున్నది.

మిషనరీవైద్యాలయాలలో మగనర్సులకు శిక్షణఇచ్చే ఆచారము ఉన్నది. కొని ప్రభుత్వవైద్యాలయాలలో ఈ విధానము లేదు. 1937 నుండి మగనర్సుల శిక్షణకై పాఠశాలలు ఏర్పడ్డాయి. యుద్ధకాలములో వారి అవసరము కలిగింది. వారిని ఉద్యోగులుగా నియమించటము కూడా జరిగింది. మనదేశములో ఈ కాలలో దాదాపు 1000 పట్టభద్రులు, 400 నుండి విద్యార్థులు పురుషులలో ఉన్నారు.

మొత్తమువీడ భారతదేశములో ఇవ్వబడిన ఉపచారిక వృత్తిని ఆభిమానము మొలకలెత్తుతున్నది. మగ్యకాలములో ఉపచారికను (నర్సు) పరిచారికగా (సేవకురాలిగా) భావించేవారు. ఉపచారిక వృత్తిని సీదముగా చూసేవారు.

పాశ్చాత్యదేశాలలోని ఉపచారికల చరిత్ర గమనించి చూస్తే, భారతదేశములో ప్రతి స్త్రీకి ఆ శిక్షణ నివ్వటము అతసరమనిపించక మానదు. ఉపచారికా శిక్షణ వైద్యాలయాలలో చేరి ఉద్యోగాలు చేయదలచినవారు కూడా పొందివచ్చు. తన కుటుంబానికి సంఘానికి సేవ చేయవచ్చు. అవసరమనిపించినప్పుడు వృత్తిగా మార్చుకొనవచ్చు. ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికలో నర్సులకు దాయాలకు శిక్షణనిచ్చి శిక్ష కేంద్రాలలోను ప్రసవ కేంద్రాలలోను వారిని నియమించవలెనన్న నిర్ణయము జరిగింది. శిక్షణ కేంద్రాలనుకూడా అధిక సంఖ్యలో ఏర్పాటుచేశారు. ఈ అవకాశాలను స్త్రీ జనము ఉపయోగించుకొని, సవరైతన్యముతో కుటుంబాలను, సంఘాన్ని, ఉద్ధరించి, తమ జీవితాలను సార్థకము చేసుకొనవలసినదని స్వతంత్ర భారతము ఆశిస్తున్నది. ★

జీవితమును మలబద్ధకము

భారముగా చేయనీయకండి

కంపానీ. కోస్టెంకెను, అరిమింకెను, రిపిటెన్, కుంకెన్, తమను ఇవన్నీ కేంద్రములోని అరిమింకెను కంపానీయేషన్ ద్వారా కలిపి కలపబడినది. ఈ కలిపి పిల్లలకు కూడా చేయవలసినది. బ్రాక్ లాక్స్ వేదింగ్ నే బిల్ వత్తవ వేదాంగము, అరిమింకెను దా ద్వారా విరివకరి మలమును ఉత్తమంబు కలిపి ద్వారమును కలిపి విరివకరి మలమును విరివకరి మలము. ఈ లాక్ లాక్స్ విత్త ఉత్తమంబు కలిపి. రేపు ఎంక కలిపి. ఎంక కలిపి. విరివకరి మలమును. కలిపి విరివకరి మలమును. బ్రాక్ లాక్స్ విత్త ఉత్తమంబు కలిపి.

బ్రాక్ లాక్స్ విత్త ఉత్తమంబు కలిపి. రేపు ఎంక కలిపి. ఎంక కలిపి. విరివకరి మలమును. కలిపి విరివకరి మలమును. బ్రాక్ లాక్స్ విత్త ఉత్తమంబు కలిపి.

విత్త ఉత్తమంబు కలిపి. రేపు ఎంక కలిపి. ఎంక కలిపి. విరివకరి మలమును. కలిపి విరివకరి మలమును. బ్రాక్ లాక్స్ విత్త ఉత్తమంబు కలిపి.

సహవిద్య

విద్య అంటే జీవితపరిస్థితుల కనుగుణంగా జీవితపంథా ననుసరించటంలో కేటగి గరపడం. ఇది పురుషులకే అవసరం. అన్ని అభిప్రాయం పూర్వం అన్ని సమాజాల్లోనూ గాఢంగా వాటుకుపోయింది. అంచేత విద్యాభ్యాసం పురుషులకే గరపు తుండేవారు. ప్రాచీన రాజ్యం 'స్పార్టా' (Sparta)లో మాత్రం స్త్రీలకీ అధిక ప్రాముఖ్యం ఉండేదని ప్రాచీన గ్రంథాల వల్ల తెలుస్తోంది. స్త్రీల భౌతిక బాతావరణం గృహప్రాంగణాల్లోనే పరిమితం కావటంవల్ల, గృహకృత్య నిర్వహణకీ అవసరమైన కేటగి తెలుస్తోంది ఇహుండేవారు. అందుగా కొన్ని వటుంబాల్లో మాత్రం గృహాల్లోనే స్త్రీలకీ గ్రంథపఠనం నేర్పటం మనకీ చరిత్రలో కనిపిస్తుంది. మన చరిత్రలో గాయత్రీ, మొల్ల, జిజ్ఞాసాబాయిల వంటి సతీమణుల చరిత్రలు ప్రకాశమానింగా వెలుగుతున్నాయి.

ఇరవయ్యో శతాబ్దంవరకూ స్త్రీ విద్య దైన్యస్థితిలో ఉండేది. శతాబ్దాల తరబడిగా వ్యాకరణ పాఠశాలల్లోనూ, (Grammar Schools) విశ్వవిద్యాలయాల్లోనూ పురుషులకే ప్రవేశం ఉండేది.* ఆక్స్ ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయంలో స్త్రీలకీ పరిపూర్ణ సభ్యత్వం 1920 సం॥ వరకూ లభ్యం కాలేదు. కేంబ్రిడ్జిలో 1947 లో లభించింది.* తూర్పు దేశాల్లో స్త్రీలపై నిషేధాలు ఇంకా నిశ్చయంగా ఉండేవి. శాస్త్రాల్లో ఏం చెప్పబడి ఉన్నా - గృహ కృత్య నిర్వహణ ద్వారా వటుంబనవ చెయ్యటం, పురుషుల విషయంలో వినయ విధేయతలతో ప్రవర్తించటం అది నిర్ణీత విధానం (Deliberate Policy) ద్వారా కొనివ్వండి, సహజ పరిణామం (Natural evolution) వల్ల కాని వ్వండి - ఆచారం అయింది. స్త్రీలకీ పాఠశ్రయం నిర్దేశించబడింది; కాని పురుషులకీ స్త్రీలపై అధికారం ఇవ్వబడింది. మన్యయంలలో ఈ సరిస్థితులపై విప్లవ జ్వాలల్ని కొంచెం సామానులైన సంస్కర్తలు లేవదీసి, మత చారల్ని వ్యతిరేకించటం మహాపరాధంగా పరిగణించటంవల్ల, ఈ విప్లవోద్యమనాయకులవెలుగు

* ఈ గుర్తుల్లోని విషయాలకీ ఆధారం: "Oxford Junior Encyclopaedia. Oxford University press"

సాంఘిక మతచారాల ఉక్కుశాసనానికీ తట్టుకోలేకపోయింది. వీరేశలింగంపంతులు గారు తమ సంస్కరణ మొదటిసారిగా అనుభవించిన కష్టాలు ఆంధ్రపాఠకులకీ బాగా తెలిసినవే. సమానత్వం, సోదరత్వం, బంధుత్వం గట్టిగా ప్రచారంలోనికి వస్తూన్న ఆధునికయుగంలో స్త్రీ ఉద్యమనాయకుల ప్రయత్నాలకీ ఇంత నిరోధం కలిగినప్పుడు సాంఘిక కట్టుబాట్లని విధేయతగా అనుసరించటం, గౌరవలక్షణంగా పరిగణించబడే మన్యయంలలో ఈ నాయకుల యత్నాలు ఫలించకపోవటంలో ఆశ్చర్యం ఏముంది? స్త్రీ విద్య ఇంత దైన్యస్థితిలో ఉన్న కాలంలో సహవిద్య అనేది ఆలోచించటానికే నా విలుగానివిషయం.

పశ్చిమప్రపంచంలో 19వ శతాబ్దంలోనూ, పాశ్చాత్యప్రపంచంలో 20 వ శతాబ్దం

డి. వెంకటరావు

లోనూ, విప్లవాత్మకమైన మార్పులవచ్చాయి. స్వాతంత్ర్య, సమానత్వ వాయువుల్ని స్త్రీలు పీల్చడాని కవకాశం లభించింది. ఇప్పుడు కూడా ప్రాస్తు, ఈశ్వరేశ్వర్ల స్త్రీలకీ వోటింగుహక్కు లేకపోయినా, బిటులలో స్త్రీలు ప్రభువులసభలో (House of Lords) సభ్యత్వానికి అర్హులు కాకపోయినా, స్త్రీల విద్యారసరాన్ని అన్ని నాగరిక దేశాల్లోనూ గుర్తించారు. దానికి తగిన ప్రాముఖ్యతనిచ్చారు.

ఇంక స్త్రీలకీ పురుషులతో బాటు సహవిద్యని గరపటమా లేక ప్రత్యేక పాఠశాలల్లో విద్యాబోధ చెయ్యటమా అన్న ప్రశ్న సహజంగా ఉద్భవించింది. ప్రాథమిక భేదాలు (Basic Differences) స్త్రీ పురుషుల మనస్థితిలోనూ, శారీరకభేదాల్లోనూ, అభిరుచుల్లోనూ దృఢోదరం అవుతుండటం వల్ల పురుషులకీ సరిపడే విద్య స్త్రీలకు ఎంత వరకూ అవసరం? లేక అన్ని విషయాల్లోనూ, స్త్రీవిద్య పురుషులవిద్యకీ భిన్నంగా ఉండాలన్న ప్రశ్న ఉద్భవించింది. దీనికి సరియైన సమాధానం లభించినప్పుడు సహవిద్యా, ప్రత్యేకవిద్యా అన్న ప్రశ్నకీ సమాధానాన్ని చెప్పగలం.

ఈ విషయాన్ని దర్శించేముందు 'సహ

విద్య' అనే పదానికి అర్థాన్ని బాగా తెలుసుకోవటం అవసరం. ఒకే పాఠశాలలో, ఒకే ప్రణాళిక ననుసరిస్తూ విద్య నేర్పటం సహవిద్యగా మన దేశంలో సామాన్యులచేతనే గాకుండా, విద్యావేత్తలచేత గూడా పరిగణించబడుతుంది. ఈ అభిప్రాయం సరిగాదని కొంత ఆలోచనవల్ల తెలుతుంది. ప్రస్తుతం 'సహజీవనం' (Co-existence) అన్న సిద్ధాంతం పండిత, పామరుల ఆలోచనలమీద అమితమైన ప్రభావాన్ని కలిగివుంది. ఈ సిద్ధాంతానికి అర్థం, కేవలం వారూ, వీరూ తగవులు లేకుండా, ఎవరి ప్రాంతాల్లో వారు యుద్ధ ప్రాణభయాల లేకుండా నివసించటం మాత్రమే నని ఎవరంటారు? దాని అసలు స్వరూపం - తగవులు పోట్లాటలూ లేకుండా నివసించడమే కాదు; పరస్పరం సహకరిస్తూ, సామూదాయిక జీవనంలో ప్రేమ, మైత్రి భావాలతో మెలకుతూ, ప్రత్యేక జీవిత పద్ధతుల్లోంచి ఒక నూతన మనాత్మర సామూదాయిక జీవనాన్ని నిర్మించి, తిరుగుగులా అన్ని శతాల ప్రజలూ ప్రవర్తించి, భేదభావాల్ని నిర్మూలించి, అంతరాతీయ సామూదాయిక సంస్కృతి రీతుల్ని (Common Universal cultural pattern) నిర్మించుకుని దానిలో భాగస్వామ్యాన్ని అనుభవిస్తూ, ఆ సంస్కృతీ హద్దుల్ని పెంచటంకోసం నిరంతరం సోదరభావంతో కృషిచేస్తున్నప్పుడే సహజీవనం యధార్థ స్వరూపాన్ని దాల్చుతుంది. అశ్విభంగా 'సహవిద్య' అంటే - తగతిగదుల్లో బాలురు ఒక వరకలోనూ, బాలికలు మరొకవరకలోనూ కూర్చుంటూ పరస్పరం సంబంధం లేకుండా వీరి ప్రత్యేక జీవనాన్ని వీరూ, వారి ప్రత్యేక జీవనాన్ని వారూ గడపడం - అని అర్థం చెప్పటం - సహవిద్యకీ వికృతార్థాన్ని కల్పించటం అవుతుంది.

పశ్చిమదేశాల్లో సహవిద్యకు ఈ అవ్యయం కనిపించదు. బాలబాలికలూ, ప్రాథమిక దశనుండి విశ్వవిద్యాలయ దశవరకూ, ఒకే వటుంబపు సభ్యులలాగా మెలకుతూ, వినోద, విజ్ఞాన, ప్రకాంతి, మేకాస కార్యక్రమాల్లో సహాదరులూగ, ఆత్మీయులూగ పాల్గొంటున్నారు. దీనితోబాటు స్త్రీల అభిరుచులు గుర్తించబడి, నాట్య, గాన, గృహ నిర్వహణాది రంగాల్లో తమ పాత్ర

ఈ ఆశ్చర్యకరమైన రాత్రి పగలు
చర్మ రక్షణ సాధనతో
మీ చర్మమును సొగసుగ మరియు
మనోహరముగ ఉంచుకోండి

రోజునైతే పొండ్స్ కోర్ట్ క్రీమ్ మరియు
మెడిసింగ్ క్రీమ్లను పొండ్స్ పేషింగ్
క్రీములు మీ చర్మమునకు రక్షణనిచ్చి
కాచిది మృదువుగా, అందముగ ఉంచును.

చర్మమును మృదువుగా, నిర్మలముగా
చేయుటకు రాత్రి వాడే క్రీమ్

మీకు మెరుకువగుచున్న రోజునైతే పొండ్స్ కోర్ట్
క్రీమ్ వాడండి. అది కొన్ని వేలసార్లలోకీ మీ చర్మ
మీకు కావలసిన సహజమైన మానెల మరియు
శ్రేష్ట రోజుమొదల వచ్చినట్లే ఉద్భవించి వెచ్చుకును.
కాక కాచిది లేకగా మరియు మనోహరముగా
ఉంచుటలో సహకరించును.

పొండ్స్ కోర్ట్ క్రీమ్ అద్భుతముగ చర్మమును
క్షుణ్ణముచేయును. రోజు రంధ్రములు వెళ్లని కాకుండా
రక్షణనిచ్చి మీ చర్మమును ఎల్ల వర్షమునకు
నిర్మలముగ ఉంచును.

పొండ్స్
కోర్ట్ క్రీమ్
పేషింగ్ క్రీమ్

చర్మమును కాపాడుటకు మరియు మందరముగా
చేయుటకు మగలు వాడే క్రీమ్

లేకగా మరియు మెరుకువగుచున్న పొండ్స్ పేషింగ్ క్రీమ్
నైనైతే ముఖమునకు రానుకుంటే మగలవే మీ అందమును
అధికము చేస్తుంది. మనోహరము, నిర్మలముగనైతే చర్మ
మును పొడుచేయుచున్నది. మార్మరకై మరియు పడగాడ్చుట
మించి యిది మీ చర్మమునకు సౌమ్యరక్షణ నిచ్చును.

మరియు పొండ్స్ పేషింగ్ క్రీమ్ మీకు జిడ్డుగా ఉంటే
చర్మమునకు ఒక అద్భుతమైన పాదము—మీకో రోజు
రంధ్రములకు అర్థి కోణము కలిగిందే అధికమైన మానెల
శుభము చేయవచ్చును.

ప్రతిరోజు తుదమైన క్రింద వారి సౌందర్య రక్షణకు మీ రెండు క్రీములనే వాడు
చున్నాడు. మీరూ వారివలె పొండ్స్ కోర్ట్ క్రీమ్ రాత్రి మరియు పొండ్స్ పేషింగ్
క్రీమ్ మగలు వాడండి. కృతజ్ఞత సహజమైన వుత్సమువలెను మీ ముఖమును
తానుకొని మీరు చరిత్రకావడం.

అని నిర్వర్తించటంలో కృతకృత్యులవుతున్నారు. ఈ సందర్భంలో మనం సర్వ సాధారణంగా విశేష 'సెక్సు నైతిక పతివాన్ని' గురించి ఆలోచించటం అవసరం. పశ్చిమదేశాల్లో విశ్వం ఖలజీవనం (Promiscuous Sex Life) ఉంటుందనీ, పాతివ్రత్యం చాలా తక్కువనీ, మనం తరుమా వింటాం. ఈ నింద సత్యమైతే పై జెప్పిన సహవిద్య గర్హ్యమే. పశ్చిమ సభ్యతని నిందించటమే ముఖ్యోద్దేశముగా గల కొన్ని గ్రంథాలవల్లనూ, పాశ్చాత్య దేశాల్లో పర్యటించిన మన భారతీయుల వికృతానుభవాలవల్లనూ - ఈ అభిప్రాయం ప్రచారంలోకి వచ్చింది. పశ్చిమ దేశాల్లో అందరూ, తేక అధిక సంఖ్యాకులు విశ్వం ఖలజీవితాన్ని అనుసరిస్తూఉంటే, ఆ సభ్యత ఏనాడో అధోగతిపాలైపోయి, ఏ విషయంలోనూ ఇతరులకి మారదర్శకంగా ఉండకుండా ఎప్పుడో నాశనమై ఉండేది. స్త్రీ పురుష కాయక సంబంధమైన నైతిక జీవితం అగుమంగానున్న జాతి అన్ని విషయాల్లోనూ మృగ్యంగా ఉంటుందన్న సంగతి అందరూ అంగీకరించింది. పశ్చిమ దేశాల నుంచి దేశభక్తి, సాంఘిక సేవ, స్వాస్థ్యోత్థి వాంఛ, ఆర్థిక సాంఘిక పురోభివృద్ధి, క్రమ శిక్షణ, విజ్ఞాన విశేష విషయాల్లో మనం అనుకరిస్తున్నవీ అనుకరించవలసినవి చాలా వున్నాయని మన నాయకులు పదే పదే నొక్కి చెబుతూనే ఉన్నారు. అమెరికా ప్రాన్సు దేశాలే పశ్చిమసభ్యతకి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నాయనకోవడం పొరపాటు. అమెరికాలో కూడా ఒక సంవత్సరంలో వివాహితులయిన వారిలో నూపన వంతు విడాకులు కోరతారని మనం వింటాం. కాని మూసింట్ల రెండువంతులు, అంటే అధిక సంఖ్యాకులు విడాకులు కోరరన్న సత్యం గుర్తించం. పాతివ్రత్యం, సతీత్యం మన దేశంయొక్క మేనాపలీగాదని చెప్పడం మాత్రమే ఈ వ్యాసకర్త ఉద్దేశ్యం. సభ్యతగల అన్ని దేశాల్లోనూ సతీత్యానికి సంఘంలో ఉన్నత స్థానాన్ని ఇస్తూనే ఉన్నారు. అదివరలో భర్తకు విడాకు లిచ్చిన సింప్సన్ సతీని తమ రాణీగా బ్రిటిష్ ప్రజలు అంగీకరించడానికి ఇష్టపడలేదు. విడాకుల కోర్టులమట్టూ తిరిగేవారికి ఏ దేశంలోనూ (అమెరికాలో కూడా) సంఘంలో గౌరవంలేదు.

సమాజంలో స్త్రీ పురుషులు సహజీవ కానికి దోహద మివ్వాలంటే, 'సహవిద్య' అమలుజరగాలి. సుశిక్షితలై, కర్తవ్యతా ప్రబోధితులైన ఉపాధ్యాయుల పర్యవేక్షణలో సహవిద్య ద్వారా సహజీవన లక్ష్యాన్ని సాధించవచ్చు.

* ఉత్తర ఐర్లాండులోనూ, స్కాట్లాండులోనూ, ఉత్తర ఇంగ్లాండులోనూ సహ

విద్య ఎక్కువగా ఉంది. బోర్డింగ్ స్కూళ్ళు మాత్రం ప్రత్యేక సంస్థలు. విశ్వవిద్యాలయాల్లో సహవిద్యనే అనుసరించారు అమెరికాలో స్కూలు జనాభాలో 97% సహవిద్య సంస్థల్లోనే చదువుతున్నారు. రష్యాలో సెకండరీదశలో సహవిద్యని కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం స్థాపన కాలంలో నిషేధించారు; ప్రాథమిక యూనివర్సిటీ దశలో మాత్రం అనుసరిస్తున్నారు. జపానులో 91% పైగా సహవిద్య సంస్థలు.

మనదేశంలో సహవిద్య సంస్థలు అధికమైనవి. కాని స్త్రీల పాస్కుటూ, ట్రైనింగు స్కూటూ, ట్రైనింగు కాలేజీలూ కూడా చాలా వున్నాయి వూనాలో స్త్రీలకి ప్రత్యేకంగా ఒక విశ్వవిద్యాలయం ఉంది. మన సహవిద్య సంస్థల్లో స్త్రీ పురుషుల మృగ Segregation అమలులో ఉంది.

విద్యార్థిదశలో సహజీవనంవల్ల సమాజంలో స్త్రీ పురుషుల సహజీవనం సాధ్యపడటం గానుండా, అనేక వ్యక్తిగతసామాజిక ప్రయోజనాలున్నాయి. బాలబాలికల్ని వివేదియటంవల్ల అన్యభావికమైన కుతూహలం ఏర్పడి అనేక విధములయిన దుష్పరిణామాలు కలుగుతాయి. మనం బాలరహస్యలు గడుల్లోనూ, నోట్సులు ప్రకాల్లోనూ చూసే అసభ్యరచనలు చిత్రాలకి ఈ అన్యభావికమైన కుతూహలమే కారణం. ఈ కుతూహలాన్ని చాకబారు సెక్సు పుస్తకాలు, ఫిబ్యూలూ తృప్తిపరుస్తున్నాయి; మగవైపు వృద్ధిచేస్తున్నాయి. సహవిద్య వల్ల ఈ కుతూహలం క్రమంగా తగ్గి అనేక మంచి ఫలితాలకి దారితీస్తుంది. స్త్రీల సమక్షంలో పురుషులు తమ తెలివితేటల్నీ, వ్యక్తిత్వాల్నీ, కార్యవత్తులనీ ప్రదర్శించటాని కుతూహలని చూపిస్తారు. సహవిద్య సంస్థల్లో సమానస్థాయిలో యుద్ధరూ మెలగుతారు. స్త్రీని తనతో సమానంగా గౌరవంగా చూసే దృక్పథానికి (ఇది ఇంకా ఉపన్యాసాల్లోనూ, పుస్తకాల్లోనూ మాత్రమే కనిపిస్తోంది) పునాదులు సహవిద్యవల్ల వెయ్యవచ్చు. ప్రత్యేక విద్య అసహజం. మన ఇంట్లో స్త్రీ పురుషుల సహజీవనం సహజం. ప్రత్యేక విద్యవల్ల విద్యార్థులయొక్క, ఉపాధ్యాయులయొక్క భావాలు కుంటుపడతాయి. దృక్పథం బాగా సంకుచితం అవుతుంది. స్త్రీ పురుషులకి ఒకరి నొకరు బాగా అర్థం చేసుకునే అవకాశం లభించదు. Self-Centredness వల్ల దుష్పరితాల్ని మన

ప్రత్యేకాస్త్రవేత్తలు నిరూపించాడు. కనక సమానత్వంలో స్త్రీ పురుషుల సంఘంలో మెలగాలన్నా, స్త్రీ పురుషుల మృగ మనదేశంలో ప్రస్తుతం కనుపిస్తున్న వైరుధ్యం పూర్తిగా పోవాలన్నా, సహవిద్య ఎంతైనా అవసరం. మన కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకి ప్రత్యేకవిద్యయందూ, సహవిద్యయందూ కూడా నమృకం ఉన్నట్లు కనిపిస్తోంది. పరస్పర వైరుధ్య విధానాలవల్ల సమాన భక్తి మాని ఈ విషయంలో స్పష్టమైన విధానాన్ని నిర్ణయించుకోవడం అవసరం.

కాలేజీలలో పరిస్థితులు

హైస్కూలు, కాలేజీ చదువులలో సహవిద్య అనేక చిహ్నాలకు దారి తీయచున్నది. ముఖ్యముగా కళాశాలలలో విద్యార్థినులపరిస్థితి చాలా శోచనీయుముగా నున్నది. నిర్భయముగా ప్రశ్నిలకు జవాబులు చెప్పటకుకొని, తమకు కలిగినసంజేహములను లెక్చరర్ నడిగి నివృత్తి చేసుకొనుటకుకొని యీనాటి విద్యార్థినులకు అవకాశములేదు. ఎంతెక్కువ వంతుకుని సజీచినను కాలేజీవిద్యార్థినికి విద్యార్థులు చేరు పెట్టకమానరు. విద్యార్థినులు కేవలము జీవచ్ఛవములవలె కాలేజీ ఆవరణలో సంచరించుచుండుట చాలా విచారకరము. సహవిద్యవలన పురుషులు స్త్రీలు ఒకరి యెడల నొకరు ఎట్లు సంచరించవలయునో తెలియుననియు ఒకరిభావముల నొకరు అర్థముచేసికొనుటకు వీలగుననియు కొందరి యభిప్రాయము. కాని యది కేవల మపోచాయని మన కాలేజీలలో అనుభవమునుబట్టి తేలుచున్నది.

విద్యార్థినికి కాలేజీలో తన కళానైపుణ్యముకొని సంగీతముకొని ప్రదర్శించుట కవకాశము అసలులేనేలేదు. ఇంగురు కేవలము విద్యార్థినులకు విద్యార్థులయెడ గల భయమే కారణము. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో సహవిద్య విద్యార్థినుల కంతమాత్రమును సమపాయముగ లేదని నా అభిప్రాయము.

ఒక విద్యార్థిని, కాకినాడ.

శ్రీ వ త్స వారి

శ్రీ కా షి

దగ్గ, ఉబ్బసములకు దివ్యోపగమం

* ఈ వివరాలు Junior exord Encyclopaedia నుంచి గ్రహించబడ్డాయి.

శాస్త్రిగారి పాండిత్యం

అడివి కనకరాజు

శారదయ్యశాస్త్రిగారు
శాస్త్రాలను చదివారు.
పెద్ద పెద్ద వాదములకు
పెండేరములందారు.
పొరుగురను పండితులకు
భూరివాదముందంటే,
శాలువాను కప్పకొనుచు
శాస్త్రిగారు పయనమైరి..
పొరుగురగపడగానే,
పాలిమేరకు దగ్గరగా,
పిల్లనగ్రోవిని పూదుతు
గొల్లతోకడు కనబడగా
చేరజేరి శాస్త్రిగారు
ఈరీతిగ నడిగారు:
“వాడలోన నెక్కడోయి,
వాదముంట పండితులకు?”

“అయ్యా తమరేమైనా
అంతగొప్ప పండితులూ?”
అని గొల్లడు శాస్త్రినడుగ
బొసనె నా విద్వాంసుడు.
“మాఉళ్లో నాటిలేని
మహాపండితులు కలరు.
వారిని గెలవటమంటే
వారధికట్టుటే వార్ధికి.”
“చాలుచాలు, నావిద్యకు
సరిపోయినవారు లేరు.”
“శాస్త్రిగారు! మీరే యే
శాస్త్రాలను చదివారు?”
“ప్రతిశాస్త్రం ఆసాంతం
పట్టిపట్టి చదివాను.”
“అయితే నేనొక్కప్రక్క
అమగుతాను కెలవీండి!”

గొల్లవాడు తనచేత్తో
గుప్పెడు ఇనకను చూపుతు,
“అయ్యా ఇదిఎంతయుండు?”
ననగానే శాస్త్రిగారు,
సమాధానమియ్యలేక
ప్రమాదమున పడితిననుచు,
“చేతిలోని యిసుకలెక్క
చెప్ప తెవరిసాధ్య” మనెను.
విని యీమాటలు గొల్లడు
విరగబడుతు నవ్వాడు:
“శాస్త్రాలను చదివారే,
సమాధానమియ్యలేర?
ఇది గుప్పెడు ఇనకండి!
ఇప్పుడైన తెలిసికోండి!”
ఈమాటలు విన్న శాస్త్రి
ఇంటిముఖంపట్టి తలచె:
“గొల్లనికే ఓడిపోతి,
గొప్పవారి నెట్లు గలుతు?”

తోడేలు - మేకపిల్ల

అంతచక్కని మేకకూన
అదియొకటె ఆమందలోన;
అంత సొగస గుమేకపిల్ల
అదిగాక కలదనుట కల్ల.

పట్టువలె మెత్తనగుమేన
పడి నిలువలేదు ఈగైన;
దాని గన్నంతనెదలోన
దయ గొనును కటికదాడైన.

చెంగునన్ దినము దినమెల్ల
చెంగలించును మేకపిల్ల;
నిముసమేనది లేక తల్లి
నిలువజాలదు బెంగటిల్లి.

ఒకనాడు అది దూరమరిగి,
ఒంటిగా అడవిలో తిరిగి,
దాహమై ఒక్క సెలయేరు
దరిసినది త్రావగా నీరు.

అంతనేతెంచె నొక వృకము;
అతిభీకరము దాని ముఖము;
జలుమన తన యల్లమందు
తల్లడిలెను మేకకందు.

తోడేలు దాని జూచుచును,
తూస్కారమున నిట్టులనెను:
“ఎవరోయి, డింభకా, నీవు ?
ఇచటి కెందుకు వచ్చినావు ?

సెలయేటి నీటి నిటులేల
తెలక లొనరింతువో చాల ?
ఎవ్వ రనుకొంటివో నన్ను ?
ఏమిచేతునొ చూడు నిన్ను !”

పసిమేక తన తోకడించి,
పలికె, నిలుపెల్ల కంపించి:
“నేనుంటి నీయేటి దిగువ;
నీవు నిలిచిన దేటికెగువ.

నీవున్న దిశనుండి నీరు
నే నున్న తావునకు పారు;
ఎందుకీ రీతి నిందింతు
వేనెట్లు తెలక లొనరింతు ?”

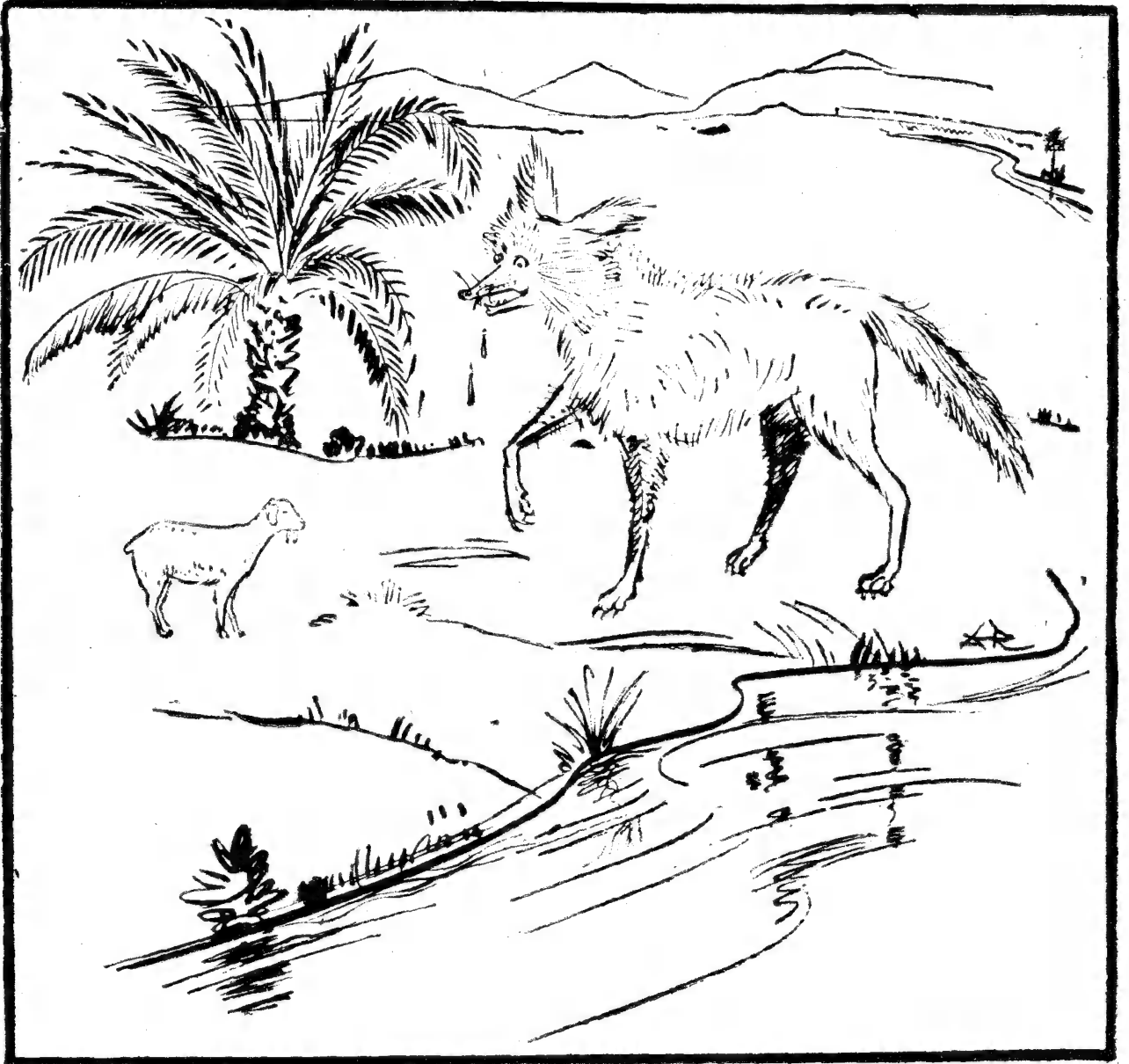
“అది సరే, అటు లుండనిమ్ము,
ఇదివిని సమాధాన మిమ్ము :
ఏవాదిక్రింద నను నీవు
ఎందులకు దూషించినావు ?”
“ఆర్పేలల పసివాడ నేను,

అది ఎట్లు సంభవమ్మోను ?
పొరబాటు పడితి వనుకొందు,
తెరునిమ్ము ఇటు జేరుకొందు.”

ఈరీతి పలుక పసిమేక,
వృకమనెను, అంత టోసీక :
“నిలునిలుము, నీవుగాకున్న
నిందించి యుండు నీయన్న.

అదిగాక, నీతోడవాడు
లాడు ఓపిక నాకులేదు.
తిట్టితివా లేదా నాకేల?
పట్టి నిను తిందునీవేళ."

తోడనే మరునిమేషమున,
తోడేలు తీవ్రరోషమున,
కడతేర్చి అజ కిశోరమును
కబళించె దాని మాంసమును.

సిగ్గువిడిచి బలహీనుల
తెగ్గుచేయు బలవంతులు

నీతి

సాకులేవా చెప్పితమ్ము
సమర్థించుకొన జూతురు

(పెద్దకథ)

హర్షణ్ణయి

హర్షణ్ణయిని కొమ్ముబూరాధ్వని విని, పుష్కలా వతిలోనివాళ్ళంతా ఆనాడు పెందరాళే లేచేశారు. తప్పిపోయిందనుకున్న హెర్మియా ఎక్కడనుంచో వచ్చిందన్నవార్త వ్యాపించటంతోనే, పుష్కలావతంతా, సూర్యోదయంకావటంతోనే కలకలలాడుతో కనపడే తామరకొలనుకుమల్లే ఎక్కడచూసినా వికసించినముఖాలతో కనపడింది.

10

హెర్మియా కంటపడటంతోనే హిపోలిటా ఆమెను మహదానందంతో ఎత్తుకు ముద్దాడింది. ఇంక మళ్ళీ కళ్ళబడదనుకున్న ఆ బాలికను చూడటంతోనే ఆ దాడికి కళ్ళమ్మట నీళ్లు ఆగేయికాదు.

ఎగెయూసు ఆనందానికి మేరలేకపోయింది. 'వచ్చావా నాతల్లీ!' అంటూ వచ్చి ఎదురుగా నిలబడి ఉన్న ఆ పిల్లని పడేపడే అడగటం మొదలెట్టేడు. పొంగిపారలివచ్చే సంతోషంయొక్క ఉధృతం తగ్గేక, 'అమ్మా, ఇతే నువ్వు అడవిలో ఆరోజున చూస్తోండగానే మాయమైపోయావేమిటి? ఏంజరిగింది? ఇన్నాళ్లు ఎక్కడున్నావు?' అని అడిగేడు.

'గుఱ్ఱంమీదనుంచి పడిపోయాను. కాలికి దెబ్బ తగిలింది...బేనుగాని, ఇకముందు నువ్వు ఇంకా కొంచెం వేగంగా స్వారి చెయ్యాలోయ్!' అంది హెర్మియా.

'ఇకముందా? ఇకముందు నిన్ను విడిగా స్వారి చెయ్యనిస్తా ననుకుంటున్నావుకామాను. ఎక్కడకు తీసుకువెళ్లినా ఇంక నిన్ను నా గుఱ్ఱంమీదే కూర్చోపెట్టుకు తీసుకు వెడతాను తెలుసా? మంచిపనిచేశా

వులే! నిన్ను ఇప్పుడు మేము కనుక్కోలేకపోతే మీ నాయనకేమిటి చెప్పడం?' అన్నాడు.

“మేము కనుక్కోలేకపోతే” అని అంటున్నావు, మహా నువ్వు నన్ను వెతికి తీసుకొచ్చినట్లు! నాలింత నేనేగా వచ్చింది?” అంది హెర్మియా నవ్వుతో.

'అది సరేగాని ఇన్నాళ్ళనుంచి ఎక్కడున్నావు?'

'దేవతలుండేవోట!' అంది హెర్మియా.

'నీ వేళాకోళం కట్టిపెట్టి సరిగ్గాచెప్పుదూ తల్లీ నువ్వు తేమంగా ఉన్నావా?' అన్నాడు ఎగెయూసు.

'ఓ! నిక్షేపంలా. ఎదురుగానే నిలపడ్డాగా? చూడు. బేనుగాని, ఎగెయూస్! ఇంక నువ్వెప్పుడూ ఇండియన్లని గాడిదలనీ, పందులనీ అంటే మాట దక్కదు! వాళ్ళంత మంచివాళ్లు ప్రపంచంలో ఎక్కడా ఉండరు తెలుసా?' అంది హెర్మియా.

'ఇతే నిన్ను కాపాడుత ఇండియన్లే నన్నమాట! నీ గుఱ్ఱం ఉత్తరీనుతో కనపడేసరికి నీకోసం అడవి అంతా వెతికేం. చుట్టుపక్కలఉన్న పల్లెలన్నీ వెతికేం. మనమంటే కిట్టనివాల్లేవరో నిన్ను ఎత్తుకుపోయి దాచేసి ఉంటారని, ప్రతియిండియను ఇల్లూ సోదా చేయించాను తెలుసా? సరేకాని నిన్ను ఇంత ఆపేతుతో చూసిన ఆ ఇండియన్లవరో చెప్పేవుకాదు. వాళ్ళకి మంచి బహుమతి ఇస్తాను' అన్నాడు ఎగెయూసు.

'నీ బహుమతి వాళ్ళకక్కర్లేదు. వాళ్ళలో ఒక అవ్వ ఉంది. ఆమెని చూస్తే హిపోలిటా చెప్పిన కథలో మంత్రXతైలాX ఉంటుంది. ఆ అవ్వకు గ్రీకులంటే అస

పాలంకి వెంకటరామచంద్రమూర్తి

వ్యం. 'బహుమతి' అంటూ వెడితివా, నిన్ను రోకలి పుచ్చుకు తరుముకొస్తుంది!' అంది హెర్మియా.

'ఆ ఇండియన్లు ఎవరు?' అని ఎన్నిసార్లు ఎగ యూసు అడిగినా హిరణ్మయి మాట తప్పించేసి వేళా కోళం మొదలెట్టిందే కాని విశ్వజిత్తు గుహ మాట చెప్పిందికాదు.

'పోసితే అమ్మా బ్రతికి బాగుండి కంటపడ్డావు; అదే చాలు' పని చూసుకున్నాడు.

హెర్మియా గాయత్రీదేవికి చేసిన వాగ్దానం ప్రకారం, నాడేకాదు తర్వాతకూడా ఎవరు అడిగినా అడవిలోని ఆ కుటుంబం సంగతి చెప్పలేదు. ఆగుహలో కష్టపడుతోన్న ఆ రాజకుటుంబానికి సాయపడాలని ఆమె అనేకవిధాల ఆలోచించింది కాని, ఎలాగ తోడ్పడాలో ఆమెకు పాలుపోలేదు. వాళ్లమీద కలిగిన గౌరవంకొద్దీ ఆ బాలికకు ఏ భారతీయుడన్నా సానుభూతి ఏర్పడింది. విశ్వజిత్తు కుటుంబాని కామె తోడ్పడలేక పోయినా, పుష్కలావతిలో గ్రీకులు చేతికింద బానిసలుగా శ్రమపడుతోన్న భారతీయులను ఆమె ఎంతో కనికరంతో చూచేది.

11

అలెగ్జాండరు చక్రవర్తి సెల్యూకసును పాలకుణ్ణిగా చేసి తన సేనలతో ముందుకు సాగిపోయాడని చెప్పేము. ఆతనికి ఆర్యావర్తమంతా జయించాలని కోర్కెగా ఉండేది. ఆర్యావర్తమంటే మన దేశంలో హిమాచల పర్వతాలకీ వింధ్య పర్వతాలకీ మధ్యనుండే దేశమంతా నన్న మాట. పంజాబునుంచి తూర్పుగా చాలా దూరం వస్తే మగధరాజ్యంఉంది. ఆకాలంలో మగధరాజ్యాన్ని మహాపద్మనందుడనే గొప్పరాజు మహావైభవంతోనూ పరాక్రమంతోనూ పాలించేవాడు. 'కొడితే ఏనుగు కుంభస్థలాన్నే కొట్టాల'ని సింహం కోరినట్లు, అలెగ్జాండరు చక్రవర్తి, 'యుద్ధంలో ఓడిస్తే మగధరాజునే ఓడించాల'ని కోరేడు.

తనతోబాటు గ్రీకువీరులలో పేరుపొందినవాళ్ళు నందర్ని వెంటబెట్టుకు వెళ్లేడు. పారశీకంలో లేచిన తిరుగుబాటు అణిగిపోయిందన్నవార్త రావటంతోనే అక్కడఉన్న రోహిలసుకు, 'మగధముట్టడిలో నాకు సాయపడలి కనుక రావలసిందని ఉత్తరువు చేశాడు.

రోహిలసుకు యుద్ధమంటే సరదాయేగాని, ఎంత సరదా ఐనవైనా కొంతకాలమయేసరికి ఎవరి

కైనా విసుగువేస్తుంది. ఆతనికి వయసు మల్లించి. తల్లి లేనిపిల్ల హెర్మియాను చూసుకుంటూ మిగిలిన కాలమంతా శాంతంగా పుష్కలావతిలో గడిపెయ్యా లనిపించిందతనికి. కాని చక్రవర్తిఆజ్ఞకు ఎదురు చెప్పటానికి వీలేదు గనక ఎకాయెకీనివెల్లి అలెగ్జాండరును చేరుకున్నాడు. పుష్కలావతికి వెల్లి హెర్మియాను ఒక్కసారి చూడటానికైనా వీలులేకపోయిందతనికి.

కాని తుదకు అలెగ్జాండరు చక్రవర్తికోర్కె ఫలించలేదు. రోహిలసుకుమల్లేనే తక్కిన గ్రీకు యోధులలో చాలామందికి యుద్ధమంటే విసుగు వేసింది. జన్మస్థానమైన మోసిడోనియాదేశంలో వదిలి వచ్చిన తమ భార్యాపుత్రులవైకి భ్యాసం మల్లి, బెంగతో వాళ్ళకి ఇంక ముందడుగు పడిందికాదు. ఆసంగతి కనిపెట్టిన చక్రవర్తి ఇంక తిరుగుముఖం పట్టక తప్పిందికాదు. ఆతడు మగధవరకూ వెళ్ళకుండా మధ్యలోనే సేనలతో తిరిగిపోవలసి వచ్చింది.

'ప్రభూ, దారిలో మాయంట ఒకటి రెండు రోజులు ఆగి మరీ వెళ్లాలి. తమకొరకు పుష్కలా వతిలో ప్రత్యేకం ఒకభవనం తయారైంది!' అన్నాడు రోహిలసు.

'నరే' అన్నాడు చక్రవర్తి. రోహిలసు ముందుగానే ఎగయూసుకు వార్త పంపేడు. చక్రవర్తికి స్వాగతం ఇవ్వటానికిని ఏర్పాట్లన్నీ చేయవలసిందని ఆజ్ఞాపించాడు.

తండ్రి వస్తున్నాడనేసరికి హెర్మియా చాలా సంతోషపడింది. ఆమె తండ్రిని చూసి ఏడదివైగా ఐపోయింది.

ఆమె అలెగ్జాండరుచక్రవర్తిని అంతకుముందు ఎప్పుడూ చూడలేదు' ఆయనకూడా వస్తున్నాడనటం తోనే తనదుస్తులలో మంచివాటిని ఆయన వచ్చినప్పుడు తొడుక్కోవడంకోసం వేరేతీసి ఉంచుకుంది.

చక్రవర్తికి స్వాగతం ఇవ్వటానికి పుష్కలా వతిలో చాలా హడావుడిగా ఉంది. బూజులన్నీ దులిపే శారు. కిటికీలకు కొత్తతెరలు కట్టారు. నేలపై యరవడానికి రత్నకంబళులు సిద్ధంచేశారు. చక్రవర్తికి విందు నిమిత్తం వెండిసామానంతా పైకితీసి మెరుగు పెట్టారు.

తండ్రి, చక్రవర్తి వస్తున్నారేమో అని చూసిరావటంకోసం ఆమె కోట సింహద్వారం వరకూ చాలాసార్లు వెళ్లివచ్చింది. 'వస్తాంటే కొమ్ము బూరా ధ్వనులూ, జయ జయధ్వానాలూ వినిపిస్తా

యమ్మా, అప్పుడు మనం సింహద్వారంవద్దకు పోయి వ్యగ్రతం ఇద్దాం. అన్నాడు ఎగయూను.

చక్రవర్తికోసం ఎదురుచూడటంలో నాలుగు రోజులు గడిచిపోయాయి. ఐదోరోజు ఉదయమే బూరాలు వినిపించాయి. హెర్మియా బంతిలాగ ఎగిరి 'వస్తున్నాను, వస్తున్నార'నుకుంటూ పరుగెత్తింది.

ఆమె అటువంటి ఊరేగింపు ఎప్పుడూ చూడలేదు. మొదట గ్రీకుపైనికులు నడిచివచ్చారు. వాళ్ళు ఈటె మొసలూ, డాలులూ థ థ థ థ మెరిసిపోతున్నాయి. వెనుక గుఱ్ఱాలపైన నేనానులు వచ్చారు. హెర్మియాకు ప్రతి నేనానీ కూడా చక్రవర్తికి మల్లేనే కనపడ్డాడు. 'ఎవరు చెప్పా చక్రవర్తి?' అని ఆమె యోచిస్తూ నిలపడేసరికి ఒక పెద్ద గుఱ్ఱంమీద ఎత్తైన పురుషుడొకడు కనపడ్డాడు. ఆరుద్ర పురుగురంగులో ఉన్న ముఖమలువస్తాల్ని నేలకు తగిలేటంత పొడుగుగా ధరించి, ఎంతో తీవిగా ఉన్నా జాయన. ఆయన్ని చూడటంతోనే హెర్మియాకు, 'ఇంతట చక్రవర్తి.' అన్న సంగతి ఎగయూను చెప్పి వక్కర్లేకుండానే తెలిసిపోయింది.

ఆ వికాల వక్షస్థలం, కండలుతేరి పుట్టిగాఉన్న ఆ పొడుగాటి భుజాలూ, ఆ పెడల్పాటి నేత్రాలూ, ఆ అందమైన ముక్కు, పట్టులాటి ఆ జుట్టూ చూచేసరికి, హెర్మియాకి చక్రవర్తిఅంటే భయం భక్తి పుట్టుకొచ్చాయి. 'ఈయన ఇంత గొప్పవాడు గనకనే చక్రవర్తి అయ్యాడు!' అనుకుందామె.

చక్రవర్తిని చూస్తూ నిలపడిపోవడంలో ఆమె తన తండ్రిని గమనించనేలేదు. రోహిలను గుఱ్ఱంమీద అలెగ్జాండరు వెనుకనే వచ్చాడు. చక్రవర్తి పుష్కలావతి కోట బురుజులను ఋశీలిస్తో, 'రోహిలస్, చాలా గొప్ప కోట ఇది!' అని మెచ్చుకున్నాడు.

రోహిలను తన గుఱ్ఱంమీదనుంచి ఉరికి, చక్రవర్తిపాదమున్న రికాబును పట్టుకున్నాడు. చక్రవర్తి మెల్లిగా దిగి, రోహిలనుతోనూ తక్కిన యోధులతోనూ కోట ప్రవేశించాడు.

హెర్మియా అడ్డదారిని పరుగెత్తివచ్చి, తాను చక్రవర్తికోసం కట్టిపెంచిన పుచ్చమాలను పట్టుకుని, ఆయనకోసం ఏర్పాటుచేయబడిన విడిదిగుమ్మంవద్ద సిద్ధంగా నిలబడింది. ఒక్కొక్క మెట్టే ఎక్కివస్తూ చక్ర

వర్తి ఆమెను చూసి, 'రోహిలస్, మీ అమ్మాయి కదూ?' అన్నాడు.

'ఓను ప్రభూ' అన్నాడు రోహిలను. చక్రవర్తి సమీపించటంతోనే హెర్మియా ఎగయూనుతో, 'నన్ను ఎత్తుకో!' అంది. ఆమె అలాగ ఎందుకు అడ్డపించిందో తెలియకుండానే ఎగయూను ఆమెను ఎత్తుకుని భుజాలపైన కూర్చోపెట్టుకున్నాడు. ఆమె అలెగ్జాండరుతో, 'ప్రభూ, ఆగండి!' అంది. చక్రవర్తి ఆగిపోయాడు. రోహిలను, 'ఏంచేస్తుందో?' అని కంగారు పడ్డాడు. హెర్మియా తన చేతిలో ఉన్న పూలమాలను చక్రవర్తి తలకు చుట్టబెట్టింది. అలెగ్జాండరు సంతోషించాడు. చక్రవర్తి ముఖంమీది చిరునవ్వుచూసి రోహిలను, కుమార్తె తన పరువు నిలబెట్టిందని పొంగిపోయాడు.

చక్రవర్తి హెర్మియా గులాబీబుగ్గపై మెల్లిగా తట్టి భవనం ప్రవేశించాడు. రోహిలను ప్రేమపూర్వకంగా కుమార్తె తలను ఒక్కసారి నిమిరి ఎగయూను వైపు తిరిగి 'ఎవడో ఇండియను ఒకణ్ణి ఖైదీగా తీసుకొచ్చాము. గదిలోపెట్టి తాళంపెయ్యి పారిపోకుండా చూడు. వాడు తప్పించుకుపోయాడంటే చక్రవర్తి నీబుర తీయించేస్తాడు జాగ్రత్త!' అనిచెప్పి, తొందరగా లోపలికి వెళ్లేడు.

'ఎవడు చెప్పా, ఈ ఇండియను?' అనుకుంటూ హెర్మియా ఎగయూనును అనుసరించి వెళ్ళింది. ఇద్దరు గ్రీకుపైనికులమధ్య, చేతులు రెండూ చేర్చి బంధింపబడి వస్తూన్న ఆ ఖైదీని ఆమె చూచింది. చూడటంతోనే ఆమె ముఖం తెల్లబడిపోయింది. గుంజ ఆగిపోయినట్లయి, ఆమె కొయ్యలూ నిలబడిపోయింది. అందుకు కారణం, ఆ ఖైదీ మరెవరోకాదు; ఆమెను అడవిలో కాపాడి తుదకు పుష్కలావతికి తేమంగా చేర్చిన హరప్రియుడు!

12

ఆ స్థితిలో హరప్రియుణ్ణి చూడటంతోనే హెర్మియా ఆనందమంతా మటుమాయమైంది. ఎగయూను హరప్రియుణ్ణి తీసుకుపోయి ఒకగుఱ్ఱాలకాలలో పెట్టి, తలుపుతాళం వేసి చక్కావచ్చాడు.

'వీ డేవహో తెలుసా? చక్రవర్తిపై తిరుగుబాటు చేసిన వినుజును కొడుకేనట! చక్రవర్తి పరివారంతో

వస్త్రాండగా చూసి అదవిలో వీడు గబగబా ఒక చెట్టు క్కులో దొరికిపోయాట్ట. మన సైనికులు కనిపెట్టి, 'దిగు' అన్నారట. వీడు 'దిగును' అనేసరికి సైనికులలో ఒకడు చెట్టుఎక్కి కిందికి లాక్కొచ్చాడుట. మొదట ఎవడో ఇండియను అనుకుని వదలివెయ్యమన్నారు. కాని ఘన సైనికులలో ఒకడు వీణ్ణి వినుజను కొడుకని గుర్తుపట్టి చక్రవర్తితోపెళ్లి చెప్పేడు. చక్రవర్తి వీణ్ణి రప్పించి, 'మీ తండ్రి ఎక్కడ? మూపై తిరుగుబాటు చేశాడటగా?' అని గద్దించి అడిగేడు. ఎంతభయపెట్టినా ఈ ముండివాడు మాట్లాడలేదుట. 'చెట్టుకు కట్టసి కొరడా వుచ్చుకు కొడితే వాడే చెబుతాడు!' అని నలహా ఇచ్చారుట కొందరు. కాని చక్రవర్తి, 'తీసుకుపోయి రెండురోజులు వస్తుపెడితే వాడే చెబుతాడు!' అని శ్రుతిగా తీసుకొచ్చారుట. అంటూ ఎగయూను జరిగిన కథంతా హిపోలిటాకు చెపుతోంటే హెర్మియా వింది.

'ఎగయూన్, వస్తుపెట్టినా తన తండ్రి ఎక్కడున్నదీ ఈ శ్రుతి చెప్పడమే. అప్పుడేం జరుగుతుంది?' అని అడిగింది హెర్మియా.

'ఏం జరుగుతుందా? తీసుకుపోయి ఉరిదీస్తారు' అన్నాడు ఎగయూను.

ఉరిదీస్తారనటంతోనే ఆమెకు ముచ్చమటలూ పోశాయి. హరప్రియుణ్ణినా ఉరితీయ్యటం? ఆమెను ఎంతో ప్రేమతోచూచిన క్రమావతి అన్నననా ఉరి తీయ్యటం? వాళ్ళలమ్మ గాయత్రీదేవి ఆమెను కన్న తల్లికన్నా ఎక్కువగా చూసింది... విశ్వజిత్తు గుహలో ఆమె గడిపినరోజులు ఒక్కమారు ఆమెకు కళ్ళకు కట్టినట్లువి, 'హరప్రియుణ్ణి మా నాయనతో చెప్పి వదిలి పించాలి. వాణ్ణెంత మంచివాళ్లో మా తండ్రితో చెప్పితే, ఆయన, చక్రవర్తితో చెప్పి హరప్రియుడికి ఏహానీ రాకుండా చేస్తాడు.' అనుకుంది. కాని తండ్రితో మాట్లాడడానికి ఆమెకు ధైర్యం చాలిందికాదు. తండ్రి ఐనా రోహిలనువద్ద ఆమె కంత చనువులేదు. ధైర్యం చేసిచెప్పాలన్నా ఆమెకు మరొక అభ్యంతరం కనపడింది. చెప్పడమంటూ వస్తే విశ్వజిత్తు గుహసంగతి చెప్పక తప్పదు. ఆసంగతి చెప్పనని ఆమె గాయత్రీదేవికి మాట ఇచ్చింది. తీరా వాళ్ళరహస్యం బట్టబయలుచేస్తే హరప్రియుడికి ఉపకారం జరగటంమాట అటుంచి, గుహలోనివాళ్ళందరికీ ముప్పు వస్తుందేమో?

ఈ ఆలోచనలతో ఆమె ఆరోజంతా గడిపింది.

పుష్కలావతిలోని వాళ్ళంతా చక్రవర్తి వచ్చాడన్న సందడిలో ఉన్నారగునుక నాడు ఆ బాలిక పడుతోన్న బాధ ఎవరికీ తెలిసిందేకాదు. రాత్రి విందుకు చేయవలసిన ఏర్పాట్లన్నీ చేసి, కొంచెంసేపు విశ్రాంతి తీసుకుంటామని ఎగయూను ఒకచోట గోడకు చేరిగిలపడ్డాడు. హెర్మియా వెళ్ళి వాని ఒడిలో కూర్చుని, 'ఎగయూన్, నీతో ఒక సంగతి చెప్పాలి. ఈ రహస్యం నువ్వెవరికీ తెలియనివ్వకూడదు.' అంది.

వాడు చిరునవ్వుతో, 'ఏమిటితల్లీ, ఈ వరమరహస్యం?' అన్నాడు.

'నువ్వు గుఱ్ఱాలశాలలోపెట్టి తాళం పోసివచ్చిన ఆ అబ్బాయే నన్ను ఆనాడు అదవిలో రక్షిస్తా! నన్ను వాళ్ళ నివాసానికి తీసుకువెళ్లి తల్లికి వప్పించాడు. ఆమె రోహా నాకాలికి కట్టుకట్టి కుదిర్చింది. అక్కడ ఉన్న న్నాళ్ళూ వాళ్ళంతా నన్ను ఎంతో ప్రేమతో చూశారు. అతనికేమీ అపాయంరాకుండా నువ్వు చూడాలి'.

ఎగయూను ఆశ్చర్యపోయి 'నిజంగానా? ఇలాగ పట్టుపడిపోకుండా కాస్త జాగ్రత్తగా ఉంటే ఎంత బాగుండిపోను! కాని ఇప్పుడు అనుకుని ఏమిలాభం?' అన్నాడు.

'ఇప్పుడేం తెయ్యాలంటావు మరి?' అంది హెర్మియా.

"ఏం చెయ్యడానికేముంది? చక్రవర్తి వాణ్ణి తన సమక్షానికి రప్పించి, 'మీ తండ్రి ఎక్కడదాగిఉన్నాడో చెప్ప' అని అడిగినప్పుడు ఏమీ దాచకుండా చెప్పేస్తే ఆయన కనికరించి వదిలెయ్యవచ్చు" అన్నాడు ఎగయూను.

'హరప్రియుడు ప్రాణంబోయినా తమగుట్ట బైటపెట్టడు. తనవాళ్ళకు ఆపదరాకుండా చూచుకోడంకోసం తన ప్రాణాలను వదిలేస్తాడేగాని వాల్లెక్కడున్నదీ చెప్పడు!' అంది హెర్మియా.

'చెప్పకపోతే అనుభవిస్తాడు!' అన్నాడు ఎగయూను.

'అబ్బే. అలాగంటే ఎలాగ ఎగయూన్? హరప్రియుణ్ణి నువ్వే రహస్యంగా వదిలెయ్యాలి.'

'వదిలెయ్యడమే! నేనా? చక్రవర్తిఅజ్ఞానాధిక్కరించమంటున్నావు?' అంటూ మెడమీద తల ఉండో లేదో తడిమి చూసుకున్నాడు ఎగయూను.

'నీకంతభయమైతే మానాయనతో చెప్పి పోనీ.

★ హి ర జ్జ యి ★

ఆయన చక్రవర్తితో చెప్పి, వదిలిపించేస్తాడు.' అంది హెర్మియా.

'మీనాయన ఎన్నడూ అంత తెలివితక్కువ కాని చెయ్యడు. వినుజను తిరుగుబాటు చేశాడు. తిరుగుబాటుచేసినపోళ్ళంటే అలెగ్జాండరుకు కనికారం లేదు. చేజిక్కినకుర్రవాణ్ణి వదిలి వినుజనును పట్టుకోడానికి దొరికిన ఈ ఒక్క అవకాశం అలెగ్జాండరు పోగొడుతాడనా నీఉద్దేశం?' అన్నాడు ఎగెయూసు.

"రోహిలనుతో ఈ ప్రస్తావనలెన్నో హెర్మియా అడవిలో తప్పిపోయినదన్న సంగతి ఆయనకు తెలియడం, దానితో ఆయన నన్ను 'అంత అజాగ్రత్తగా ఉన్నావన్నమాట!' అని చివాట్లు పెట్టడం జరుగుతుంది. ఆయనతో ఈ గొడవచెప్పడం కొరివిలో తలగోక్కొనడం లాంటిది." అని ఆలోచించి ఎగెయూసు హెర్మియాతో, 'ఈ ఇండియను ఎలాగపోతే నీకెందుకు తల్లి? ఇండియన్లకీ పశువులకీ ఆటే తేడాలేదు...' అని ఇంకా ఏదో అనబోతుంటే, ఆమె కోపంతో వానివడిలోంచి చివాలున లేచి, 'ఎగెయూస్, వాళ్లు కాదు పశువులు! మనం! గ్రీకుల క్రూరాన్ని తలుచుకున్నప్పుడల్లా ఈజిప్టులో పుట్టినందుకు నాకు సిగ్గు వేస్తోంది!' అంది.

ఎగెయూసు నిర్భాంతపోయాడు. ఏమీ అనలేక ఆఖరికి, 'చిన్న పిల్లవు నువ్వు. ఈ రాచకీయాలలో కలగచేసుకోకూడదు. ఇంతకీ నావల్ల నయే దేమీ లేదు. నేను చక్రవర్తి ఆజ్ఞను ఎలాగ జవదాటగలను?' అన్నాడు.

ఆమె కోపంతోనే తన గదికి పోయి, మంచం మీద బోరగిలా పడుక్కుని వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది. 'ఎంతో గొప్పవానికిమల్లే కనపడే ఈ చక్రవర్తి ఇంత రాతిగుండెవాడా?' అనిపించిందామెకు.

రాత్రి విందుకంతా సిద్ధమైంది. 'హెర్మియా ఏది?' అన్నాడు రోహిలను. హిపోలిటా వెతుక్కుంటూ హెర్మియాగదికి వచ్చి, 'ఏమమ్మా, ఏడుస్తున్నా వేమిటి? దేనికోసం? ఎర్ర బారిపోయిన ఈ కళ్లు చూస్తే చక్రవర్తి ఏమనుకుంటాడు! అబ్బే. లే. ముఖం తుడుచుకో.' అంది.

హెర్మియా, 'చక్రవర్తి ఏమనుకుంటే నాకేం?' ఆయనముఖం చూడాలనే లేదు నాకు! ఆయన అంటే నా కనహ్యంవేస్తోంది!' అంది.

హిపోలిటా నిర్భాంతపోయి, 'ఏమిటి తల్లీ ఈ మాటలు! లే. మీ నాయనగారు తీసుకురమ్మన్నారు. నువ్వు రాకపోతే ఆయనకు కోపం వస్తుంది' అంటూ బుజ్జగించి తీసుకుపోయింది.

అలెగ్జాండరుచక్రవర్తి కులాసాగా కబుర్లు చెపుతున్నాడు. హెర్మియాను చూడటంతోనే ఆతడు ఆమె నిరుత్సాహంగా ఉండటం కనిపెట్టి, 'ఏమమ్మోయ్, ఎందుకూ ఏడ్చినట్లున్నావు? చందమామకోసమా?' అన్నాడు ఎగతాళిగా.

ఆమె సమాధానం చెప్పలేదు. రోహిలనుకి ఆమెమొహం చూసేసరికి చిరాకువేసింది. ఆమెను తీసుకుపోవలసిందని హిపోలిటాకు సంజ్ఞ చేశాడు.

(ఇంకా వుంది.)

ప్రఖ్యాత గ్రాంది నవలాకారుడు

విక్టర్ హ్యూగో రచించిన

★ ఘం టా రా వం ★

కలకు పుస్తకరూపంలో తెనుగు అనువాదం
అనువాదకులు సూరంపూడి సీతారామ్

వెల రు 1-8-0 పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల,

మ ద రా ను-1.

మెట్రాస్ స్టూడియోస్. పటారు

అల్లిప్పు 6, ఆఫీషియల్స్
సుప్రసిద్ధమైన కలెక్షన్ల అధికారులు
కలెక్షన్లను నిర్వహిస్తారు
ఫోటోలకు మెట్రాస్ స్టూడియోస్
నేడే మీ బిల్డర్ పరిచయం అందేది పంపుడు

కామ్రీ 5 - కుసుం

అంతా నీలమేళానా
మీ ఇష్టమైన సూట్లలో నానండి
మీ ఇష్టమైన కలెక్షన్లలో నానండి
మీ ఇష్టమైన కలెక్షన్లలో నానండి
మీ ఇష్టమైన కలెక్షన్లలో నానండి

వింతపరతు

గోపీ ఎంతో జాగ్రత్తగా అడుగు మీద అడుగు వేసుకుంటూ మేడమీద గదిలో పెట్టె దగ్గర పోయి కూర్చున్నాడు. పెట్టె తెరిచే ముందు ఒకసారి వెనకకు తిరిగి చూశాడు. ఎవరూ లేరు. ఒకమూల గుడ్డిదీపం వెలుగుతోంది.

జోబులోని మేకుతీసి పెట్టె తాళంతీశాడు. మూత తెరిచి మళ్ళీ ఒకసారి ముందు వెనకాచూసి పర్చు ఎత్తడం మంచిదని వెనక్కు తిరిగాడు. గుండె జల్లు మంది. పెట్టె మూసేశాడు.

“ఏం చేస్తున్నావు గోపీ?” అని అడిగాడు శంకర్.

“నాకు రూపాయి కావాలి. తీసుకుంటున్నా” అన్నాడు గోపీ.

“తీసుకోడానికి సమయం సందర్భం లేదా” అన్నాడు శంకర్.

“శంకర్! యిది మా నాన్న డబ్బు. నాయిష్టం వచ్చినప్పుడు తీసుకుంటా” అన్నాడు గోపీ.

“అయితే అందుకు దొంగలాగా భయపడుతూ మెల్లెక్కి వచ్చా వెందుకు?” అని ప్రశ్నించాడు శంకర్.

“అదంతా నీ కనవసరం. మా నాన్నతో చెప్పినా నాకు భయం లేదు.” అన్నాడు గోపీ; అన్నిటికీ తెలిసిన వాడిలా.

“అయితే చెప్పమంటావా గోపీ” అని అడిగాడు శంకర్.

“మా నాన్నతోనా?” దిగులుగా అడిగాడు గోపీ.

“కాదు, నీకు బుద్ధిచెప్పమంటావా?” అన్నాడు శంకర్.

“చెప్ప చూద్దాం ఎలా చెబుతావా” అన్నాడు గోపీ నవ్వుతూ.

“నీ కంఠకావాలో తీసుకో” అన్నాడు శంకర్.

“ఇవాల్కి రూపాయి చాలు” అన్నాడు గోపీ.

గోటూర భవానీశంకర్

“అయితే ఒకపరతు, రేపు బడికి పోకుండా నాతోనే వుండాలి. దీనికి ఒప్పుకుంటే రూపాయి తీసుకో. లేదా నేనే యిప్పుడే మీ నాన్నగారికి సంగతి చెప్పేస్తా” అన్నాడు శంకర్.

గోపీ సంతోషంగా “అంతేకద శంకర్! రక్షించావ్. నీతోనే సాయంకాలం వటకు వుంటాను నరేనా?” అన్నాడు గోపీ.

“మరొక మాట గోపీ! ఎవరు ఎంత అడిగినా గాని నేను నిన్ను చెప్పమన్నంత వటకు నిజం చెప్పకూడదు.” అన్నాడు శంకర్.

“అంతేనా. విచ్చిపరతులు

వుంచావు” అని గోపీ రూపాయి తీసి జేబులో వేసుకున్నాడు.

అంతటితో అప్పటికి శారినంభా వణముగిసింది.

తెల్లపారింది. “మార్కెట్టుకు ఎవరుపోతారు?” అని అడిగాడు సుధాకరరావు. ఎప్పుడూ శంకర్ “నేను వెళతానండి” అనేవాడు. కానీ ఆవేళ “ఈరోజు గోపీకి వొంట్లో బాగుండలేదండి. అంచేత నేను యిక్కడే వుంటాను. వేణును వెల్లిరమ్మనండి” అన్నాడు.

“అన్నదమ్ములిద్దరినీ పోటీ బ్రతుకులు కదరా? వాడికి వొంట్లో బాగాలేదని పడుకుంటే ఏడు బాగున్నాగాని పడుకుంటాడు” అని అనటంతోనే “అవున్నాన్నా! వాడికి జబ్బుచేస్తే సమ్మతారు. నాకేదయినా వస్తే వట్టిదే అంటారు” అని ముక్కుతో వేణు గొణిగాడు.

“నరి నరి గొంతెత్తబోకు. వివడాని కిక్కడ ఎవరూ సిద్ధంగా లేరు. ఇప్పుడు మార్కెట్టుకు వెడతావా లేదా? అని అడిగాడు సుధాకరరావు.

“వెడతా. చివరికి నేను చెయ్యాలిందే” అని సంచితీసుకుని, నిలిచాడు వేణు.

“పో. ఏం నిలిచిపోయావు. రోజులాగా అణా దక్షిణ పెట్టడానికి చిల్లరలేదు. రేపు రెండురోజులది

రోజు నాటి

భావో : ప. యల్. కాంతారావు—వీర్వకల్.

“బట్టుకుందువుగానివెళ్లు” అన్నాడు సుధాకరరావు.

“అనలుకు డబ్బివ్వకుండా, నే నెలామా రెక్కెట్టుకుపోయేదినాన్నా, నాకేం దక్కినావద్దాలెండి. రేపునుండి అన్నయ్యకే వెళ్లి మనండి” అన్నాడు వేణు ఏడుస్తూ.

“నీకు ముక్కుమీదే వుంటుందిరా ఏడుపు” అని డబ్బు తేవటానికి లోపలికి వెళ్లాడు సుధాకరరావు.

వేణు చొక్కాతో కన్నీళ్లు తుడుచుకుంటూ తుడుచుకుంటూ శంకర్, గోపీలు తనేడుస్తున్నందుకు నవ్వుతున్నా రేమో అని చూచాడు. వాళ్లు నవ్విసట్టయితే సంపీ అక్కడ పారేసి నాన్నగారిచేత వాళ్ళిద్దరికీ చీవాట్లు పెట్టిద్దామనుకున్నాడు. కానీ వాళ్లు నవ్వితేగా. ఒకరి మొఖాలు ఒకరు చూసుకుంటూ క్షోభపడ్డారు.

అంతలో రాద్రంగా సుధాకరరావు వేణు ముందు ప్రత్యక్షమయ్యారు. వేణు వ్రంభించిపోయి నిలుచున్నాడు.

“కమలా! కమలా!” అని గర్జించాడు సుధాకరరావు. కమలమ్మ ఆ కేకలకు సుడిగాలిలావచ్చి సుధాకరరావుముందు నిలిచింది.

“నిన్న సాయంకాలం నాపద్మలో ఒక పదిరూపాయిలనోటు ఒక రూపాయి వుంచాను. ఇప్పుడు చూస్తే లేదు. ఏయ్ టీణి మాయం చేసింది” అని చాలా కోపంగా అడిగారు ఆయన.

“అదేమో నాకేం తెలియదండి. మీరు పొరబాటుబడ్డారేమో మళ్ళీ చూడండి” అన్నది కమలమ్మ.

“పొరపాటు నేను పడతానా. బానిలో అయినా పడతాగాని. నేను

చైనీస్ కథలు - ఫెంగ్ స్వే ఫెంగ్ :

11. పిల్లి, ఖాళీకుండ

ఒక పిల్లి తినడాని కేమన్నా దొరుకుతుండేమోనని ఆకతో అటక ఎక్కింది. మొదటిగా, మూతలేని కుండ ఒకటి కనిపించింది. తీరా చూస్తే అది ఖాళీకుండ “ఇందులో బహుశా ఏమీ ఉండదు. చూడడం అనవసరం,” అనుకున్నది. ఇంకోమూల ఇంకో కుండ కనిపించింది. దానిమీద గట్టిమూత ఉన్నది పిల్లి దానికేసి చాలనేపు పరీక్షగా చూసింది. “అబ్బో, దీని నిండా ఏదో ఉంది. తినడానికి కాదలిసినంత సరుకు!” అనుకుంది. చూసిన కొద్దీ, దానికి నోరూరి ఇక

లేక్కల మాప్టర్ని. తెలుసా” అన్నాడు

“నేను తీయలేదండి” అన్నాడు వేణు.

“నేను ఎవరెవరు తీయలేదని జాబితా రాసుకోడంలేదు. అంత ఓపికకూడా నాకులేదు. తీసుకున్న వాళ్లు ఆరూపాయక్కడ పెట్టి పొండి” అన్నాడు సుధాకరరావు.

“మనవాళ్లు ఎవరూ తీసివుండరండి” అంది కమలమ్మ.

“మనయింట్లో మనవాళ్లుగాక పరాయివాళ్లు ఎవరున్నారూ?” అని సూటిగా అడిగాడు సుధాకరరావు.

“అట్లా అడిగితే ఎలాఅండి?” అంది కమలమ్మ.

“చెప్పాలి మరి. పరాయివాళ్లెవరు? వాళ్లెట్లా తీసివుంటారు?” అని ఆపి అంతలో ఎదురుగావున్న

ఏమాత్రం ఆగలేక పోయింది. ధైర్యంచేసి మూత పడదోసింది. వాపం అదీ ఖాళీగానే ఉంది.

పొర్లిపొర్లి వచ్చే దుఃఖం ఆపుకుని పిల్లి ఇలా అంది: “ఈ కుండ లన్నీ ఖాళీవే. కొందరి బుర్రలు ఖాళీగా ఉంటే, ఖాళీగా ఉన్నాయని నిజం చెప్పేస్తారు. మరి కొందరు అలా చెప్పరు. చాలా గంభీరంగా, నిజంగా తమ బుర్రల్లో ఏదో ఉందన్నట్టు మొహం పెడతారు. నాలాంటి అమాయకులు కామోసనకుని నమ్ముతారు. తీరా చూస్తే వాళ్లవికూడా ఖాళీ బుర్రలేనని బయటబడుతుంది.”

వేణునుచూసి “ఇదిగో యీ పది రూపాయలనోటు తీసుకుపోయి కూరగాయలుతీసుకుని చిల్లర జాగ్రత్తగా పట్టుకురా! ఏం?” అని నోటు వేణుచేత పెట్టాడు.

వేణు మాట్లాడకుండా నోటు తీసుకుని వీధిగేటుదాటి వెళ్లి పోయాడు. వేణు గడపదాటి వెళ్ళి పోయినతరువాత “ఎవరు తీసివుంటారంటావు కమలా” అన్నాడు సుధాకరరావు.

“ఎవరని చెప్పనండి” అన్నదామె.

“ఇందాకా ఏదో అన్నావుగా” అన్నాడాయన.

“అదేనండి మనగోపి, వేణులు తీసివుండరండి” అన్నది కమలమ్మ.

“అయితే నీకు పరాయివాళ్ళయిన నా చెల్లెల్లో, దానికొడుకు శంకర్ నేనో...”

★

వింతవరతు

★

“అబ్బే మీరు పరాయివాళ్ళని నే నన్నానాండి” అన్నది ఆమె.

“మరయితే నా చెల్లెలు దాని కొడుకు పరాయివాళ్ళని తేలి పోయింది. నరే ఓప్పకుంటా. వాళ్లెట్లా తీసివుంటారు? వేసిన బీగం వేసినట్టేవుందిగా” అన్నా డాయన.

“మారుబీగాలతో తీసివుంటారండి” అంది గుడ్లు పెద్దవిజేసి.

“వారి కెందుకు రూపాయి? అన్ని వసతులు మన యింటిలోనే వున్నవిగా” అని ప్రశ్నించాడు ఆయన.

“డబ్బు కక్కుర్తి ఎవరి కుండ దండి?”

“అదేకమలా నా చెల్లెలుకూడా ఒకమాట అంది ఏమిటో తెలుసా?” అన్నాడు.

“ఏమన్నదండి?”

“మనవాళ్లు ఎవరూ తీసివుండరురా అన్నది. అయితే మనవాళ్లెవరు చెల్లమ్మా అన్నాను. నీవు నేను మన శంకర్ అని బదులు చెప్పిందామె.” అని అన్నాడు.

కమలమ్మకి వొళ్లు జల్లుమంది. వెంటనే “అయితే మేము పరాయి వాళ్ళమాండి. మేము దొంగతనం చేశామాండి?” అంటూ ఏడ్వడానికి మొదలుపెట్టింది.

“ఏం ఎందుకుకాకూడదు? డబ్బు కక్కుర్తి ఎవరికైనా వుంటుంది. అసలు నీవే తీసివుండవచ్చు” అని సుధాకరరావు అనేసరికి కమలాదేవి నోరు తెరిచలేకపోయింది. భర్త తనను అనుమానిస్తాడని ఆమె కలలోకూడా అనుకోలేదు.

వెంటనే తలుపువెనుక ఈమాటలు వింటున్న గోపి “చూశావా శంకర్!

నాన్న అమ్మనే దొంగ అనేశాడు” అన్నాడు చిన్నగ. శంకర్ గోపిని పైకి తీసుకవెళ్ళిపోయాడు.

సుధాకరరావు “ఏం కమలా! మాట్లాడకుండా నిలచిపోయావు?” అని ప్రశ్నించాడు.

“ఏమందండి నన్నే అనుమానిస్తే నేనేం అనగలను” అంది ఆమె.

“అనుమానించక ఏం చెయ్యమంటావు? ఎవరుతీశారు అని అడిగితే మనవాళ్లు అట్లాంటివనులుచేసి వుండరండి అన్నావే! ఏం నమ్మకం. మనవాళ్ళనికూడా అడిగి చూడాలి కదా. పరాయివాళ్ళయినంత మాత్రాన వాళ్ళకు పరువు మరియూద వుందనుకోకపోవడం చాలా పొరబాటు. నీవన్నమాటలే నా చెల్లెలలో శంకర్ వినివుంటే ఎంతగా బాధపడేవారో తెలుసా” అన్నాడు సుధాకరరావు.

“నరేనండి. ఎదో తెలియక అన్నాను. వేణు రాగానే కనుక్కుంటానండి” అంది ఆమె.

అది, యిది, మాట్లాడుతున్నంత లోనే వేణు మార్కెట్టునుండి వచ్చాడు. కమలమ్మ వేణు చేతిలోనినందిని తీసుకొని, “ఏరా! నీవేకదూ నాన్న పెట్టెలోనుండి రూపాయి దొంగిలించావు. నిజం చెప్పు” అని భయపెట్టి అడిగింది.

“లేదమ్మా. దేవుడిసాక్షిగా లేదమ్మ” అని వేణు బోరుమని ఏడ్చేశాడు.

ఆ ఏడుపు విని మేడమీద మాట్లాడుకుంటున్న శంకర్ గోపిలు దిగిచ్చారు. వస్తూవస్తూ “నాన్న అమ్మమీద అనుమానంతో ఏదయినా అని వుంటాను. నేడు

పోయి నిజం చెప్పేస్తా” అన్నాడు గోపి.

“నాకేం మాటయిచ్చావు గోపి? దానిప్రకారం నేను చెప్పమన్నంత వరకు నీవు నిజం చెప్పకూడదన్నాడు” శంకర్.

హాల్లో అమ్మా నాన్నలముందు వేణు చొక్కాతో కళ్లనీళ్లు తుడుచు కుంటున్నదృశ్యంచూచి యిద్దరూ దూరంగా ఆగిపోయారు.

“ఇంకేం! నీ పెద్దకుమారుడు గోపాలకృష్ణుణ్ణి విచారించు” అన్నాడు భార్యతో సుధాకరరావు.

“అంతేగాని మీరు ఆ శంకర్ ను ఒకమాటకూడా అడగరన్నమాట. నా పిల్లలంటే అంత లోకువలెండి” అని కమలమ్మ ఏడుస్తుంటే, “ఒరే శంకర్” అని సుధాకరరావు యిల్లు యెగిరిపోయేటట్టు అరిచాడు. శంకర్ భయంగా సుధాకరరావుముందు వచ్చి నిలిచాడు.

“నిజం చెప్పరా శంకర్! రూపాయి నీవేకదా తీసింది. నిజం చెప్పంతవరకు నీకన్నంలేదు. ఈ స్థలంవదలి కదలడానికి వీలులేదు” అని చాలాకోపంగా అన్నా డాయన.

“మామయ్యా! ప్రమాణంగా నేను తీయలేదు మామయ్యా” అన్నాడు శంకర్.

“నిజం చెప్ప నేను కనుక్కున్నానంటే తోలుచిరేస్తాను.” అన్నా డాయన.

“నిజం చెబుతున్నాను మామయ్యా! నేను తీయలేదు” అన్నాడు శంకర్.

“నీవు ఖర్చుపెట్టేసివున్నా ఫరవాలేదు. ఏమీ అనరులే” అన్నది కమలమ్మ. నయంగా శంకర్ నోట నిజం చెప్పించాలన్న ప్రదేశంతో.

“నే చెబుతున్నాడే నిజం అత్తయ్యా! నేను తీయలేదు” అన్నాడు శంకర్.

అంతలో వ్రతకినచీర ఆరవేయడానికి సుధాకరరావుగారి చెల్లెలు, శంకర్ తల్లి అయినా. మంగమ్మ ఆ వంకవచ్చి జరుగుతున్న వ్యవహారం అర్థంగాక “ఏమిటి పదినా?” అని అడిగింది.

“ఇప్పుడేగా మీ అన్నగారికి మా మీద పితూరీలు చెప్పారు, అప్పుడే మరచిపోయి అడుగుతున్నారే?” అన్నది కమలమ్మ ముఖం త్రిప్పుతూ.

“ఏం అన్నయ్యా! ఏమిటి సంగతి? పదినేమిటి అలా మాట్లాడుతుంది” అని మంగమ్మ అమాయకంగా అడిగింది.

“మీ పదినోటికి గోదావరి వరదకు అడ్డులేదు చెల్లెమ్మా.” అని, కమలమ్మవైపు తిరిగి “కమలా! యిందాక మా చెల్లెలు చెప్పినట్టు నీతో నాల్గుముక్కలు అన్నానే, అది నా కల్పన. నీవు మనవాళ్లు అని ఈ కుటుంబాన్ని విడదీసి చెప్పినందుకు నేనలా కల్పించి చెప్పాను. చెల్లెమ్మ అట్లాంటిది కాదు” అని వివరించి విశదంగా భార్యకు చెప్పాడాయన.

“కాదు కాదు. ఇక్కడ ఎవ్వరూ చెడ్డవాళ్లు కాదు. నేను నా బిడ్డలే” అన్నది కమలమ్మ.

“జరిగిందేమిటో చెప్పు పదినా!” అని అర్థంగాక మంగమ్మ అడిగింది.

ఏమీ లేదమ్మా ఎవరో మీ అన్నయ్యగారి పక్కన రూపాయ తీసేశారు; అందుకు ఫలితంగా “నేను, నా బిడ్డలు దొంగలమై పోయాము” అన్నది కమలమ్మ.

కమలమ్మ నేర్పుగా మాట్లాడటం లోని అంతరాధాన్ని మంగమ్మ గ్రహించింది. సుధాకరరావుకూడా తెలుసుకున్నాడు. మంగమ్మ మాటకుమాట అనేరకం కాక పోయినా యితల్లు చురుగ్గా మాట్లాడితే ఓర్పుకు నేరకం కాదు.

మంగమ్మ కుమారుడివైపు కోపంగాచూసి “శంకర్! రూపాయక్కడపెట్టి నీ మూట ముల్లె గట్టుకుందువుగానిరా.” అంది.

“ఏమిటి చెల్లాయి! ఎంతు కంత తొందరపడతావు” అన్నాడు సుధాకరరావు. కానీ అందుకు మంగమ్మ బదులువల్కలేదు. గోడకు తగిలించి వున్న పగడాలమాలతీని మెడలో వేసుకుంది.

గోపి దుఃఖస్థుడవచ్చి శంకర్ ప్రక్కనలిచాడు. శంకర్ “అమ్మా! నే తీసుకోలేదమ్మా!” అన్నాడు. మంగమ్మ గబగబా తన కొంగు మూట విప్పి “ఇదిగోనమ్మా! నా కుమారుడు దొంగతనంగాతెచ్చి యిచ్చినరూపాయ. చచ్చేంతవరకు ఈ బుద్ధిపోదు వాడికి” అని కమలమ్మ ముందున్న బెంచీమీద వుంచి “ఏరా శంకర్! అట్లా నిలుచున్నావు? యిలారా” అని పెరటి వైపు శంకర్ తో వెళ్ళిపోయింది.

తన యింటిలో తప్ప మంగమ్మకు యింకెక్కడా నీడలేదని సుధాకరరావుకు బాగా తెలుసు. మంగమ్మ కంట్లో ఒక నీటి చుక్క రాలితే సుధాకరరావు కళ్ళు చెఱువులయి పోతాయి.

“కమలా మీ పదినే నచ్చ చెప్పి యిక్కడే వుండేటట్టుచూడు.” అని సుధాకరరావు వీధి వైపు వెళ్ళి పోయాడు.

“మాకాకా గోపి! శంకర్ నమ్మకం తీసి పాళ్లమ్మ దగ్గర యిచ్చాడట. ఈ విధంగా యెన్ని రోజులనుండి యిస్తున్నాడో? ఒకరోజు కాక పోయినా ఒకరోజు దొంగతనం బయటపడకపోదు. ఛీ, తిన్న యింటిలోనే దొంగతనం ఎలా చేస్తారా? దొంగతనం కన్నా తప్పుడు బ్రతుకుందా? ఛీ, ఎంతనీచం” అన్నది శంకర్ ఆపని చేసివుంటాడనుకున్న కమలమ్మ.

‘తల్లి దొంగతనం గురించి

కౌంటర్ ఆఫ్ మాంట్రీస్ట్రీ

రెండు భాగములు

ఒక్కొక్క భాగం

పైల రూ. 3-8-0

బాంబులు ప్రత్యేకం.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల,

మద్రాసు-1.

హం, తలవోపు
కనుటకు వెదురున్నారా?

సారిడన్

నొప్పిని పోగొట్టును

ఒక చిట్ట 2 అణాలు

★

వింతపరతు

★

నీచంగా చెబుతుంటే గోపి ఆతిట్లు తనకే తగిలాయని తెలుసుకుని చాలా ఖిన్నుడయిపోయాడు. తన వల్లే ఏపాపమూ ఎఱుగని మంగమ్మ శంకర్‌లమీద అపనింద పడిందని చాలా బాధపడ్డాడు. అక్కడనుండి మేడమీదకు వెళ్లిపోయాడు.

వేణును తీసుకుని కమలమ్మ వంటింటిలోకి వెళ్లిపోయింది.

మేడమీదకుపోయి ఏం చేయటానికి తోచక తాను చేసినతప్పుకు ఏడుస్తూ కూర్చున్నాడు గోపి. కొంతసేపటికి శంకర్ వచ్చాడు. శంకర్‌ను చూస్తూ నే గట్టిగా ఏడుస్తూ “క్షమించు శంకర్! నేను చాలా పెద్దతప్పు చేశాను” అన్నాడు.

“నేనూ, మా అమ్మ పూరికి పోతున్నాం. నీకు చెప్పిపోదామని వచ్చాను” అన్నాడు.

“వద్దు శంకర్. నావల్ల నిన్నూ, అత్తయ్యను అమ్మ ఏమేమో అన్నది. మిమ్మల్ని అమ్మ ఏదేదో అంటుంటే నన్ను ముక్కలుగా ఏవరో తరిగేసినట్టయింది. నేనొక్కణ్ణి దొంగతనంచేసి పెద్దవాళ్ల మధ్య విరోధాలు కలిగించాను. నీవే

దొంగతనం చేశావని అమ్మ నమ్మి దొంగతనం నీచమయిందని అసహ్యించుకుంటుంటే నేను బురదగుంటలో పడి అల్లాడినట్టు వుంది శంకర్! ఇక ఎప్పుడూ నేనిట్లాంటి పెద్దపని చెయ్యను” అని దీనంగా ఏడుస్తూ అన్నాడు.

“పట్టుదలలో, పంతంలో మీ నాన్నకు ఏమాత్రం తీసిపోదు మా అమ్మ. మాట అన్నదంటే అయ్యేంతవఱకూ ఆగదు. పూరికి పోయివస్తా” అన్నాడు శంకర్.

“నీవు, అత్తయ్య నావల్లయింటి నుండి వెళ్లిపోతున్నారా? నేనేం చెయ్యగలను శంకర్” అన్నాడు గోపి దిక్కుతోచక.

“ఒకసారి గాంధీగారు ఏం చేశారో తెలుసా గోపి! గాంధీగారు కూడా దొంగలించారు. నీలాగే తాను చేసింది తప్పని తెలుసుకుని బాధపడ్డారు. వెంటనే తాను చేసిన కేరాన్ని తండ్రికి తెలియజేసి క్షమాపణ వేడుకున్నాడు. అంత చేస్తేగాని ఆయన మనసు కుదట పడలేదు.” అని అన్నాడు శంకర్.

శంకర్ తనమాటలు ముగిస్తూనే

గోపి గబగబా మెట్లు దిగాడు. గోపి దిగుతూ దిగుతూ కాలుజారి దొర్లుకున్నాడు. దెబ్బకూడా తగిలింది.

“ఏమిటి! ఏమిటి!!” అని అందరూ మెట్లక్రిందపడివున్న గోపి చెంతకు వచ్చారు.

సుధాకరరావు గోపిని వాడిలోకి తీసుకున్నాడు. మంగమ్మ గబగబా తన చీరకొంగు చించి గోపి తలకు కట్టింది. కమలమ్మ కన్నీళ్లు పెట్టుకుని నిలచింది.

“పెట్టెనుండి రూపాయి ... నేనే ... దొంగలించాను... నాన్నా” అని బాధగా అన్నాడు గోపి.

అందరూ ఒకరి ముఖాలు భకరు చూసుకున్నారు.

అప్పుడు అందరూ ఒకరిని ఒకరు అర్థం చేసుకున్నారు.

శంకర్ తో గోపి ఇలా అన్నాడు: “శంకర్! నేను రూపాయి తీసుకుంటున్నప్పుడు కొన్ని పరతులు పెట్టావు. అవి పిచ్చిపరతులను కున్నా. కాని వాటినిలువ నాకిప్పుడు తెలిసింది. తప్పు ఒప్పుకుని పశ్చాత్తాపపడిన తరువాత నాకు పండుగ చేసుకున్నట్టుంది” అన్నాడు.

“నిజం చెప్పడంలో, పశ్చాత్తాప పడడంలో మహత్వ” అదే అన్నాడు శంకర్. ★

సిద్ధముగా ఉన్నది

టామెసాయర్ ప్రపంచయాత్ర

అనువాదం :

నంధూరి రామమోహనరావు

వెల రూ 2-0-0

తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము

ఆంధ్రగ్రంథమాల - మద్రాసు 1.

శ్రీమదాంధ్ర

మహాభారతము

ఉద్యోగపర్యము

వెల రూ. 1-0-0

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

మదరాసు-1

★ మనసులూ...మనసులూ! ★

(12-వ పేజీ తరువాయి)

పాకలో రూపాయిపా వలక కొనుక్కున్నాడు. శంకరం మానసికవృత్తి పథంలో రికావాల్సూ, హోటలు సెర్వీస్, రైల్వేపోర్ట్లూ, గంపలు మేసేవాల్సూ, శరీరాన్ని మృదువువాల్సూ, బళ్లులాగేవాల్సూ... ఇంకా ఎందరెందరో ఒకరితర్వాత ఒకరు సాగిపోతున్నారని, వీళ్లంతా ఇంకా ఎందుకు బతికిఉన్నారో? అని శంకరం ఎప్పుడూ ఆలోచించలేదు. ఈ రాత్రి ఆలోచిస్తూంటే సమాధానం దొరికింది.

ఆ మానసికవికాసంలోనే ఆ ఉత్సాహం లోనే ఆ ముగతలోనే సందులోంచి మెయిన్ రోడ్డుమీదికి గబగబా అడుగులు వేసేడు-మెయిన్ రోడ్డు అర్మీంగ్ కొడుతున్న కారు డ్రైవరుకి హెడ్ లైట్ వెలుగులో చూడతూ ఒక ఆకారం ఎదురైంది. తేలులు ఒక్కసారిగా వేసి పోన్ కొట్టడం, శంకరం కారు బఫర్ కి గురుకొని రోడ్డు పక్కని పడిపోవడం ఊణంలో జరిగేయి చుట్టుపక్కల ఉన్న జనం అంతా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చేరు. కారులోని వ్యక్తి అందరినీ తోసుకుంటూ ముందుకు వంగి శంకరాన్ని చూసేడు. శంకరం కళ్లు విప్పి "నువ్వా!" అని మూలిగేడు. రోమ్మకి పక్కలో తీవ్రంగా పోటు తగిలింది. ఊపిరి సరిగ్గా రావడంతో, అంతికి తప్ప మరేమీ ప్రమాదం జరగలేదు. చెంప, మోచేయి, గినుకొని రక్తం చిమ్మింది.

"లే లే" అంటూ అతిడు శంకరాన్ని లేపనెత్తేడు. అతడూ, డ్రైవరూ బుజాల మీద శంకరం చేతులుంచి తాపీగా నిడివిస్తూ పక్కనే ఉన్న పాకనాటి నాయుడిగారి బొందిపావులోకి తీసుకువెళ్లారు. ఎంత పెద్ద గలభా జరుగుతుందో అని గుమిగూడిన ప్రేక్షక మహాజనులు ఈ చిన్న ఘాతానికి ఆకాభంగం పొందినవారై రంగం నుంచి నిష్క్రమించేరు.

ఆ కారులో ఉన్న నాయుడూ, తనూ ఇంటర్మీడియట్ లో కౌసు మేట్లు. నాయుడూ, తనతోబాటే ఓసిగా మూడు పార్సూ పరీక్షల్లో తప్పిన మూలంగా వీరిద్దరి స్నేహం మరింత దృఢపడింది ఆ రోజుల్లో. తిర్వాత నాయుడు విశ్రాంతి వెళ్లిపోయేడు. ఈనాడు మళ్ళీ పాత స్నేహితుణ్ణి కలుసుకోవడం.

"ఒరే శంకరం! నిన్ను మళ్ళీ ఇలాటి పరిస్థితులలో కలుసుకున్నందుకు విచారంగా ఉందిరా. మరేం అనుకోవు గదా!" అంటున్నాడు నాయుడు. శంకరం తల రింగరింగు మంటుంది. ఎంతవని జరిగింది! ఒక్క సెకండు అటూ

ఇటూ అయిపోయిఉంటే తనేలోకంలో ఉండేవాడో ఈపాటికి! ఇంతకీ భగవంతుడంటూ ఒకడు తనని కాపాడబట్టిగాని! అయినా తనకీ అర్ధరాత్రి షిక్తశైదుకో! మృత్యువుని మొనటిసారిగా పరిచయం చేసుకున్న శంకరం శరీరంలోని ప్రతీ వరం వలుకుతోంది. గుండె దడదడ కొట్టుకొంటోంది.

"ఇది కాస్తలోనికి పోనీయరా. మనస్సుకు దుట పడుతుంది" అంటున్నాడు నాయుడు. శంకరం ఆ కాస్తని లోనికి పోనిచ్చేడు.

"మనో చెను ఇప్పించరా" అన్నాడు. శంకరానికీ ఔషధం కొత్తకాదు. వాళ్ళ నాన్నగారి హయాంలో నాయుడూ, శంకరం, ఈ దివ్యామృతపానంలో చాలా సార్లు మునిగి తేలుతూ ఉండేవారు. ఆ రోజులే చేరు. ఇప్పుడు వి తిరిగి రావు. శంకరం గట్టిగా నిట్టూర్చేడు. బాగా మందు తీసుకున్న కొద్దినేపటికి శంకరం చూడతూ నాయుణ్ణి కావలించుకొని ఏడ్చేడు.

"ఒరే నాయుడూ! ఎన్నాళ్ళో మనం మళ్ళీ కలుసుకున్నారా!" అని నాయుడి రెండు బుగ్గల్ని గట్టిగా ముద్దుపెట్టుకున్నాడు...

శంకరం బ్రాందీ పావులోంచి బయట కొచ్చేసరికి పావులోని గడియారం పద కొండు కొడుతోంది. తూలుకుంటూ ఇంటికి బయలుదేరేడు. పార్కు దగ్గర ఆగేడు.

"లేడీస్ ఎండ్ జంటల్ మెన్?" అన్నాడు పార్కు టెంచీలను సంబోధిస్తూ. "హియో! హియో!" అన్నాడెవడో టెంచీల దగ్గరనుంచి.

"ఒకరు వాడు?" అని ప్రశ్నించేడు స్వీకరు. జవాబు రాలేదు. కాసేపాగి మళ్ళీ ప్రారంభించేడు శంకరం ఈ మారు తెలుగులో.

"పోడరులారా! ఈ షేషంలో చావాలనుకున్నాడు గొప్ప డైనా కావాల-దమ్ములున్న వోడైనా కావాల! కాని గుమస్తాలు మాట్రం చావాలన్నా చావలేరు. వాళ్లు రోజూ చచ్చి బతుకులుండాలనిడే! ఆ! అంతే! నా చవాలోని కావనే మొగ్గి డిక్టేటర్ అంటే ముందుకు రండి. ఈ షంకరం జవాబు చెప్పాడు. నీకేం భయం లేదురా షంకరం! నేనున్నాను నీదగ్గర!" అంటూ ఛాతీ పరుచుకున్నాడు. "కాడం బారా! రెవరే కాసింగ్ దగ్గర పార్సరు వడగండి. బారకాసు మైదానంలోని కొరవి షయ్యాన్నడగండి. మా గోపాలాన్నడగండి. ...ఒరే గోపాలం! ఎక్కడున్నావురా నువ్వు? అప్పు కావాలా? ఇండ! టిప్సో! నీ కంటి కావాలో అంట టిప్సో!"

శంకరం దగ్గర్లోని ఎలక్ట్రిక్ స్తంభాన్ని కావలించుకొని గట్టిగా ఏడుస్తున్నాడు.

"పాపం! నిన్ను తన్నేసుకదా! నేను దుర్మార్గుణ్ణి. పిరికివాణ్ణి. నాలాటి చాట కాని గుమస్తాలంటా పెళ్లాల్ని బన్నడం కంటే ఇంకేం చెయ్యాలి?— ఏడుస్తున్నావా? ఛా! అలా ఏడవకూడదు. నేను చచ్చిపోటానని భయపడుతున్నావా? ఛా! ఏడో బమామో అలా అన్నానుగాని చచ్చానంటే పిచ్చిపిల్లా! ఇడుగో! ఇటు మాడు! ఊరుకో. మా బాబువికదూ! నీకు ఖరూరం కాని పెడతాను. ఊరుకో. ఊరుకో! దొంగలంజా ఛావు!"

ఎలక్ట్రిక్ స్తంభాన్ని ఒక్కతాపు తన్ని ముందుకు సాగేడు. "మేరీ బాన్ మేరీ బాన్ మేరీ" అని పాడుకుంటూ వెంటలేవ్వర స్వామి కోవెలదాకా తూలుతూ వచ్చేడు. పిథి ములుపు దగ్గర చెన్నయ్య కెట్టి రాత్రి ఒకటికని బయటకొచ్చిన వాడల్లా తాగిన వాడిని చూడగానే గబగబా ఇంట్లోకి పరుగెత్తి తలుపు ధడియని వేసేసుకున్నాడు.

శంకరం పిథిలో ఏదో దొమ్మి జరుగుతున్నట్లుంది. తిని ముందుకు పొనియ్యని జవాన్ని చూస్తే చికాకు వేస్తోందతనికి.

"ఇ షేమి బయ్యా! అర్ధరాత్రియినా ఈ గోలంటా బప్పుకొండి. బప్పుకోండి." అన్నాడు శంకరం ఇద్దరు ముగ్గుర్ని పక్కకి నెకుతూ. ఎవరో శంకరం చొక్కాని పట్టుకొని ఆపేరు. "నువ్వట్లా శంకరం! ఆరి దొర్మార్గుడా! ఇంతినేపాయి ఎక్కడ తిరుగుతున్నావురా?" అన్నాడతడు. "ఏం ఏం కావాలి?"

"ఇంకా ఏం కావాలని అడుగుతున్నావా? నీకింకా తెలియో? ని చెప్తాం రెండుగంటల క్రితం నూతులో గంటేసిందిరా!..."

శంకరం అక్కడే, ఆ మట్టిసేలలోనే చతికిల పడిపోయేడు. రావివారి పడియాలో పిథికుక్కలు వికారంగా అరుస్తుంటే దట్టముగా మబ్బు పట్టిన ఆకాశం ఒక్కసారి ఉరిమింది.

★
రాజూ - పేద
వెల రు. 2-0-0
ఆంధ్ర గ్రంథమాల,
మద్రాసు-1

“మన్మథలండరి” చిత్రంలో ఆరేబియన్ రాజకుమారిగా పోషించిన ఆమె.

ఎ. వి. నయ్య వారి "నది నె"లో నాగేశ్వరరావు, సావిత్రి.

నీలలేకుండాపోతున్నది. నీన్నీరుంచి మన బాతీయప్రభుత్వం ఏమాత్రం ప్రతివహించుటచేసం విచారకరం.

* * *

కొన్ని నోజల క్రిందల మద్రాసులో కేకొస్టానాల్ చిత్రాలుకొన్ని ప్రేమిలుగాప్రవర్తించబడినవి. ఈ చిత్రాలను వివిధభాషల్లో నల్ కైటిల్స్ తో సహా విడుదలచేస్తే అవి ప్రజాదరణ పొందుతాయనడానికి సంజేహం లేదు. ముందుముందు అవి విడుదల అవుతాయని తెలుస్తోంది. ఇలాగే అపహరితపా వివిధభాషలచిత్రాలను విడుదల చేయడం అన్నివిధాలా లాభదాయకమైనదని.

గత వారం మద్రాసులో యుగోస్లావ్ చిత్రాలు మూడింటినెహానే ఆనకాం కలిగింది. అయితే ఈ ఆనకాం వివిధప్రతిక విశ్లేషణలకు, మరికొందరికెహాత్రమే కలిగింది. నిజానికి ఆ చిత్రాలు వ్యాపారకేత్రాన్ని విడుదలచేయడానికి ఉద్దేశించబడినవి కావు. ఆ చిత్రాలు కేవలం ప్రయోగాత్మకమైన (ఎక్స్ పెరిమెంటల్) చిత్రాలు. ఫిల్మ్ లోని యుగో

మనకేంలా ప్రదర్శింపబడే విశేషము చిత్రాల్లో అత్యధికభాగం ఆమెరికన్ చిత్రాలే. మితావన్ని ప్రేమ చిత్రాలు. ఏప్పుడైనా ఒక ఇబ్రాహీమీ చిత్రమూ, బాపిస్ట్ చిత్రమూ, రవ్వర చిత్రమూ తొందరపాటుగా ప్రదర్శించబడతాయి. ఇక్కడ, స్టూడియో మొదలైన చిత్రాలు, ఈ చాయలకే రావు. వచ్చినా ఆయా కేకాల రాయబార కౌన్సిలరులవ్వారా కొద్ది నుండి ప్రదర్శనగా చూపించడం మాత్రమే ఉంటుంది. హాల్లీవుడ్ కంటే సినీస్టోరీలలో ఉత్తమ కళాత్మక చిత్రాలు ఏప్పుడైనా చూపించబడతాయి కేకాల చిత్రాలు చూసే ఆన

కాం మనకేంలా హాల్లీగా లేకుండా పోతోంది. విశేషము చిత్రాలు ప్రదర్శించే మన కేమేబుల్స్ ను ఆమెరికన్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు సత్తి వ్యాపారానికి లోబడిపోయి ఉన్నాయి. ఈ పరిస్థితిపట్ల మన ఫిలిం పారిశ్రామికులు ఇటీవలనే అసంతృప్తి, అందోళన వ్యక్తపరిచడం మొదలుపెట్టారు.

హాల్లీవుడ్ చిత్రాల ప్రాచుర్యం మూలంగా మన చిత్రపరిశ్రమ అనేకవిధాల సమృద్ధి పొందింది. ముఖ్యంగా మన నిర్మాతలకు, ప్రేక్షకులకు ఈ చిత్రాలే అవకాశమై పోతున్నవి. తదితర కేకాల చిత్రాన్ని రుంచి మనం లేకుండాపోవడానికి, తద్వారా మన చిత్రపరిశ్రమ ప్రయోజనం పొందడానికి

స్టాన్ రాయబార కార్యాలయానికి చెందిన సాంస్కృతిక వ్యవహారాల అధికారి కెడో మిర్ మిండకోవిచ్ ఈ చిత్ర ప్రదర్శన ఏర్పాటుచేశారు. ఇవన్నీ చిన్న చిత్రాలు. 16 మిల్లీమీటర్ల ఫిలిమ్ పై తీయబడినవి.

“ది సాంగ్ ఆఫ్ ది ప్రిజన్” (ఫ్రెడ్ గీతం) “ఫర్ లెఫ్” (జీవితంకోసం) అనేవి రెండూ ప్రయోగాత్మిక చిత్రాలు. ఒక ద్వీపదుర్గంలో బంధింపబడిన ఫ్రెడ్ గీతం మన స్వల్ప కల్లోలంగా బయలుదేరే భావాలను ఈ చిత్రాలు రెండూ చిత్రించడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. మొదటిచిత్రంలో, నీటి మీద నూర్యకాంతి పడుతుంది. గాలిపీచి నీరు కదులుతుంది. నీటిలో అలలకదిలిక ఫ్రెడ్ గీతం మనస్సులో ఉత్పన్నమయ్యే భావ తీరంగాల సంఘర్షణను, కల్లోలాన్ని నూచిస్తుంది.

రెండో చిత్రంలో, సున్నం పెల్లలు ఊడిపోయిన గోడలమీద వాలంతట అవే ఏర్పడిన రకరకాలైన అస్పష్టా కృతులను ఫ్రెడ్ గీతం పరికిరిస్తూ, తన జీవితంలోని మధుర

ఘట్టాలను, వేదనాపూరిత స్మృతులను వాటితో సమన్వయించుకొంటాడు. అతని చుట్టూఉన్న ఫ్రెడ్ గీతం గోడలమీద మనుషుల, జంతువుల, భూతాల వింత ఆకృతులు ఊహా ప్రాయంగా కనిపించి అతనిలో ఆవేదన కలిగిస్తాయి. కిటికీలోంచి చూస్తే, దూరంగా ఒంటరిగా ఎగిరే విహంగం భావ్యా ప్రపంచపు స్వేచ్ఛాజీవితానికి సంకేతంగా కనిపిస్తుంది.

మానవదీ చిన్న డాక్యుమెంటరీ చిత్రం. శతాబ్దాల క్రితం వైభవ మనుభవించిన పెరాన్స్ అనే యుగోస్లావ్ రేవు పట్టణపు ప్రస్తుతి నిధిలావస్థ ఈ చిత్రంలో చూపబడింది. నెహాలియన్ పైన్యాలు రాత్రి పూట ఈ పట్టణం ప్రవేశించి సర్వనాశం చేయడం ఛాయామాత్రంగా చూపబడుతుంది. కలకలలాడే భవనాలు, ఉద్యాన వనాలు, అపురూప శిల్పాలు, జల యంత్రాలు అన్నీ ధ్వంసమైపోయి శిల్పశాసనదృశ్యమైన “మృతనిగరం” మిగులుతుంది. ఎక్కడచూచినా మొండిగోడలు, కూలిన

మేట్లు, చేమలు తెగిన శిల్పాలు కనిపిస్తాయి. ఈ చిత్రానికి ఇంగ్లీషు వ్యాఖ్యానం కూడా చాలా రసవంతంగా ఉన్నది.

“Where are the shows of Yesterday?” అని ప్రశ్నించిన ప్రాంస్యా విలాన్ నాహాయిసట్లు “ఏదీ నీ ఉద్యానవనాలు? ఏదీ నీ కళాసౌందర్యం?” అని వ్యాఖ్యాత్రి మృతినగరాన్ని ప్రశ్నిస్తుంది. ఈ డాక్యుమెంటరీ చూస్తున్నంతసేపూ, మహాజ్వల చరిత్రల హంపీ నిధిలాలపై ఎంత మంచి చిత్రం తీయవచ్చునో అని ఆలోచన కలుగుతుంది.

ప్రయోగాత్మక చిత్రాలను వ్యాపార స్థాయిలో విడుదలచేయడం కష్టమైనప్పటికీ, ఆ చిత్రాలు అనేకవిధాల చిత్రపరిశ్రమకు ఉపయోగపడతాయి. ఇటలీ, ఫ్రాన్సు, అమెరికా, రష్యా, జర్మనీ మొదలైనదేశాల్లో ఉత్సాహవంతమైన దర్శకు లనేమలు వీళ్ళ తిరబడి జరిపిన పరిశోధనల, ప్రయోగాల ఫలితాలనే ఇప్పటిఫిలింపరిశ్రమలు ఉపయోగించుకుని, వ్యాపారంచేసి లాభం పొందుతున్నాయనేది గుర్తించుకుంటే పైవాక్యం

నేషనల్ ఆర్చివ్స్ యేటరువారి “జయసింహ”లో కత్తియ్యధ్వంసమైన ఎన్. టి. రామారావు, రాజనాల.

ఆర్. కె. ఫిలిమ్స్ వారి "క్రీ 420"లో నాదిరా.

లోని సత్యం జూడకుతుంది. భావ కృత్త కరణకు నినిమకలో అపారమైన అవకాశాలు, అనంతమైన సూక్ష్మతలు ఉన్నాయని అనేకులకు తెలియదు. ఈ అవకాశాలను, సూక్ష్మతలను కోల్పోకుండానికి నిరంతరం ప్రయోగాలు జరుగుతూ ఉండాలి. ఈ ప్రయోగాలు తక్షణం ఫలితాలను వెదకటావసరం. కాని ఎప్పుడో ఏనెందర్నీ అనుకోకుండా అవి ఉపకరిస్తాయి. యుగోస్లావియాలో ప్రభుత్వం వైచిత్వ ప్రయోగాత్మక చిత్రాలనిర్మాణాన్ని అనుమతించి, ప్రోత్సహిస్తున్నదంతే, సినిమా కళపట్ల ఆ ప్రభుత్వానికి గల శ్రద్ధ కృత్తమవుతున్నది. ప్రైవేటు నిర్మాతలు, పెట్టుబడి దారులు సర్వరూపాల్లో సంపాదించాలనే దృష్టిలోనే ఎప్పుడూ ఉంటారు కనుక, వుపశేషంలో వారినుండి ఇటువంటి సుంచిపనులు ఆశించటం అవసరం. కనుక ఈ విషయములో మన ప్రభుత్వం చేయవలసినది ఎంతైతే ఉన్నది. రెపు స్థాపించబోయే ఫిలిమ్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఇటువంటి ప్రయోగాత్మక

కళా వ్యాసంగానికి మంచి అనుకూలం. మూడవ లో పోలి తయారు చేసినట్లుగా, టెక్నిషియన్లను, దర్శకులను తయారుచేయడం కాకుండా, వారిలో భావ వాణిజ్య, సృజనశక్తి పెంపొందించుకు అవకాశాలు కలిగించాలి. భవ కృత్యానికి నెమరీయకుండా, అనేక విధాలుగా ప్రయోగాలు జరిపించాలి. ఆ విధంగా తర్జిను, అనుభవం పొందిన దర్శకులు, టెక్నిషియన్లు ఫిలిం పారిశ్రామిక రంగంలో ప్రవేశించినప్పుడు చిత్రాల స్థాయి అభివృద్ధి అయేందుకు అవకాశం తప్పకుండా ఉంటుంది. పాడిప పాటే పాడుతూ, గానకాదులూ ఒక గాడిలో తిరిగే మన ఫిలిం పరిశ్రమలోకి, కొత్త భావాలు, కొత్త అభివృద్ధులు, సాంకేతికమైన వాయువులు ప్రవేశించడానికి అప్పుడేటిలు కలుగునుండి. ఈ పని రేపు శక్తి సప్తజే ఫిలిం ఇన్స్టిట్యూట్ వంటి సంస్థ సార్థక మవుతుంది.

భారతీయ నిర్మాతలకు సినిమా స్క్రీన్ సహాయం

భారతీయ చిత్రనిర్మాతలకు కొరతగా ఉన్న, సినిమా స్క్రీన్ చిత్రాలు నిర్మించేందుకు అవసరమైన టెక్నికల్ సహాయం చేయాలనుకుంటుంటే సుందర్ బ్రదర్స్ సహకారాన్ని కావాల్సి ఉంది. అధ్యక్షుడు ప్రైవేట్ కె. ఎస్. రావు ఇటీవల ముద్రాను కచ్చితమైన స్టాడియో

అమెరికాలో నిర్మించినట్లుగా చిత్ర నిర్మాణం కొనసాగిస్తున్నారని తెలుస్తోంది. 20000 కేరళాలోని 14, 370 కేరళాలోని సినిమా స్క్రీన్ నిర్మాణానికి అనుకూలంగా ఉంది. ఈ స్టూడియోలో భాగా అన్ని కేరళాలోని సినిమా స్క్రీన్ నిర్మాణానికి అనుకూలంగా ఉంది.

జరిగిన అభివృద్ధితో సినిమా ప్రేక్షకుల సంఖ్య నూటికి 48 వంతులతో పున, రాబడి 48 వంతుల తో పున పడిపోయి, 6 వేల థియేటర్లు మూతపడినాయనీ, సినిమాస్టోక్ చిత్రాలమూలంగా దిరిగి హాల్స్ వుడ్ పరిశ్రమ పూర్తిగా కొలుకున్నదనీ ఆయన తెలియజేశారు.

భారతదేశంలో సినిమా పరిశ్రమ కావలసినంతగా అభివృద్ధికొనకుండు విచారం జరిగిందని మార్కెట్ ఇలాగన్నారు: "ఈ కొద్ది భారతీయులకు 8 వేల థియేటర్లు మూతపడి ఉండడం అశ్చర్యం. 6 కొద్ది జనాభాగల ఇటలీలో 9 వేల థియేటర్లు ఉన్నాయి. అమెరికాలో 28 వేల థియేటర్లు ఉన్నాయి. ఈ దేశంలో ఇంకా ఎక్కువ థియేటర్లు నిర్మింపబడటంపై ఫీలిం టారిఫామకులు కృషిచేయాలి. దీని కవసరమైన సహాయంతో మెరికన్ పరిశ్రమ చేస్తుంది."

ఫాక్స్ కార్పొరేషన్ అధ్యక్షునికి ఫీలిం కెడరేషన్ అధ్యక్షుడు ఎన్. ఎన్. వాసన్ పార్లమెంటులో చర్యలు జరిపారు.

సినిమా వార్తలు

జాపిటర్ పిక్చర్స్ వారు ఆగస్టు 19 వ తేదీ ఉదయం కొత్త ద్వీభాస చిత్రానికి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. ఈ చిత్రం తెలుగు, హిందీ భాషలలో నిర్మింపబడుతుంది. కొన్ని పాటలు రికార్డు చేయబడినవి. నెల్సన్ డి. డి. యోన్ లో షూటింగ్ పానున్నది. తెలుగు చిత్రానికి సహజ ప్రహ్వంగా సభాపాలు ప్రస్తున్నారు. పి. పుల్లయ్యగారు దర్శకత్వం నిర్వహిస్తున్నారు. నాగయ్య, కన్నాంబ, శ్రీరంజని, రేలంగి మున్నగువారు నటిస్తున్నారు. జాపిటర్ వారు ఎన్. టి. రామారావు, అంజలిదేవి, జమున మున్నగువారిలో నిర్మిస్తున్న మరొక తెలుగు, హిందీ ద్వీభాస చిత్రం "ఇటీ చారి" (నయా ఆర్ట్) పూర్తి కావచ్చినదని తెలుస్తోంది.

నరసూ డి. డి. యోన్ వారి కొత్త ద్వీభాస చిత్రం (తమిళం, తెలుగు) ప్రారంభోత్సవం కూడా ఆగస్టు 19 వ తేదీన జరిగింది.

పూర్వం గొప్ప విజయంపొందిన జోంట్ టాకీస్ వారి "కెస్టర్" (అకోకమూర్, ముంతజ్ కాంతి) అధారంగా ఈ చిత్రం నిర్మించబడుతున్నది. దిర్ఘకుడు వేదాంతం రాఘవయ్య. తెలుగు చిత్రానికి సహజ ప్రహ్వంగా సభాపాలు ప్రస్తున్నారు. నాగయ్య, కన్నాంబ, శ్రీరంజని, రేలంగి మున్నగువారు నటిస్తున్నారు. జాపిటర్ వారు ఎన్. టి. రామారావు, అంజలిదేవి, జమున మున్నగువారిలో నిర్మిస్తున్న మరొక తెలుగు, హిందీ ద్వీభాస చిత్రం "ఇటీ చారి" (నయా ఆర్ట్) పూర్తి కావచ్చినదని తెలుస్తోంది.

మద్రాసు సినీ టెక్నిషియన్ల సంఘం వారు 1955 - 56 సంవత్సరానికి కొత్త కార్యవర్గాన్ని ఎన్నుకున్నారు. ఎ. కృష్ణన్ అధ్యక్షులుగా, మరీబాబు, లింగమూర్తి ఉపాధ్యక్షులుగా, కృష్ణస్వామి, రజనీ కాంత్ కార్యదర్శులుగా, యోగానంద కోశాధికారిగా ఎన్నుకోబడ్డారు.

సక్షిరాజువారి హిందీ చిత్రం "అహద్" కలకత్తాలో ఇటీవల రజతోత్సవం (25 వారాలు) జరుపుకున్నది.

చిహ్నా భూషణ్ వందోద్యోగాధ్యక్షుల రచించిన ప్రసిద్ధి నవల "పశ్చిం హంచాలి" అధారంగా పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వం నిర్మించిన అనేక షేరుగల చిత్రం కలకత్తాలో విడుదల అయింది. దర్శకుడు సత్యజిత్ రాయ్. బెంగాల్ గ్రామజీవిత సాంధ్యార్థాన్ని ఈ చిత్రం హృదయంగమంగా చూపిస్తుంది.

(ఈ నవల ఆంధ్రానువాదం 'ఆంధ్ర నార' పత్రికలో సీరియల్ గా త్వరలో ప్రకటించబడును.)

"మునీంజీ" చిత్రంలో నటించిన జయవంత్.

బహుమతి రూ. 500

(గవర్న మెంట్ ఆదేశం)

తెల్ల వేండ్రులను పోగొట్టును రంగులనుచూచి మోసపోవద్దు. అది తాత్కాలిక మామూలు పాపం "మన్ మోహిని హీర్ ఆయిర్" అనే వనమూలికలో ఆముర్తేంద్ర నర్సింగ్ రాయలైనది 811 సం॥ల వియస్సువరకు వెండ్రులను పట్టగా వుండును. ఇదిగాక పెదదేవు చల్లదినము విచ్చును. ఉన్మాదము. కలవొచ్చి వగైరా జబ్బుల రావీయదు. "జ్ఞాపక శక్తి" వికలమోపును వృద్ధిచేయును. కొద్దిగా నెరసివుంటే ఒక పీసా రు. 3-8-0కి 3 పీసాయ రు. 9-0-0 నగము నెరసివుంటే ఒక పీసా రు. 5-0-0. 3 పీసాయ రు. 12/- పూర్తిగా నెరసివుంటే ఒక పీసా రు. 7/- అ 3 పీసాయ రు. 18/- అ ఇది వినిచేయదని విరూపింపిన రు. 500/-

GENERAL LABORATORIES, (H. O) P. O Rajdhanwar (H. Bagh).

హిందీ నిర్మాత గురుదత్ నిర్మిస్తున్న "సి. వి. డి." చిత్రంలో తెలుగు నటి వహీదా రహమాన్ డేవ్ ఆనంద్ తో కలిసి

నటిస్తున్నది. ఈ చిత్రం దర్శకుడు రాజ్ ఖోస్లా. సంగీత దర్శకుడు ఓ. పి. కయ్యర్.

వద్ద చేరి ఆయన చిత్రాలు రెంటిలో నటించింది. "రఫ్తార్" చిత్రం అపజయం పొందడంతో వారు విడిపోయారు.

హాస్యనటుడు జానీ వాకర్ తార కళిలా చల్లెలు మారన అగడ్త 17 న వివాహం చేసుకున్నాడు. అతడు మార్తో కలిసి చాలా చిత్రాల్లో నటించాడు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి "ఆర్ పార్" "మన్ కలందర్". జానీ వాకర్ అసలు పేరు బర్క్ త్ ఆరీ; లక్ష్మీ నాన్దవుడు.

త్వరలో జరుగనున్న మరొక వివాహం కొత్తినటి వినోబాబ్, మేకప్ మాన్ జిమ్మీ వినింగ్ లది. వినోబా తల్లి ఇంగ్లీషు స్త్రీ; తండ్రి కాక్స్ ఫీర్ బ్రాహ్మణుడు. వినోబా, జిమ్మీ ఫిల్మిఫాన్ వారి "శ్రీ చాండెడ్ కోబా" చిత్రంలో పని చేస్తున్నారు. అక్కడే వారి ప్రేమలరంభమే వివాహంగా మరల్చినట్లు నడుస్తున్నది. వినోబాకంటే జిమ్మీ వినింగ్ చాలా ఏళ్లు పెద్దవాడు.

వినోబాబ్ కు ఒక హాల్బుడ్ చిత్రంలో నటించమని ఆహ్వానం వచ్చినట్లు తెలుస్తోంది.

(ఆంధ్ర వారపత్రిక విలేఖరి)

★ బొంబాయి సినిమా లేఖ ★

బొంబాయి సినిమారంగంలో ఈ మధ్య కొన్ని కోణాలపాటు వివాహాలు, ప్రేమకలాపాలు జరిగాయి. వీటన్నిటిలో అత్యంత క్రమమేనదీ, మాతాత్మగా జరిగినదీ కమి కళూర్, గీతాబాలీ వివాహం. వీరి ప్రేమ వాలుగు నెలలక్రిందట ప్రారంభమైంది. కిదార్ కర్మ చిత్రం "రంగీన్ రాతే" లో కే.ఎన్. ఘాటింగ్ కోసం నైనిటార్ కు ఇరువురూ కలిసి వెళ్లడం తలపించింది. అక్కడినుండి తిరిగి రాగానే, ఇరువురూ వివాహానికి రేదీసి, ఫలాన్ని నిర్ణయించుకున్నారు. కానీ కమి కళూర్ అనుకున్న ప్రకారం రాజకపోయాడు. అతని ప్రయత్నానికి తండ్రి పూర్వీకాజ్ అడ్డంపడ్డాడని అనుకున్నారు. గీతాబాలికంటే కమి కళూర్ మూడేళ్లు చిన్నవాడు కావడంవల్ల పూర్వీకాజ్ ఈ వివాహానికి ఒప్పుకోలేదట, గీతాబాలీ వయస్సు దాదాపు 26 ఏళ్లు.

పూర్వీకాజ్ తిరిగి తన అభిప్రాయం మార్చుకోవడంవల్ల ఆగస్టు 24 రేదీప కమి, గీతాల వివాహం నిరాటంకంగా జరిగి పోయింది. పూర్వీకాజ్, రాజ్ కళూర్ లు దంపతులను ఆశీర్వదించారు.

త్వరలో వివాహం చేసుకోనున్న మరొక జంట వాదిరా, అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ టి. కె. ఖోస్. ఈయన "దువా" చిత్ర నిర్మాత వేణుదత్ బావ మరది. ఈయన వాదిరాను వివాహం చేసుకోవోతున్నాడనే వార్త అందరికీ అత్యంత కలగ జేసింది. ఎందుకంటే ఆమె సాధారణంగా వివాహం చేసుకునే పద్ధతి వ్యక్తిగా ఎవరూ భావించలేదు. ఆమె ఒక తివాచీ వర్తకునివద్ద ఉద్యోగంతో జీవితం ప్రారంభించింది. తరువాత ఆమెను నిర్మాత మెహబూబ్ ఖాన్ చేసి, "ఆన్" చిత్రంలో రాజకుమారిగా చిత్రీకరణలో ప్రవేశ పెట్టాడు. తరువాత కమి, నిర్మాత నాక్షత్

ఎ. వి. ఎమ్. వారి "వదిన్"లో నాగేశ్వరరావు, వండరీ బాయి.

జి. వి. సిక్స్ నిర్మించిన “మెరైన్ డ్రైవ్” హిందీ చిత్రంలో మోహనా.

నరములు శక్తిహీనమైనచో జీవితమే నిస్సారము

* దురదృష్టము

* మనస్సంకటము

* అధిక శ్రమ

* నిరంతరం మలబద్ధము

...ఇవి నరముల బలహీనతకు సామాన్యకారణాలు.

* మతిమాంద్యము

* భీతిదృక్కులు

* క్రాంతి

* ఆత్మహత్యా ప్రయత్నములు

* చిర్ర విభ్రమము

...ఇవి వీని ఫలంకర పరిణామములు.

నరముల దుర్బలత్వమును పోగొట్టుకొనుడు.

ప్రపంచ ప్రఖ్యాత ఔషధము

★ నవరత్న కల్ప ★

రత్నాలూరవ్వలు, ముత్యాలు ఇంకా మొత్తము తొమ్మిది బిలువగలరాళ్ళతో.

కవిరాజ్ పండిట్ దుర్గాదత్త శర్మ

నైద్యవాచస్పతి, వారిచే కనిపెట్టబడి, తయారుచేయబడిన
మందు సేవింపుడు.

ఉచిత్యాలి పత్రము గురు ప్రాయంజి.

NAVRATNA KALPA PHARMACY,

JULLUNDUR CITY (India)

Grams: "NAVRATNA"

Phone: 401.